

Meraklı köftecinin akıldâneleri

Rıfat Tahiroğlu 21.07.2010

Bir gün, hele de bu yaşta, bizi teğet geçtiği söylenen küresel kriz yüzünden, ekonomik anlamda neyim var neyim yok hepsini kaybedip titeber kalacağıma, dünyalarda inanmazdım. Ama oldu işte. Ne mal ne mülk, hiçbir şeyim kalmadı.

Ne ki, betterin de betteri vardır, denir ya!

Yoksullaşmanın üstüne üstlük, iş yaptığım kimi insanlara ve bankalara bir sürü de borcum oluştu. Parasızlık yetmezmiş gibi, bir de onların mahkemeleriyle ve daha kötüsü "aşağılamalar"ıyla uğraşmaktayım bir yandan.

Şunu bilir, şunu söylerim... İnsan yaşamı, kozasında yer aldığı ortam kadarlık algılayabiliyor. Son model otomobilinizin içindeyken yanınızdan geçen tikiş tikiş minibüste nasıl olunduğunu, başınıza gelmeden anlayamıyorsunuz. Tahmin etmekle olmuyor bu işler. Yani beş kişilik sofrada, alışık olmadığınız bir titizlikle katık edip, bir kalıp peynirle bir sonraki "çarşamba pazarı"na kadar idare etmekliğe, sade tahayyül yetmiyor, fiilen yaşamak da gerekiyor.

İşte ben kışüstü çakılınca yere, bir de baktım ki... o-hooo... toplumun büyük kısmı meğer aşağıdaymış. Hoş, zarifliklere sarılı sonsuz varsılıklardan gelmiyordum elbet. Ama elimi attım mı cebime, çoğu zaman para çıkarabiliyordum az-çok, hiç değilse.

Lâkin:

"Şimdi o dünyalardan hiç bir haber yok

Yok bizi arayan soran kimsemiz

Öylesine karanlık ki gecemiz

Ha olmuş ha olmamış penceremiz

Akarsuda aksimizden eser yok!"

ölümcüllüklerinin cehennemlerindesinizdir sanki artık. Hele bir de, yaşamın az buçuk tadına varmışsanız önceleyin, o zaman herşey daha bir kötüleşiyor, sizin için. Ortalıkta rütbeleri sökülmüş "İlhami Erdil" gibi dolaşıyorsunuz.

(Yeri gelmişken söylemeliyim ki, oramirallik rütbelerini söküp ere indirgemek, ne kadar da çağdışı bir cezasıdır şu askerliğin. Adam yolsuzluk yapmış, sen de hak ettiği cezasını vermişsin, hapsetmişsin. Daha ne? Kırk yıllık ömrünün bir başka birikimi olan rütbelerini ne diye söküyorsun ayrıca. O suçla o rütbelere arasında nasıl bir illiyet bağı kuruyorsun ki! Hani "müktesep bir hakkın özüne dokunulamaz"dı?)

Neyse...

Neyse deyip geçmemeye karar verdim ama artık; her türlü "mağduriyet" için, hiçbir ayırım gözetmeden ve yargılamadan, nereden geldiğine bakmadan, "mağdurlar"dan yana tavır takınacağım bundan böyle. Yalnızca mağdur oldukları için.

Eskiden de böyle miydim pekiyi?

Evet, eskiden de böyleydim, aslını ararsanız. Sadece şimdiki gibi adamamıştım buna kendimi, o kadar. Fark bu.

Para kaybedip dibe vurunca mı aklın başına geldi, diyebilirsiniz. Kızamam size bu yüzden. Lâkin mağduriyetlerin kaynağı olan, tanığı olduğum gündelik rezillikleri bir bir döker saçarsam ortalığa, o vakit bir nebze olsun serinletirim gönlünüzün bana bu hisşimini, belki.

Fakat bu sütunlarda yazacak olmanın nedeni, gene de buralardan gelmiyor.

İster inanın ister inanmayın ama, "köfteci" olmamdan geliyor.

Medyada işlenen konular, yazılanlar, çizilenler, TV'lerde itişe kakışa tartışılarak anlatılanlar, hiç de yabana atılamayacak şeyler oluyor olmasına da... ne ki çok soyutlar, çok ilkeseller. Gündelik yaşamın içinde debelenenlerin avurtlarını şişire şişire yedikleri ekmek diliminden çok uzaktalar. Bunun sürüyle nedenlerinden biri, entelektüellerin, içinde yer aldıkları kozalarının tabiatı gereği, ne yaparlarsa yapsınlar, sıradan ve küçük yaşamlardan önünde sonunda uzak olmaları.

Aslında becerilebilseydi de, hemen her bir gazetenin lahmacuncudan, nalburdan ya da loto bayiinden, belki bir pazarcıdan, yahut bir kamyonun uzun yol şoföründen, hiç değilse birer tanecik köşe yazarları olabilseydi keşke.

Bana sorarsanız, mesela "amiral gemisi"nin kırk senedir "yaza yaza ha bire bina yazanlar"ından daha işlevsel olacakları kesindir.

Sanırım 60'ların başıydı, anımsayanınız varsa, Mahmut Makal diye bir köy öğretmeni kırk bin köy ile seksen bin mezradan rastgele birisindeyken, oralarda sürüp giden çağdışı gündelik hayatı *Bizim Köy* isimli bir kitapta, çıkıp bir çırpıda anlatıvermişti. "Orada bir köy var uzakta! Gitmesek de görmesek de" klişesini, tıpkı şimdilerdeki bir sürü başka klişenin sapır sapır dökülmeleri gibi, yerle bir etmiş; sorunları haykırmadan da atılabilen bir çığlığa dönüştürmüştü.

Küresel krizin altüst ettiği, kendi haline bırakılmış sokağın gündelik savruluşlarını, geleneksel çarşı-pazarın umutsuz çırpınışlarını, sillesini yemiş biri olarak bu kez de kalkıp ben anlatsam, kulak kabartacak birilerini bulabilir miyim, dersiniz?

Üstelik benimki bu devasa ve zengin kentin göbeğinden fıskıran izlenimlerdir. Ara sokaklarından değil. Daha ötelerdeki varoş çıkmazlarından değil. Daha daha ötelerdeki yalnız kentlerden, kayıp kasabalardan değil. Daha da daha da ötelerdeki derin Anadolu ve Trakya unutulmuşluklarından, sanki yıldıya bırakılmışlıklarından değil.

"Her sabah yatağından doğrulup da, öfkesi burnunda bir boğayı andıran hayatı iki koca boynuzundan kavrayıp dizleri üstüne çökertebilmek için, yola koyulan ve her akşam evine yorgun argın dönen" küçük insanların... ilişkilerini, özverilerini ve bencilliklerini, birbirlerine ihanetlerini, yiğitlik ve kallesliklerini... bunları yaparkenki tavırlarını, burunlarından hırçın hırçın solumalarını, gevrek gevrek gülüp, mendeburca somurtmalarını... Dükkanların, sokakların, caddelerin havası kokusu ve tüm bunların hayata dair yansımalarını... para kazanamayan, borçlarını, kiralarnı, ücretlerini doğru dürüst ödeyemeyip, sapır sapır dökülen ve bir bir kapanan... çalkalanışları bir rekabetin sonucuyla değil, yengeç sepetinden çıkmak için, kurtlukta düşeni yemek için, birbirlerini yok ederek varolmaya kalkışmak için... derin bir çaresizliğin hoyratlığıyla, hep birlikte yazıp hep birlikte sahneleyerek oynadıkları dramlarını... görmeyenlere, göremeyenlere anlatmaktır benimkisi.

Bakalım becerebilecek miyim aktarabilmeyi bunları, kaldırımları arşınlarken ve aşındırırken.

Yaratıcı yıkım

Rıfat Tahiroğlu 22.07.2010

Prof. Dr. Mehmet Altan, **“Küresel krizde olup biteni, Schumpeter’in YARATICI YIKIM kavramına uygun bir gelişme olarak”** yorumlar. **“ABD’nin sanayi sonrası üretim anlayışını simgeleyen Silikon Vadisi, kendisine uyumda zorlanı ve eskide kalmaya direneni yıkarak, dünyayı yeniden yaratmanın peşindedir. Uyum gösteremeyen eskiye ait ne varsa silinip süpürülecektir.”**

Hiç işime gelmiyor. Ama ne demeli? Doğruya doğru...

Sadece ben miyim... sadece benim işyerim miydi, gidici olan?

Bakın benden söylemesi... Geleneksel küçük işletmelerin çoğu topun ağzındadırlar.

Gitmemiş olanlar, “henüz” gitmemiş olanlardır... Gitmeyecek olanlar değil.

Ağzını hayra aç!

İyi de, temenniyle olmuyor ki, bu işler...

Benzin bidonunu kapıp, aracının tepesine fırlayan... tepesi atmış minibüsçü kardeşim, aslında bal gibi ayırdında başına geleceklerin...

Her geçen gün gelişen tercihli ve hızlı yollar...

Kendisinininkinden daha konforlu otobüsler...

Metrolar...

Ya Tekel işçileri?

Sonu gelmeye yüz tutmuş dünyası tütünün, istiyorlar ki tersine dönsün. Dönmez ki... Dünyanın tersine döndüğü nerde görülmüş?

Meselâ kahvehaneler...

Onların da dileği eskiden olduğu gibi, fosur fosur sigara içilsin gene. Yeter ki, yürüyen tekerlerine çomak sokulmasın...

Yani hiç kimse, gelip çatan yeni güne, uygun mu değil mi hiç bakmadan, hiç orali olmadan... elindekini avucundakini kaptırmak istemiyor, sadece...

Ne ki, hayat bildiğini okuyor. “Eskide kalmaya direneni” kapının önüne koyuyor...

Ve yeniye dönüşmek için asıl önemli olan gözden kaçıyor:

devlet...

hükümet...

bürokrasi...

Bunlar ne güne duruyorlar? Bunlar, karşısına geçip olup biteni seyretmek için mi...

bu insan fazlalıklarının dramlarına eğilsinler diye...

sorunları şairlere, öykücülere, romancılara bırakmak için mi...

varlar?

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Krizlerde kimler gözden çıkarılır

Rıfat Tahiroğlu 23.07.2010

Devlet, ne zaman sanayileşme süreci... kalkınma süreci... ya da küresel bir krizi aşma süreciyle yüz yüze kalsa... "yangında ilk kurtarılabacaklar" plânını devreye sokar.

Bu süreçler, âdeta aniden çıkan yangınlara benzerler...

Böyle bir durumda devlet... halkın payına düşen "FAZLA"nın musluklarını "bilerek ve isteyerek" kısar ve kapatır...

Söndürme ve soğutma öncelikli stratejik sermaye sınıfının musluklarında eskisine oranla daha bol suya ihtiyaç vardır, çünkü...

Faiz ve rant erbabı...

Küresel gereklere uygun hareket edebilen girişimciler...

Bürokratik elitler...

Bu sınıflar, bizimki gibi devletlerin gövdesini ayakta tutan sınıflardır... Onlar batarlarsa devlet de batar...

Ama halkın en alttakilerden oluşan büyük bölümü... sıkıntılar çeker... hatta batarsa, bu tür sorunlar yaşanmaz...

Nitekim... bankaların görülmemiş kârları... ve ekonomideki rekor büyüme oranları... Çin'in hemen ardından geldiğimizi, Hindistan'la G. Kore'yi de yanımıza alarak tüm gelişmişlerin önüne geçtiğimizi ortaya koymuştur...

Peki ama dikkatinizi çekmiyor mu...

Çin, Türkiye, Hindistan, G. Kore çok başarılı da, neden ABD, Almanya, Fransa, İtalya, Hollanda vb. gelişmiş demokratik ülkeler böyle başarısız?

Çünkü onlar... bankaların, finans piyasalarının ve bir avuç üst ekonomik sınıfların, gereksinimleri olan "sermaye temerküzü" uğruna, "temerküz kampı"ndaki gibi aç bırakarak halkın yoksullaşmasını göze alamazlar da ondan...

Bizdeki gibi, yığınların musluklarını kesemezler, öyle ha deyince...

Yani diyeceğim o ki... aslında devlete boşu boşuna içermenin âlemi yoktur... o çünkü tabiatına uygun davranmaktadır...

Burada uygun davranmayan, halkın "en alt ve en büyük bölümü"dür...

O... sınıfsal çıkarları için devletin şekilleniş süreçlerine katılmamış... itiraz etmemiş... siyasi inisiyatifler alıp, eşitlikçi, adil ve demokratik mekanizmalarını tertip ve tanzim etmek için örgütlenmek yerine... incir çekirdeği anlayışlar çerçevesinde "atomize" olmayı seçmiş kesimdir...

O... şairin

"kabahat senin

demeğe de dilim varmıyor ama,

kabahatin çoğu senin, canım kardeşim!"

dediği kesimdir...

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Heykeli dikilecek adam

Rıfat Tahiroğlu 24.07.2010

Taraf'ta yazmaya başlamamı telefonla kutlayan sevgili dostum... dedi ki:

"Yahu, âlem adamsın! Herkes başarı öyküsüyle gündeme gelir, sense batışınla geliyorsun. İlâhi Tahiroğlu..."

Ben de:

"Sen işin popüler yanına bakma! Derin yaralarım rağmen, **'bir küp altın'**ın gömülü yerini söylemek kadar değerli olan tecrübelerimi... ölürayak kulaklara fısıldayabilme olanağı bulabilmişliğim gibi gör meseleyi" dedim... kırık bir gülümsemeyle...

Nasıl, iyi demiş miyim?

Şimdi... işyerimle ilgili olarak bankalardan alıp ödeyemediğim krediler var... kredi kartı borçlarım var, bir sürü...

Bodrum'lara... Antalya'lara tatillere gitmedim bunlarla... Aklımı seveyim, çalışanların maaşlarını ödedim, SSK primlerini ödedim... çekip çekip, aptal gibi...

Hatta birkaç bankanın kine, icra dairesine gidip **"taahhüt"** dahi verdim. Nasıl olsa ödeyecek değil miydim... Görün bak! Ne kadar da iyi niyetli birisiyim, diyerek...

Şimdiyse en fazla onlardan çekiyorum mahkemelerde, hapis tazyikiyle...

Ama bunlar benim andavallıklarımın ne ilkidir ne de sonuncusu...

Yıllar önce de meselâ... Lâleli'deki **"Rus pazarı"**nda, civcivli bir pasajda küçük bir dükkân kiralamış, tutar mı tutmaz mı, hiç sınamadan... piyasayı şöyle bir koklamadan... kayıt yaptırmak üzere... karga bokunu yemeden... vergi dairesine koşmuştum.

Hemen ertesi gün müfettişler gelmiş, o yok... bu yok... şu yok... diyerek, bismillâh **"ceza"** kesmişlerdi.

Bu ara... bizim pasajda olsun, diğer çevrede olsun, çoğu esnafın, vergi kaydı olmadan... **"kaçak"** çalıştığını öğrenmiştim. Hatta, vergi dairesine başvurduğumu duyan kimi komşular bana kızmışlar... "kafana göre takılma... bir şey yapacaksan... önce gel, bir sor..." demişlerdi.

Bu yüzden ben de müfettişlere:

"Beyler yapmayın, dün bir bugün iki... hemen ceza yazılır mı? Ne ise söyleyin... eksiği gediği tamamlayayım" demiş... "Bakın! üstelik bu pasajda ve de çevrede... çoğu dükkânın vergi levhası bile yok... Bu kadar acımasızlık olur mu?" diye de eklemiştim, heyheylenecek...

Onlar da sözlerimin en çok bu bölümüne kızmışlar... "Bak arkadaş!.. O levhaları olmayanlar bizi zerre kadar alâkadar etmez... Onlara biz değil, mâli polis bakıyor... Çünkü onların bize bir başvurusu yok ki... ama senin var!" demişlerdi...

Hanya'yı Konya'yı anlamış... ertesi gün gidip, **"ticaret yapmaktan vazgeçtiğimi"** söyleyerek, kaydımı sildirmiş... ancak böylelikle herkes gibi rahat bir nefes alabilmişim.

O nedenle, sen sen ol!.. Bir yere **"hemen kaydolmak"**... bir yere **"imza atıp hemen taahhüde girmek"**... enâyiliklerinden daima kaçın...

Yoksa... Ticaret Kanunu'ndaki ruhuyla... işlerini **"olması gereken öngörülüklerle"**... ve **"yörenin ticarî geleneklerine uydurarak"** sürdüremezsen... **"tâcir"**den dahi sayılmazsın...

İlâveten... Borçlar Kanunu'nun **"hüsnüniyet kaidesi"** üzerine de **"büst"**ünü koyarak... **"aptallıklar abidesi"**ne çevirirler... bir güzel seni.

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Zenginler ve yoksullar

Rıfat Tahiroğlu 25.07.2010

"Büyük sermaye"nin bütün işleri her zaman **"büyük işler"** değildir. Büyük işlerinin yanı sıra **"küçük işler"** de yaparlar.

Hâтта **"işin büyüğü küçüğü olmaz"** diyerek, özellikle kriz dönemlerinde, toplumsal tabakalardaki... geleneksel kalmış zanaatkâr insanların yaptıkları işlere daha fazla yönelerek, o işleri onların ellerinden kaparlar.

Kendi performansları bakımından... şöyle ellerinin tersiyle bile kotarabilecekleri mikyastaki bu işler... enikonu yatırımlar yapacakları, kadrolar oluşturacakları külfetli işlerden değillerdir.

Örneğin, uluslararası nakliyeciler bir holding, bu mahiyette olmak üzere **“cafe’ler zinciri”** oluşturarak **“kahvehane”** cilik yapmaktadır.

Bu yolla... holdingin ihtiyacı olan günlük nakit döngüsü, bankalara muhtaç olmadan karşılanabilmektedir.

Düşünün bir kere... elli cafe’den oluşan bir zinciri olsa... her birinde günde en az üç bin lira ciro yapsa... günlük yüz elli bin... aylık olarak dört buçuk milyon lira para toplar...

En fazla iki milyonu... kiralara, personele ve işlenen ürünlere gitse... ayda iki buçuk, yılda da otuz milyon lira... temiz kâr eder.

Fakat, bir yandan da piyasa fiyatlarını allak bullak ederler ki, o da bambaşka çileleri olur... **“ha yıkıldım ha yıkılacağım”** türü esnafların.

Ve gene meselâ, Türkiye’nin en zengin holdinglerinden biri de, benzer amaçlarla **“Amerikan hamburger köfteciliği”** yapmaktadır.

Senin benim için **“hayat memet meselesi”** sayılabilecek bu işler, onların ellerinde bu mahiyetlere bürünürler.

Ama burada dikkat edilmesi gereken **“asıl nokta”**... koca koca zenginlerin, bize yaraşan bu işleri ellerimizden... **“sadece”** alıyor olmaları değildir.

Önemli olan... bunu yaparlarken, küçük işler düzeyinin toplumsal kültürdeki yerlerini değiştirerek, kendi tekelleri zihniyetlerine benzetip... bizim **“optimist”** dünyalarımızı yerle bir etmeleridir.

Milyon nüfuslu kentlerin AVM ve ana arterlerinden başlayarak, rekabet edemeyecekleri yöntemler geliştirerek, irili-ufaklı tüm diğer işletmeleri piyasadan silerler ve kendilerinininkinden farklı bir **“lezzet”**e izin vermezler. Otantik, tarihsel, kültür kaynaklı, özgün yapıları bile gözetmeden, tuz buz ederek hepsini yeryüzünden silerler.

Şimdi ortalıkta... küçük işleri dahi ele geçirmiş bu bir avuç **“zengin”** ile... kırık dökük de olsa, **“toplumsal orta sınıflar”** artık tasfiye edildiğinden, hemen hepsi diğer uca itilmiş **“yoksul kitleler”** kalmıştır.

Hükümetler de... sermaye performanslarına yaraşır iş alanlarına, riskler alarak, küresel ölçekte yatırımlar yapmalarını teşvik edecekleri yerde... bu eften püften işler için, **“vatandaşlarıma yeter ki iş sağlasınlar”** diye, müteşekkiri duyularla, zenginlerin önünü daha da açarlar.

İşsizleştirilmiş bu yığınların arasında ise, tam bir rekabet doğmuş... işçi devşirmek üzere kıran kırana bir mücadele ile emekler, **“açlığı gösterip, karın tokluğuna razı edilerek”**, en ucuzundan fiyatlara kapatılmışlardır.

Hükümetin büyük yanılgısı ise; olumluya gidişi, **“makro ekonomik veriler”**in sadece iyi çıkmasına bağlamasıdır.

Oysa yığınlar için önemli olan, **“toplumsal hâsıla”**nın nasıl üleşildiğinden başka bir şey değildir.

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Dünyanın iyi ve kötü kapitalizmleri

Rıfat Tahiroğlu 26.07.2010

Köftçilikten önce **“cafe işletmecisi”** idim ben. Allah sizi inandırсын... bu koca kentin, **“parmak ısırtan”** türde kalburüstü birkaç mekânından biriydi benimkiler.

Ne zaman ki, kâğıt bardakta kahve satan markalı Amerikan cafeleri gelip açıldı sağa sola, pıtrak gibi... bize de yol göründü işte o vakit.

Onun için... **“tekelci kapitalizm”** den daima nefret etmiş... serbest pazara dayalı **“rekabetçi kapitalizm”** e daha bir itibar etmişimdir, hep.

“Vahşi kapitalizm” deriz ya, hani... Ben vahşiliği kapitalizmin kendisinde bulmam. Vahşet konusunda kapitalizmin suçu yoktur, bana göre.

Kapitalizm... nihayet ekonomik uygulamalar alanıdır, hemen her devlette... ya da bana göre, her toplumda.

Yâni... dünyada ne kadar devlet ya da toplum varsa... hepsinin de ekonomik faaliyetleri, istisnasız kapitalistiktir zaten.

Ekonomik faaliyetleri kapitalistik olmayan, bir tane bile toplum yoktur, yeryüzünde.

Ama bunların kapitalizmlerini birbirlerininkinden farklı kılan... kendi kapitalizmlerini üzerlerine inşa ettikleri **“sosyo-kültürel”** yapılarıdır.

O yüzden, ne sayıda sosyo-kültürelilik varsa, o sayıda da kapitalizm vardır, diyebiliriz dünyada.

Hâтта bakın... şöyle bile yapabiliriz:

Bir metre boyunda bir çubuğu... bir uçtan diğer uca uzanan.. koyu kırmızıdan başlayıp... soluk pembe ve giderek beyaza doğru... santim santim, açılan tonlarda boyasak...

Koyu kırmızı ucuna **“tekelci kapitalizm”** ... beyaz ucuna da **“serbest rekabetçi kapitalizm”** yazsak... ki, zorba devlet / özgür devlet... ya da kölecî toplum / uygar toplum da yazabiliriz...

Ve tüm dünya toplumlarını kapitalistik tarzlarına göre, o çubuk üzerinde işaretleyip sıralasak...

K. Kore'yi... İran'ı... S. Arabistan'ı... koyu kırmızının en ucunda... İsveç'i... Danimarka'yı... Kanada'yı da... beyaza doğru yerleşmiş olarak görürüz.

Dünyanın bütün bu toplumlarına hak ettikleri tondaki rengi veren ve kapitalizmlerinin tarzını belirleyen... onların tarih içindeki sosyo-kültürel yapıları olmaktadır.

Koyu kırmızı... despotluğu, monarklığı, oligarşik bir yapıyı simgeliyorsa... kapitalizmleri de vahşidir elbet.

Beyaz... liberal değerlerin ve özgürlüklerin rengiyse... kapitalizmleri de o oranda insancillaşacak demektir.

Çizmeyi aştığımın farkındayım. Bir an için köfteci olduğumu unutup... boyumdan büyük lâflar etmeye başlayıverdim...

Siz bana aldırmayın...

rifattahiroglu@hotmail.com

Kâğıt bardakta Amerikan kahvesi

Rıfat Tahiroğlu 27.07.2010

Kâğıt bardakta kahve satan markalı Amerikan kahvehanelerinin Türkiye pazarına girmeleri, bana sorarsanız, aslında bir hayli gecikmiştir... gazozuna, hamburger köftesine, blucinine ya da spor ayakkabısına nispetle.

Otuz yılı bile geçti, bunların en yenisi geleli, çünkü.

Sanırım, ABD'nin Irak'ı işgal ederek, Ortadoğu'yu yeniden kurguladığı şu günlerde... bu politikalara karşı çıkan seçkin **"beyaz Türkler"**in... Amerikanvari yaşam tarzlarını bu işletmelerle de süsleyip, takviye ederek... psiko-sosyal ve kültürel eksikliklerini gidermek amaçlıdır, bu yapılanlar.

Çünkü ABD, küresel bir güç olarak... kendisine yönelik sivil karşı çıkışlara alışıktır, her zaman. Hâtta, bayrağının yakılmasına dahi içerlemez, yerine göre...

Ama protestocuların... bu eylemleri yaparlarken kıçlarında Amerikan blucini... ayaklarında Amerikan spor ayakkabısı... ağızlarında Amerikan sigarası... bir ellerinde Amerikan hamburgeri, tavuğu ya da pizzası... diğer ellerinde Amerikan gazozu... ve işte şimdi de... kâğıt bardakta Amerikan kahvesi olsun, isterler... yeter ki.

İşte bu nedenle hedef kitleleri **"beyaz Türkler"**dir ve bu kahvehaneleri de onların yaşam alanlarında açarlar, hep.

Böyle yazmalarına bakıp, sakın **"şartlanmış bir Amerikan düşmanı"** olduğumu sanmayasınız.

Ben, liberal dünya akıllılıklarına sırt çevirip, kendi içine kapanarak yapılan kolektivistlik solculuklarımı, çocukluk oyuncaklarımın arasında bırakmış birisiyim.

Tabii ki solcuyum bugün de. Gerçek liberal değerlerin ve özgürlüklerin koli basili ihtiva etmeyen sularında da yıkanarak ama.

Hiç unutmuyorum... Türkiye'ye ilk girdikleri o açılış günlerinde... kâğıt bardakta kahve satan Amerikan kahvehanelerinin marka sahibi... ta Amerika'lardan gelmiş, tıpkı başkan Bush gibi, Ortaköy Camii'nin silüetini arkasına alarak, şöyle demişti:

"İlk yüz dükkâna kadar para kazanılamaz"

Haydaa! hadi kalk şimdi rekabet et, bakalım.

Bizim... gözümüzün bebeği gibi baktığımız, güzide mi güzide, iki tanecik cafe'miz var... adamınsa küresel çapta binlerce...

Biz çıplak gözle bakarak ancak önümüzü görebiliyoruz... Adam teleskopla yıldızları seyrediyor.

Dünyayı izlerkenki **"odak noktaları"**mızın farklılıklarına bir bak... durumu anla.

Müşterilerimiz son derece memnunlar, bizleri çok seviyor, yere göğe koyamıyorlardı, oysa...

Ama tabii ortalıkta, **"batılılar"** yoksalar eğer...

Çünkü tam bir ayran gönüllülükle... **“gâvur yaparsa daha iyi yapar”** teslimiyetçiliği, sabun köpüğü kültürlerinin iliklerine kadar işlemiştir, bu kitlelerin.

Batılılara düşman olanlar en çok bunların arasından çıkar.

Ama ağızlarının içine, hayran hayran bakanlar da en çok, yine bunlardandır.

Benim cafe'lerim AVM'lerin en güzel yerlerindeydi tabii.

Bir gün yöneticileriyle şıppadanak çıkageldiler... ve:

“Sakin bizi yanlış anlama Sayın Tahiroğlu” dediler. **“Şu giyim mağazasını devralıp, tam karşına cafe açacağız... ve işte o zaman sana yazık olacak... Oysa yerin bizim için çok güzel. O nedenle, al şu parayı, gel bizimle anlaş... sen de memnun, biz de memnun... Ne dersin?”**

Yani **“tecavüze debelenme, bari tadını çıkar”** demek değilse önerileri... ne pekiyi?

Ne diyeyim şimdi ben?

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kenan Evren'i beslemeyip asalım mı?

Rıfat Tahiroğlu 28.07.2010

Kâğıt bardakta kahve satan Amerikan kahvehanelerini yazmayı sürdürecektim. Lakin, daha güncel bir konuyu araya almam gerekiyor. Yarın -öbür gün- sürdürürüz gene, bıraktığımız yerden.

Buna yol açan konuya gelince... biliyorsunuz, Anayasa değişiklikleri için halk oylaması kampanyaları tüm şiddetiyle kıran kırana sürüyor.

Sonunda toplum... Evet'çiler ve Hayır'cılar olarak... kütür kütür bir "Tekirdağ karpuzu" gibi... şöyle dokunsan kendiliğinden ikiye ayrılacak bir kıvama gelmek üzere, sanki.

Ama medyada yazılan, çizilen ve konuşulanlara bakılırsa... iki tarafa da dert olan, çözemedikleri ortak bir sorunları var.

Ve Hayır'cılar... bu durumu kullanarak, kendi gerekçelerini güçlendirmeye çalışıyorlar, bir yandan akılları sıra.

Evet denirse, Anayasa'nın geçici 15'inci maddesi kalkacak... ama başta Kenan Evren olmak üzere "12 Eylül darbecileri", bakalım yargılanabilecekler mi?

Çünkü "dava zamanaşımı süreleri çoktan aşıldı" diyor Hayır'cılar. "Bu olmayacaksa, ne gerek var evet demeye" diye de ekliyorlar.

Gönlünüz rahat olsun, ben işi çözdüm arkadaşlar!

Kenan Evren'i ve arkadaşlarını... referandumun sonucu evet de olsa hayır da olsa, her halükârda... tutup enselerinden alabilir... yargılayabilir... hapse atabilirsiniz.

Bunun için birinci derecedeki, asıl yargı yerleri olan "icra mahkemeleri ve icra müdürlükleri"nin uygulamalarından ilham almanız yeterli olacaktır.

Bilinmedik, görülmedik şeyler değiller ki, Türkiye halkı bunları her gün yaşıyor.

Mesela işinizde gücünüzde, diyelim ki battınız. Eviniz, barkınız, ocağınız söndü. Alıp başınızı terk etmek zorunda kaldınız, buraları. Ama borçlarınızı da hâlâ ödeyemediniz.

Bu defa "yakınlarınıza" geliyorlar... oğlunuzun evine, kızınızın, damadınızın evine. Sizmişsiniz gibi, onları icra ediyorlar bu sefer.

Babamızla bizim bir ilgimiz yok... bu ev bu eşyalar, bizim evimiz bizim eşyalarımız... deseler de... biz alacağımızı alalım, yapacağımızı yapalım hele bir... eğer dediğiniz gibiyse de, bize ne! Gidin siz uğraşın arkamızdan... Siz kanıtlayın öyle olup olmadığını... diyorlar.

Türkiye halkı... kanıksadığı ve alışkın olduğu o mütevekkil edasıyla, sanki hiçbir şey olmamaktaymış gibi, sessiz sedasız, için için... her gün ama her gün... yaşıyor bunları ve daha nicelerini, sizin haberiniz dahi olmadan.

Yani kıyasen, "12 Eylülcüler"de de uygulayın bunu... Zamanaşımını da başka şeyleri de, bırakın uğraşınlar arkanızdan, kendileri kanıtlasınlar, keratahar.

Aslında siz sadece bu konuda değil... başınıza ancak geldiğinde şaşakaldığınız her konudaki çıkmazlarınızı... inin bakın ve nasıl uygulanmakta olduğunu görün, halka.

Çözümleri bir bir bulacaksınız orada. Hukuksuzluk mu?.. Yasalara aykırılık mı?..

Yani siz de gülüm... bir tuhafınız ki...

"Öyle midir"liğine "böyle midir"liğine bakılmadan, bu tür şeyler yıllardır uygulanıyor aşağılarda... diyorum...

Siz kalkmış, ne söylüyorsunuz bana hâlâ...

Allah Allah... Alla... Al...

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Amerikan kahvesinin telvesiz falı

Rıfat Tahiroğlu 29.07.2010

İlk "**yüz**" dükkâna kadar para kazanılamıyor, para kazanmak ancak bu sayıdan sonrakilerle başlayabiliyorsa... o takdirde... neredeyse küçümseyerek, "**alt tarafı kahvehane**" diyeceğimiz işlerde bile, hem büyük sermayedar hem de tekerci olmaktan başka çare görünmüyor...

mu diyeceğiz?

Bu işe soyunanların **“başka vasıflar”**ından geliyor bu.

Kahve... bizim bildiğimiz o kahve olmaktan çıkıyor, onların dünyasında.

Biz baktığımız zaman bir **“cafe”** görüyoruz, masalarıyla sandalyeleriyle, makineleri ve çalışan insanlarıyla... ama onların yaptığı iş bu değil.

Biz olsak... **“bu görünenlerden ibarettir yaptığımız iş”** deriz. Ama onlar demiyorlar.

Adamın **“New York Borsası”**nda 15 milyar dolarlık kağıdı dönüyor, her gün.

Bizdeki gibi değil ki... canının çektiği gibi manipüle edesin... **“Susurluk ayranı”** misali köpürtmelerle ve spekülatif dümenlerin kolaycılığıyla götürebilesin, hamudunu da.

Kahve çekirdeğini... zaten, aşağı bahçen **“Güney Amerika”**nın... hani, katırıyla birlikte çektiği vesikalık fotoğrafıyla özdeşleşmiş ve klişeleşmiş **“Colombia”** köylüsünden... çuvalı 1 dolardan kapatmışsın ki, para bile değil.

Sorun... kahvenin kendisi de değil ki...

Piyasası... piyasası...

O'nun için **“dünya kahve piyasası”**dır, önemli olan... Tekelinde tuttuğu odur.

Senin, benim yere göğe koyamadığımız... buradaki kahvehane yatırımlarını... hava paraları da dahil, onca masrafa rağmen... bedavaya getiriyor o.

Düşünsenize... Amerikan finans mahfillerinde etiyile buduyla capcanlı bir haber:

“... ünlü markamız Türkiye piyasasına da girdi”.

1 dolarında 1 sent oynasa, 15 milyar dolardakini, var sen hesap et!

İş bu kadarla bitse iyi... bak bir de ne var:

Amerika'nın... kendi ülkesi sınırları dışına çıkmamış, çıkamamış... küçük ve orta ölçekli sürüyle **“hazır giyim markası”** var. Bunlar yerel markalar.

Bunların 70-80 kadarını ikna edip, diyor ki onlara:

“Bakın... ben çerçi gibi dünyayı dolaşıyorum. Şimdi de Türkiye pazarına giriyorum. Nasıl olsa oralarda mesai yapacağım... ilişkiler kuracağım... pazarda yer edineceğim.

Gelin sizleri de taşıyayım, yanım sıra... Lakin ‘risk’ sizde olacak, masraflar sizden... Ben sadece işleteceğim, o kadar.

Bu Türkler, ‘gavurca’ bir marka gördüler mi, hemen dalarlar içeriye... korkmayın.”

Bir cafe açıyorsa, meselâ bir AVM’de... işte böyle böyle... 15 tane de bu mağazalardan açıyor... Hiçbir riski yok... Kira sözleşmelerini dahi... bir an gelir, gereksinim duyarsa... ceketini alıp derhal çıkacak şekilde yapıyor.

Biz olsak... o-hoo...kalıcı olmak uğruna nasıl da bağlayıcılıklar altına gireriz, hâlbuki.

O yüzden de, kimseye bayilik vermiyor, hepsini kendi işletiyor.

Bakın... bayilik vermeyip, şubelerinin hepsini kendi çalıştıran işletmeler bakımından **“kritik yer”** işte tam burası...

Ya nakit ihtiyacını karşılıyorlar, ya **“malı”** hamuduyla sadece kendileri götürüyorlar, ya da sattıkları emtiaları aşan başka hedefleri var. Mesela, yaptıkları bu **“kültür ihracatı”** nedeniyle, Amerikan hükümetinden elde ettikleri diğer kolaylıkların neler olduğunu şimdilik bilemiyoruz.

Ve tabii ki, ne oluyorsa... işyerleri ve iş alanları ellerinden bir bir alınıp, yok edilerek yoksullaşan orta direğe oluyor.

Bir de, aklıma... şu bizim palavracı **“ulusalcı beyaz Türkler”** düştükçe... kendimi tutamayıp gülesim geliyor.

“Bağımsız Türkiye” diye yırtındıktan sonra, tahriş olan gırtlaklarına iyi gelmesi için, kağıt bardakta bu kahvelerden içiyorlar.

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Lingo lingo cafeler

Rıfat Tahiroğlu 30.07.2010

İkide bir dillendirip, **“sakız”** yaparak... **“gâvurca”** cafe ya da dükkân isimlerine, ulusalcı niyetlerle takmış bir **“edâ”**m mı var sanıyorsunuz?

Sanmayın!.. Öyle değil çünkü.

Hiç merak etmeyin... benimkiler de öyleydiler.

“Döner” in ya da **“köfte”** nin bile... giderek **“The Döner”**, **“The Köfte”** olmaya yüz tuttuğu bu ülkede, sürüden ayrılanı kurt kapar, zira.

Nihayet... ticaret yapmaya çalışıyordum ben de... verili koşulları gözardı etmeyen bir gayretle.

Fakat nispeten daha dikkatli... hiç değilse, daha bir yakıştıran tutumdaydım, sanırım.

Dükkânlarımın isimlerini koyarken... tek sözcükle, kurum kimliğini versin... gelenlerin algısında o imgeyi doğursun... isterdim.

“Markalaşma” peşinde koşmazdım... hedefim ve ölçüm bu değildi... tabii çok yanlış olarak... çünkü hayat böyle istemiyormuş meğerse.

Meselâ... çok önceleri açtığım bir lokale **“Shakespeare”** demiştim.

“Şekerpare” olmadığını anlatmaktan göbeğim çatlamıştı, uzun süre.

Ama açtıklarımın çoğuna... ayrı ayrı olarak... **“empresyonist”** ressamın isimlerini vermiş... yalnızca o ressamın kopya-basımlarıyla süslemiştim, her birinde duvarları.

Mutlaka piyano koymuş... Allah sizi inandırсын... her gün 8-10 saat... sakın olur mu demeyin... ben yaptım oldu, demiş Bektaş... evet, her gün güpegündüz böyle uzun uzadıya... biteviye **“klasik parçalar”** çaldırılmış... filmlerde ya da konser salonlarında gördükleri bu aleti, AVM’lerdeki kitlelerin dizleri ve sırtları dibine koyarak... on yıllar boyunca **“halk”**laştırmıştım, bendeniz.

Sanki iş yapmıyor, kendimi tatmini en öne koyuyordum. Her akıllı işadamı gibi... fırsatını yakalayınca, artan bir parayı **“çalıp”** hemen bir kenara atacak yerde... **“buldumcuk delisi”** gibi, boyuna dükkânlara harcıyordum.

Hususî... taa **“Paris”** lerden çay getiriyordum... 150’den fazla çay çeşidim... bir o kadar kahvelerim... 70’in üzerinde de pasta çeşidim vardı, mübalağasız.

İnanılması zor... bu gün ben bile delice buluyorum. Ama böyleydi...

Bu kadar özenli ve dikkat çekici olursanız... müşterilerden çok karışanınız olur. Başka yerlerde yapmadıkları şımarıklıkları, çokbilmişliklerle, gelip bende yaparlardı.

Bir gün mesela, yaşlıca bir hanım gelmişti... yabancı hayranı bir züppe olduğum sanısıyla küçümseyici... ve biraz da kızgın:

“Bu cafenin adını neden bu Fransız ressama atfen koydun ki?” demişti. **“Bizim de çok büyük**

ressamlarımız var. Örneğin Fikret Muallâ. Pekâla bu ismi de koyabilirdin!”

Herkese yanıtlar vermeye alışık, ama bir o kadar da bıkkın:

“Bakın! hanımefendi” demiştim... **“Bir kere, duvarlara asacak en az 50-60 kopya-baskı bulmam mümkün değil o ressamdan. Ayrıca, bu ismi koyarsam... çok iyi biliyorum ki... benim adımın Fikret... karımınkinin de Muallâ... karı-koca, açtıkları cafeye, tutmuşlar isimlerini koymuşlar bir güzel, diye anlayacaklardır, çoğu”.**

Daha böyle neler... neler...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

O kadar çok ki yapılacaklar

Rıfat Tahiroğlu 31.07.2010

“Bize ne seni işlerinden... başına gelenlerden...”

Yo... Yool!.. tabii ki kendimi anlatmak değil amacım. Sakın ha!

Ama kendimden giderek, piyasayı ve olup biteni gün ışığına çıkarmak, benimkisi.

Bu nedenle, öznel bir-iki şeye değinmemi hoşgörün, lütfen.

Hem fena mı... biraz da bilinçle... her gün okuduğunuz ve dinlediğiniz, neredeyse hepsi de aynı konudaki sorunlar yumağından... birkaç dakikalığına da olsa... koparmaya çalışmış olmuyor muyum, böylelikle sizi?

Evet... işte şimdi... Amerikan şirketleri ve büyük holdingler cafe piyasasına girerek... her biri, en az 50’şer – 60’ar şube açmaya başlayınca... o güne kadar hiçbir sorunumun olmadığı bu alandan çekilmek zorunda kalmıştım. Bu da sonun başlangıcı olmuştu benim için... benim gibiler için...

Herkes için böyledir bu. Bir bakarsın, **Şirinevler**’in girişine bir AVM açılır, bir gün... Koca bir market gelir, girer içine... Ve bir kalemde, tüm semtin esnaflarını yok eder.

Büyük, küçüğü yer çünkü.

O yüzden... ne yapmalı da, küçük... küçük kalmasın...

Küçük kalarak... hem çağdışı, hem verimlilik dışı eskiliklerin miskin sularında kayganlaşarak ve kaypaklaşarak yosun bağlamasın.

Ama bir yandan da... devasa işletmelerinki gibi mekanikleşmeler ve ruhsuzlaşmalarla... **“insan hazlarının amaç olmaktan çıkıp, araç olması”**... başına gelsin.

Bütün bu dengeleri kurmak, kolay mı?

Ama becerilip kotarılsa... hayat ve mutluluk da budur işte.

Bir de şuna açıklık getireyim, dilerseniz:

“Yok tekellilikleriydi, yok bizi silip süpürdükleriydi, bahaneleriyle ağlaşıyorlar... ‘nerde bu devlet... nerde bu insanlar’ salya-sümük feryatlarını... işinize gelince bayrak gibi dalgalandırdığınız ‘liberal-sol’ anlayışlarla nasıl tevil ediyorsunuz?” diye geçirebilirsiniz içinizden...

Hemen söyleyeyim onu da:

Liberalizm, **“orman kanunu”** demek değildir. Rekabeti ortadan kaldırıp, pazarı tek başına kontrol ederek... yani tekelleşerek... yaşamı regüle eden **“görünmez el”**i ortadan kaldırmaya teşne eğilimler, düşmanlıklar liberalizmin.

O halde, liberal devlet... kendisine düşman olan **“tekellilik”**le mücadele edecek değil midir?

Sol bakış açısıyla da... **“toplumsal hasıla”**nın üleşilmesinde **“nalıncı keseri”** anlayışların önü kesilmeyecek midir?

“Zor” yaptırımlarla değil... istenen çizgide gidilmesini sağlayıcı ve istikâmet verici **“ekonomik tavsiyeler”** içeren akılcı **“yol haritaları”**yla hâl yoluna konur, bu işler.

200 şube açmayı planlayan işletmeye... kendisi merkezde kalıp, bu 200 şubeyi... eğer 200 farklı bayi ihdas ederse, ancak o zaman en yüksek kazanç ele edeceği bir plân önerilir, meselâ.

İşte o zaman **“tekel”** kırılır, toplumsal hasıla da **“yayılarak”** üleşilmiş olur, böylece.

Bir uçta **“bir avuç zengin”**... öteki uçta **“yoksullaşmış tüm kitle”** olmaz, şimdiki gibi.

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yerli malı kullanmalı

Rıfat Tahiroğlu 01.08.2010

Yabancılar ve holdingler...terk etmek zorunda kaldığım cafe piyasasını ele geçirince, ben de **“otantik yerli ürün”** alanına kaydım çabucak.

“Hadi gelin... şimdi de bu işleri alın bakalım elimden, sıkıysa!” diyerek...

“keskin sirke küpüne zarar” kızgınlıklarıyla.

Sen misin... dönercilik... köftecilik...cağ kebabçılık...ve lahmacunculuk... yapmaya kalkan. Aman Allahım...bu nasıl **“nev’i şahsına münhasır”** bir **“alem”** imiş meğer.

Kafa yaran, göz çıkaran iç savaşların ve ilkeliklerin gırla döndüğü... görgüsüzlüklerin ve bilgisizliklerin harman edildiği... evimize hoş geldin.

Verdiğim gazete ilanları neticesinde, anladım ki... Türkiye’deki işsiz ustaların yarısı dönerci... yarısı da köfteci.

Bunlardan, şimdikinden daha kalabalık, birkaç tane **“profesyonel ordu”** kurarsın da... daha bir o kadar adam kalır, yine de dışarıda.

Pislik diz boyu... bilgi hak getire...

Neyini tutsan ucundan... elinde kalıyor, sektörün...

Bir kere, akıl almaz bir cehaletin... sahtekârlığın... ve kaypaklığın... tek kale maç yaptığı bir dünya burası.

Adam, **“20 senedir bu işi yapıyorum”**, diyor... 20 günlük değil bana sorarsan.

Aman! bir de çok bilmiş ki... afrasından geçilmiyor. Gözünün içine baka baka... yalan söylemekte de... fırlıdaklıkta da üstüne yok.

Tüm ilişkiler böyle yürüyor, aşağı yukarı.

Et alıyorsun mesela... ilk birkaç gün iyi, seni kafaya almak için. Ama sonra... bir bakıyorsun, ufak ufak kazıklamaya başlamışlar bile seni.

Hiçbir şey konuşulduğu zeminde yürümüyor. Ne zaman, ne mekân kavramı var. Hiçbir şey vaktinde servis edilmiyor. Hiçbir şeyin standardı yok, doğrudürüst.

Ne gıda teknolojileri... ne sektördeki eğitimleri... ne standartlar... aklınıza ne gelecekse yani... umurunda olmuş kimsenin.

Ne olmuşsa, olmuş... ama yazık olmuş, doğrusu...bu insanlara da, bu halka da.

Battım, ama çok şey öğrendim, bu ara. Eğer yeryüzüne bir kez daha gelirsem... ne yapmayacağımı ya da neyi nasıl yapacağımı, çok iyi biliyorum artık.

Mesela bu **“döner”** denen meret, görüldüğü gibi bir şey değil hiç. Öyle eni konu pişme ameliyelerinden geçmediği için... ateşin karşısında dura dura bozuluyor, durdukça. O yüzden, dikkat edin bak!.. dönerciler hep ucun ucun traş ederler boyuna. Kokar, bozulur çünkü.

O traş ettikleri de... tüketilmezse hemen, kokar bozulur, kısa zamanda. İçli köftede ve lahmacunda kullanırlar bunları, o nedenle. Zıyan etmezler.

Diyelim koca bir döner arttı... Ne yapacaklar... atacaklar mı, yani!

Hayır, atmazlar. Bozuldu-bozulmadı... soğutup, ertesi günkü dönerin alt kısmına **“takoz”** yaparlar.

İlkin o kısımdan doğrayıp verirler, çaktırmadan müşteriye... bu durumlarda.

Dönerlerin... dükkanların kapı ağızlarına konmasında bunların da payı vardır... belli ki, görünsün diye...Ama **“hin”**liklerin sonu gelmez... işin içine para girince, ne yapsan.

Hadi, gel de kız bakalım şimdi... yabancılara ve holdinglere, bu durumda.

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Esbabı mucibesi olanın bitenin

Rıfat Tahiroğlu 03.08.2010

“Hepsi mi kötü... hepsi mi berbat...

Hiç yok mu adam-kılık olanı, bu dönercilerin?”

Olmaz olur mu, var tabii... ama belirleyenler onlar değiller piyasayı. Fonu boyayan egemen renk, onların vuran şavkı değil, ortama.

Unutmayın... döner yiyecekseniz... dükkân müşteriyle hınca hınç dolu olacak, bir kere.

Adam kesmeye yetiştirmeyecek de... siz syleneceksiniz homurdanarak, **“nerde kaldı benim dönerim”** diye.

Ardı ardına koşuşturacaklar, tabaklarla... garsonlar, ki o kadar olur.

Yani ateşi göre göre, bozulmaya fırsat bulamayacak, dönerin eti.

Kulağınıza küpe... işte o denli devinimli bir yerde yiyeceksiniz... niyetine girerseniz eğer, ona göre.

Ya köfte?

Her yörenin, her kentin, hatta neredeyse her kasabanın kendine has lezzetlerle farklılaştığı... çeşit zenginliklerindeki **“cânım köfte”** ne durumda?

Burgerciler, **“Pavlov’un köpeği”** misali, öylesine koşullandırmadalar ki, yeni nesli... mutasyona uğrayıp anatomileri değişime uğrayacak neredeyse, böyle gidilirse.

Ben, sütten kesilip, ilk katı yiyecek olarak burgerle tanışan ve eroinmanlar gibi, başka türlü beslenemeyen **“zombi”** çocuklar gördüm.

Zombi diyorum, çünkü sürekli sabit bir noktaya bakıyorlar. Ve biraz daha büyüdükçe de, **“hüzün ehli”** olup **“emo”**laşıyorlar.

Bir de **“tiki”**leşenleri var ki, onların **“gırtlak”**ları ve **“yutak”**ları daha ziyade **“pizza”**ya müsait.

“Bir tane alana, bir tane de bedava” kampanyalarıyla, öyle fiyatlara satıyorlar ki ürünlerini... **“eşek eti”**nden köfte yapsan, gene de baş edemezsin, o sektörle.

Bu yüzden, tıpkı onlar gibi, ancak kırk-elli seri dkknlı kfteciler ayakta kalabiliyorlar...

O da şimdilik.

Otantik... tarihsel... kültür kaynaklı... zgn tatlara ve ustalıklara... kesinlikle yer kalmıyor, böylece.

Yüzyıllar boyudur...

“mal ve hizmet dolaşım trafiklerinde” yer almayan...

bu coğrafyaların insanları olarak...

eşyanın tabiatına uygun süreçlerde evrilip de, ticarileşemediğimiz ve nispeten usulüne uygun yöntemlerle kapitalistleşemediğimiz için...

“zamanı ve sermaye kayıplarını” acilen telafi edebilmek uğruna...

iki ayağımızı bir pabuca sokan telaşlarla...

kaşı-gözü yaran **“iç sömürü”**lerle...

köşeyi dönmeye...

kapağı zenginlikler sahiline atabilmeye...

didinmenin gayretleridir.

Hepimizin elbirliğiyle resmettiği...

hüzün yüklü bu pastoral tablodaki, işte şimdilerde bütün ola gelenler... bütün bunların temelinde yatan öz...

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Moda ve marka manyaklığı

Rıfat Tahiroğlu 04.08.2010

Nedir moda?

Toplumun...

tüketime sürülecek ürünler karşısındaki tutumu bakımından...

tasarlanmış ve belirlenmiş bir “mod”da tutulması,

homojenleştirilmesi,

zapturapta alınması,

şekle şemale sokulmasıdır... moda.

Moda...

"sermayeyi kediye yüklememektir".

"Gelini ata bindirip, ya kısmet!" dememektir.

Henüz hamuru bile hazırlanmamış fırının önünde, bir fırın dolusu adamı, ekmek kuyruğuna dizip, ekmekten önce onları pişirmektir, moda.

"Rekabetçi risk"i yok etmek uğruna, önceden koşullandırdığı tüketicilerin, zevk genlerinin doğasıyla oynamaktır.

Yaratıcılık namı altında, yaratıcılığı öldürmektir.

İnsanların ceplerindeki paracıklarını, daha evlerinde mışıl mışıl uyurlarken masumane... gün ışyınca tırtıklamak için... gecenin bir karanlığında, alttan alta tezgâhlar kurmaktır.
Marka ise...

şartlandırılıp, "mod"a sokulmuş bu zavallılıklardan her birinin...

kendi "besi çiftlikleri"nin yem havuzlarına bağlanabilmeleri için sımsıkı...

ellerinden, yenlerinden ve beyinlerinden çekelenerek...

tekelci firmalarca paylaşılması...

ve sağrılarındaki görünür yerlerin, kendi rumuzlarıyla işaretlenerek...

cıgıl cıgıl dağlanmasıdır.

Marka... antidemokratiktir, despottur, bencildir, kaprislidir, yalancısıdır, acımasızdır.

Sadece kendisini düşünür. Tek kalana... tekel kalana kadar, fiyat kırar ve darma duman eder, piyasayı. Tek kalınca da acısını çıkarır, bütün yaptıklarının.

İşi-gücü... sadece ve sadece... markasının imajını ayakta tutmaktır.

Maliyette en büyük girdisi, bu uğurda saçtığı ve savurduğu paralardır.

Onun için önemli tek şey budur.

Hedef kitlesi... tüm dünyanın kara kalabalıklarıdır.

Ürününü onlara...

kişilik bozukluklarını...

zayıflıklarını...

komplekslerini... giderebilecekleri ya da örtebilecekleri hokkabazca

bir "sihir"le dayatır.

“Vasal”larını, “gogocu”lar gibi... “eroınman”lar gibi...

uyuşturarak “meftûn” eder kendine.

Sonra da...

et yiyen egzotik bitkilerin usûlüyle, kendi özsuunda eriterek sindirir,
için için.

Moda da... marka da...

yaşamın tüm alanlarına uzanabilmişler; dolanabilmiş, sarabilmişlerdir her yerleri, zehirli sarmaşıklar gibi.

İyi şeyleri de olan “modernite”nin... “cûruf”tan bir yan ürünleri olarak, inkâr edilemez birer “gerçeklik” oldukları ortadadır.

Ama gene de biz...

insanın rekabetçi yaratıcılığını...

insan hazlarının zengin çeşitliliğini...

yok etmesini...

nasıl önleyelim?..

Tekelciliğiyle...

hepimizi fukaralaştırmasını durduracak mücadele yolu hangisidir...

Ne yapalım da...

bulabilelim?..

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Herkes ektiğini biçer

Rıfat Tahiroğlu 05.08.2010

Bir adam niye sahtekâr olur?

Neden süte su... bala şeker... zeytine boya karıştıır?

Böcekten geçilmeyen hamurhanelerine yapılan baskınlar... sıkça TV'lere de taşınan “**fırıncılar ve simitçiler**”...
hep pis heriflerden mi çıkarlar?

Her yılki vergi beyannamesi dönemlerinde... kazançlarını en az gösterdikleri için... iplikleri pazara çıkarılan
“**doktor ve avukat**”ların serbest çalışanları... ne hikmetse, bu mesleklerin hep en dolandırıcılarından mı
olurlar?

Bütün bunların sebebi ne?

Kapitalizmleri üç yüz sene yerine, elli seneye sıkıştırılmış...

bizimki gibi ülkelerde...

kafalar da... kasalar da... karmakarışıktır.

Unutmamak gerekir ki...

Tüccara... **"Cevat Fehmi Başkut"**un **"Buzlar Çözülmeden"**indeki gibi bakış açılarından... bugünkü bakış açılarına... bir insan ömrüne sığacak sürelerde gelebildik... şükür her şeye rağmen.

Tıkız **"kollektivist"** kafalardan, **"liberal"** değerlere dönüşümün tamamlanmadığı toplumlarda... en temel sorun... **"tüketilen hayatın tam karşılığı olan ödemeler"**in yapılmak istenmemesidir.

Herkes, **"güzel yaşamak"** istemekte...

Fakat, buna karşılık gelen **"ödemeyi"**...

tam yapmaya gelince... kıvırmaktadırlar.

Çocukları iyi okullarda okusun... hastalandığında tüm hastane kapıları ardına kadar açılsın... yollar tertemiz, kaldırımlar pırıl pırıl olsun.

"Üç kağıt açan"ın maharetini edinmiş **"pazarıcı esnafı"**nın... el çabukluğuyla doldurduğu domatesler ezik çıkmazın.

Şeftalilerin en alımlılarını... tezgâhındaki tablada öne dizip... arka taraftan çalışmasın.

Ama bütün bunların parasal karşılığı... **"mümkünse hiç olmasın."**

"Olacaksa da, çok az olsun."

İyi de...

Kim karşılayacak bunları, pekiyi?

"Devlet karşılasın."

Devlet nereden bulup da karşılayacak... sen vermezsen, o vermezse?

"Tamam işte... ben vermeyeyim o versin. Benden almasın da devlet... kimden ve nereden alırsa alsın."

Yani aslında... herkes bir dümen tutturmuş, gidiyor.

Toplumun büyük kısmına devlet bakıyor... Çok büyük bir kitle, kolayından ve ucuzundan **"emekli"** olmuş, maaş alıyor... Geri kalanına da **"yeşil kart"** verilmiş... Olmadı, yerel yönetimler el atmış, **"aynı yardımlar"**la gediklerini tıkamış.

Al bakalım şimdi... **"devletçi mi devletçi"**, sosyal bir devlet, sana.

Buna karşılık... bir avuç zengine de **“yürü ya kulum”** denmiş.

Hiç **“çan çan”** etme!

Hayda yürü bre!

Ne demişler:

“ne kaa ekmek... o kaa köfte...”

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Garibanların kaderi

Rıfat Tahiroğlu 06.08.2010

İşte böylece... **“moda”** hâline gelip, **“marka”** ürünlere dönüşen yiyecekler karşısında... dut ağacı gibi silkelenen **“köfte”** ve **“döner”** türü **“geleneksel ürünler”**... **“hayatın karşılığını ödemek”** istemeyen bir **“kültür”**ün ilâve etkisine de toslayınca... artık kaliteyi de, fiyatı da, hijyeni de bir kenara bırakıp... kıran kırana bir pazarın, **“kasap havası”** oynayan kaba-saba folklorcularına çevrilmişlerdir.

Dağ-taş lebaleb... dönerci, köfteci, kebabçı, lâhmacuncu, pidecidir, zaten.

Tam bir **“hayat çıkmazı”** için, tüm koşullar emre âmadedir, yâni.

Bu haliyle dahi, çoğu için para kazanmak bir hayâl iken... bir de **“mâli mevzuat”**a uygunlukla çalışacaklarını ummak, olacak şey değildir.

Bir gün mâliyecinin biri: **“Yakınıp durma! Madem işyerini kapatıp gitmiyorsun... o halde, demek ki kazanıyorsun. Bu benim için karinedir”** demişti.

Bunun üzerine: **“Az önce söyleşi arasında... yaşamının zor ve çekilmez olduğunu, geçim sıkıntısıyla kıvranıp durduğunu, sen de söylemiştin. O halde, kendini şu köprüden aşağıya atıp, ortadan kaldırmadığına göre... demek ki aslında mutlusun... mu demeliyim, ben de sana?..”** demiştim.

Yâni insan hem kazanmaz, hem de kalkar dükkân çalıştırır... tıpkı, mutsuzsa da tutup kendini köprüden atmayacak olduğu gibi.

Gerçekten de... bütün bu irili ufaklı binlerce işyerinin tüm kapıları, **“rasyonel”** nedenlerle mi açık duruyor, sanıyorsunuz?

Çoğu kör bir umutla... bir bölümü öngörüsüzlüklerle... başka bir kısmı da hesapsız-kitapsızlıklarla, bekliyorlardır öylece... Godo'yu bekler gibi.

Pek çok konudaki... bunca bönlüklerine, saflıklarına ve aymazlıklarına şaşaladığım bu yığınların... örneğin, otobanda yüz kilometrenin üzerindeki hızlarla... yanımdan hışımla geçerlerkenki öngörü ve mantalite düzeylerine, nasıl olup da korkmayıp duyarsız kaldığım geliyor aklıma bazen de... kendime şaşıyorum, bu sefer.

Son dönemlerin tüm kentlerdeki AVM'ler furyası... yabancılara öykünen ve bu vesilelerle markalaşan, geleneksel yerli ürünlerin dükkân zincirlerine, ardına kadar açtıkları kapılarını... tam bu bizim gariban **“yalnız**

suvari”lere gelince, ardına kadar kapatmış... sokak kedileri misâli, tüm caddelerin ve kaldırımların kirli tozlu mekânlarını **”kader”**leri olarak belirlemiştir.

İlerde göreceğiz ki... kader bu olunca da, uçkur dokuz yerden kopacaktır, çaresiz.

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sefertaslarınızı hazırlayın

Rıfat Tahiroğlu 07.08.2010

Anımsarsanız... **”yaratıcı yıkımı tetikleyen küresel kriz sürecinde, geleneksel küçük işletmelerin çoğu topun ağzındadırlar”**, demiştim, kısa süre önce.

Nasıl olmasınlar ki!..

Bir kere... payına düşen **”ekonomik fazla”**nın muslukları, devletin politik tercihleriyle kısılan ve stratejik sermaye sınıfı dışında kalan halkın en alttakilerine ait olan bu sektörler... küçük ölçekli birer **”dahili ticaret”** üniteleri olarak... esnafın, zanaatkârın, dükkancının ve onların çalışanlarının... büyük oranda **”safra”**laştığı çağdışı mekânlara dönüşmektedirler, hızla.

Çoğu ehliyetsiz ve liyâkatsiz, ilkel, cılız, sermayelere ve kredilere erişemeyen, irrasyonel işletmelerdir.

Bağlı oldukları **”ticaret, sanayi ya da meslek odaları”**yla ilişkileri... generalle nefer mesafesinde olup, seneden seneye ödeyecekleri **”aidat”** ve **”munzam aidat”** bağıtı kadarlıktır.

Belediyelerle, vergi daireleriyle, SSK, Bağ-Kur ve diğer kamu kuruluşlarıyla tek değginlikleri... ya **”harç”**, ya **”tahsilât makbuzu”**, ya da **”ceza makbuzu”** düzeyindedir.

Devasa bürokrasinin besin kaynağı **”vergi”**yi hiç vermek istemezler. Punduna getirip, meselâ kasa fişi ve fatura kesmezler. Usulüne göre kesseler, **”sittin sene”** asla para kazanamazlar. **”Kendi kasalarının hırsızları”** gibidirler. Devlet kovalar, bunlar kaçarlar.

”Sömürge rantiyeler”in bütün dükkânlarına, akıllara ziyan **”tuzak kiralalar”** ödeyerek ve çözümsüz riskler alarak, canhıraş çalışırlar. Çifte kontrat yoluyla, az **”stopaj”** uğruna az **”gelir vergisi”** tahakkukunun, oynaya oynaya **”erkete”**liğine sıvanırlar.

Memurların **”resmî daire”**lerini kapatıp ev yollarına koyuldukları gün sonunda, onlar günün henüz yarısına bile gelmemişlerdir... ki ömürleriyle, böylesine mesailerin prangalarına zincirlidirler.

hem birbirlerine...

hem çalıştırdıkları işçilerine...

işçileri de onlara...

biteviye ve çaresiz ihanetler eder, dururlar.

Bireysel ya da kurumsal... şöyle torun-torbaya övünçle aktarabilecekleri, dişe dokunur bir öyküleri ve tarihleri dahi yoktur. Meselâ çoğunun, sürekliliği hiç değilse sekiz-on yıllık, istikrarlı kalıcılıklarda bir telefon numaraları bile bulunmaz.

İcra memurlarının ve icra avukatlarının... kapısını en çok aşındırdıkları, en sevdikleri **“çantada keklik”** kesimlerdir, bunlar.

Ve hükümet de...

tıpkı **“Sophie’nin seçimi”**ndeki gibi bir tavırla...

küresel kriz sürecindeki yıkımdan ve yangından zarar görmesinler diye...

bunlardan kısarak, **“büyük sermaye”**nin musluklarına pompaladığı ekonomik sonuçların, başa gelebilecek muhtemel etkilerine hazırlık olsun, diye olmalı ki...

bu sene, **“Ramazan çadırları”**nı da aşan ve kurumsallaşan bir anlayışla...

“aş evleri”ni geliştirmekte, süreklileştirmekte ve **“karakalabalıkların topyekûn açlığı”**na karşı, belli ki **“seferberlik önlemleri”** almaktadır.

“Tanrımıza hamdolsun, devletimiz varolsun.”

“Afiyet olsun!”

“Sağol!..”

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ne olacağız şimdi biz

Rıfat Tahiroğlu 08.08.2010

Ne yâni... **“ta bağrımıza saplandı, böğrümüzü deldi geçti”**... mi diyecekti, ortalığı velveleye vererek?

Tabii ki, **“teğet geçti”**ğini söyleyecek... telâşa ve paniğe kapılmaya izin vermeyecekti, kendi mantığı ve stratejisi bakımından.

En önemlisi de... **“küresel kriz”**in bizi de per-perişan ettiğini kabûl etmesi demek... ülkenin yürürlükteki ekonomik rejimini askıya alarak, mâli yapıda topyekûn olağanüstü hâl ilân etmenin gerekliliğini benimsemesi de demek olacaktı... ki, hükûmet bu yolu izlemeyi seçmedi.

Makro dengeleri gözeterek, verileri bu çerçevede ele aldı.

Değerlendirmelerini bu gözlüklerle yaptı ve kriz sürecini, bu perspektiften bakarak yönetti.

Kimbilir... kendisi açısından belki de haklıdır. Nitekim, çoğu ülkeye nispetle, makro düzeyde bir anlayış bakımından, **“varta”**yı ucuz atlatmış da olabiliriz.

Ama ben meselelere **“total”**in pencerelerinden bakmam. Çünkü, insanlar her akşam evlerine dağılırlarken, kilidini çevirdikleri ellerindeki anahtar, bir tek o kapıyı açabiliyordur.

Ve ben daha çocukken öğrenmişimdir ki...

hava yatsıya doğru alacakaranlığa döndü-dönecekken...

günün bittiğini ilân eden, hanidir hazır **“akşam sofraları”**na...

daldıkları oyuna bir türlü doymak bilmeyen mahallenin **“pale”**leri...

evlerden müşfik bir kızgınlıkla seslenen anne telâşlarına doğru...

“çanak-çömlek patlatarak”, martı kuşları gibi seğırtip dağılırlarken...

hayatın temel bir gerçeğini, daha o yaşlarda sezinleyerek...

“evli evine, köylü köyüne...

evi olmayan sıçan deliğine...” diyeceklerdir.

Siz dilediğiniz kadar reddetseniz de... kriz, çoğunluğunu toplumun en alt kitlesinin oluşturduğunu bu insanları, neredeyse **“sıçan deliği”**ne... mahkûm etmiş bulunmaktadır.

Milyonlarca küçük ve geleneksel esnaflar, zanaatkârlar ve onların çalışanları, büyük sıkıntılar çekmekte... birbirlerine, piyasaya ve bankalara olan borçlarını, bu veri koşullarda telâfi edememektedirler.

Ve edemeyeceklerdir de, böyle giderse... eğer siz gerçekten uydur-kaydır sayılmayacak, doğru dürüst önlemler almayacak olursanız.

“İmtiyazsız sınıfsız, kaynaşmış bir kitle”... miyiz ki biz, ihracat rakamlarındaki artışlara ya da bankaların kârlarındaki yükselişlere yahut borsadaki tırmanışlara kanıp, bomboş ceplerimize rağmen gevrek gevrek gülebilelim.

Bize ne bunlardan. Bize ne elin zengininin, zenginliklerine zenginlik katmasından.

Biz, küresel kriz yüzünden batıp da ödeyemediğimiz... ve görünen o ki, önlem alınmazsa ödeyemeyeceğimiz borçlarımız yüzünden, hapselere düşmenin arifelerindeyken... siyasal zeminlerdeki **“darbe girişimcileri”** bile bizler kadar tehlike altında değiller, bu konuda.

Bu hükûmetin en büyük kusuru... ekonomide olsun, siyasette olsun, diğer konularda olsun, sorunlara tümüyle makro düzeyde bakmaktan, biz küçük insanları görmeye, galiba pek fırsat bulamamış olmasıdır.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Tıp

Rıfat Tahiroğlu 09.08.2010

Çocukken **“tıp”** oynardık. Oraya buraya koşuştururken aramızdan biri çıkar, aniden **“tıp!”** diye bağırır, hepimiz öylece donar kalırdık.

Yorulup biçimini bozan **“yanar”**dı. Zor konumda kalakalanların fazla dayanamayıp, sapır sapır dökülerek yanmaları kaçınılmaz olurdu.

“Tıp!” diye bağırıp oyunu başlatanlar ise, bedenlerini uygun pozisyona rastlatır, sıkıntıya düşüp yananlardan olmazlardı.

Ekonomik kriz dönemleri de, çocukken oynadığımız bu **“tıp”** oyununa çok benziyor. Kriz ânı... insanların, kurumların, hemen her şeyin tıp oyunundaki gibi **“duraksadığı an”** gibidir.

Somut ekonomik varlıkların bir karşılığı, bir türevi olarak...

piyasada alınıp satılan **“menkul değerleri”**, fütursuzca çevirerek, köpürterek ve şişirerek...

kazançlarını defalarca katlayan küresel/yerel **“faiz ve rant aristokrasisi”**... sonunda, ekonomik yaşamın bütününe nüfuz edip, hemen herkesle de suç ortaklığı tesis ederek...

olmayan ama var sayılan, olmayan ama varmış gibi **“getirisi”** olan... **“sanal finansal kaynakları”**... bir an gelir, tüm ağırlığıyla **“toplumsal güven”**in üstüne göçertiverirler.

Bu hormonlu sanal değerler, o anda derhal **“buhar”** olur, uçar giderler.

Ortada sendelemiş bir ekonomi, zarar hanesi kabarık bir **“bilanço”** kalır.

İşte şimdi **“tam burada”**...

“bozulmuş toplumsal bölüşüm dengeleri”nin yeniden ele alınacağı...

“artık ürünün yeniden üleşileceği”...

“yeni bir yapılanma süreci” düzlemine... gelinmiştir.

Bilançodaki devasa zararın kimlere fatura edilerek, toplumsal yaşamın **“yeniden telafi edileceği”**... en can alıcı husus olarak karşımızda durmaktadır.

Bu zarar kimlere yüklenecek...

kimlere ödetilecek...

kimler **“yanacak”**lardır.

Gündemdeki **“temel sorun”** budur.

“Yanmayacak” olanlar bellidir:

Arsız spekülasyonlarıyla, krizin müsebbibi olsalar dahi, devletin gövdesini ayakta tutan **“ana unsurlar”** konumlarındaki...

stratejik sermaye sınıfı da olan **“faiz ve rant aristokrasisi”**...

küresel gereklere uygun hareket edebilen **“girişimci burjuvazi”**...

ve **“bürokratik elitler”**... yanmayacaklardır.

Bunların dışında kalanlar...

“sınıfsal servet farklılıkları hiyerarşisi”ndeki yerlerine göre...

mutlaka **“küresel ölçüt”**lerin rasyonalizasyon süzgeçlerinde sınanarak...

birbirlerine nispetle ve birbirlerini yiyerek...

“gereksinim fazlası” olanların dışarıda kalacağı...

“seleksiyonlar” çerçevesinde **“yanacak”** olanlardır.

Dünya yeniden kurulurken **“devletler”** buna ayak uydurabilmek için **“safralar”**ını tasfiye edeceklerdir.

“Hazineden geçinenler”...

özel sektörün en kalın katmanının oluşturan, küçük ölçekli **“geleneksel dahili ticaret”** erbabı **“esnaflar, zanaatkarlar ve dükkancılar”**...

tüm **“çalışanlar”** ve **“çalışmayanlar”**...

“küçük köylüler”...

“baldırı çıplak yoksullar”...

büyük oranda **“safra”**dırlar.

Bu safra yığınların işlevi; kriz için **“tıp!”** dendiğinde, çaresizliklerinin bedeli oranında **“yanmak”**...

krizi atlatmak için de; karları lapa lapa yağacak ve öbek öbek birikecek ve tutacak olanlar uğruna, altyapı oluşturmak üzere... **“eriyip gitmek”**tir.

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Söndürülen ocaklar

Rıfat Tahiroğlu 10.08.2010

“İcra avukatı” olmak, her babayığidin harcı olmasa gerek.

Sadece o mu?..

“İcra hakimi” olmak da, **“icra memuru”** olmak da...

hâttâ işyerleri ya da evlerdeki mallar **“kaldırılmaya”** gidilirken, mahalle karakolundan katılan **“polis memuru”** olmak da...

binlerce kez yapılarak, ancak kazanılabilecek el becerileriyle sırtlanıp **“öte-beri”**yi, kapı önlerine önceden yanaştırılmış nakliye kamyonlarına paldır-küldür yükleyen **“hamallar”**dan biri olmak da...

o kamyonlardan birinde **“sürücü”** olmak da...

binlerce hanenin talanıyla toplanan eşyaları lebaleb yığıp, depolamayı kendine zanaat edinmiş bir **“tacir”** olmak da...

her yiğidin harcı değil, bana göre.

Gözünün önünde cereyan eden **“insan acıları”**na, öyle kolayından katlanmak, herkes için mümkün mü?

İster haklı, ister haksız... üstelik **“infaz”**ınla bu duruma bir de sen yol açmaktaysan.

“İnsan perişanlıklarında” yumuşamayıp, **“kavi”** kalmayı becerebilen **“taş gibi”** sağlam bir yüreğin olacak ki, merhamet tellerini titreştirmeden işi usturubunca götürebilesin.

Meselâ **“bacasını kara kara dumanlar sarmış”** evin hanımı... yok televizyonu, çamaşır makinesiydi... yok buzdolabıydı, bulaşık makinesiydi derken...

alışkını olmadığı başına gelen bu şeylerin çöküntüsüyle, boylu boyunca yığılınca yerlere...

sen **“icra memuru”** bir kadın olarak, hiç istifini bozmayacak...

kendinden başka kimsenin okuyamayacağı kargacık-burgacık o berbat yazınla...

“alelcel” tutanağa geçireceksin, **“kalk gidelim”** yapılmış bu malları.

Üstelik... çarşı-pazarda meselâ bin liraya satılabilen herhangi bir gerecin değeri hizasına,

rastgele, sudan ucuz bir on lira yazıp...

“icra avukatı”nın gönlünde taht kurmacasına, hem de.

Ekip olarak, bir günde ne kadar çok sayıda **“yer kaldırılırsa”**...

“harcırah”ların da o kadar **“şişkin”** olacağı cihetiyle...

“üzüntülere ve fenalaşmalara” takılınarak yitirilen,

“sokağa atılmış vakit kaybı”...

her zaman daha önemlidir,

“sokağa atılmış insan kayıplarından.”

işte bu bilinçle “**eli çabuk tutmak**”, “**oldu-bittiye getirmek**”tir, aslolan.

Allah’tan hayat yardım ediyor insana.

İlk bir-iki seferde birazcık bocalasa da, sonrakilerde alışıp, kanıksıyor ve her şey yoluna giriyor, olmalı.

Ama tabii... işin “**kompetan**”ı olunca da, duyarsızlıklar ve acımasızlıklar yolunda, artık onu tutabilene aşk olsun!..

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Shakespeare ve venedik Taciri

Rıfat Tahiroğlu 11.08.2010

Hiç, insanların “**kanına ekmek doğrayarak**” verilen “**ceza**” olur mu?

Hiç, hayatları ve ocakları söndürmeye yönelik bir yaptırıma, kalkıp da “**ceza**” denebilir mi?

Hâni... suçun da, cezanın da “**şâhsiliği prensibi**”ne anca varılabilmişti, binlerce yıllık “**insanlık deneyimleri**”nden sonra?

Hem, bu zavallılar suçlu değiller ki...

sadece borçlular... borçlu!..

Küresel krizde başlarına bu gelen, yalnızca ve yalnızca, “**alavere-dalavere, Kürt Memet nöbete**” hâlidir üstelik. Kimi kandırıyorsunuz ki?

İş yerlerini “**icra ile kaldırarak**”, nasıl bekleyeceksiniz sonra, borçlarını ödeyebilmelerini?

Evlerini “**icra ile kaldırarak**”; eşlerinin, çocuklarının, komşularının indinde “**şerefsizleştirerek**” ne elde edeceksiniz, onlardan?

Ailelerini barınsız, korunaksız bırakarak vardığınız bu çağdışı barbarlığın, söyler misiniz, amacı ne?

Eşyalarını kaldırıp, satarak... borçları kapatacak olduğunuza kargalar dahi gülerler. Geçin onu.

Sıkıntılar verip, çoluk-çocuğa acılar çektirmekse, bak bu doğru işte.

Yâni... borçlulara ve yakınlarına **“işkence serbest”** diyebiliriz demektir, o zaman.

Yahu!.. **“Shakespeare”**, **“Venedik Taciri”** piyesinde, daha yüzlerce yıl önce, tutmuş **“şamar gibi”** yapıştırmış bu meseleyi, insanların suratlarına.

Sizler gelemediniz mi henüz buralara?

Bakın, anlatayım kısaca:

Venedik’li bir tefeci, gereksinimi olan bir tüccara borç para verir, bir gün. Sıkıntıya düşer, günü gelince borcunu ödeyemezse, o takdirde **“kalbinden bir parça et”** kopartarak yapacaktır, tahsilâtını.

Biçare tüccar, bütün borçluların yaptığı gibi, kabûl eder bu şartı. Öderim sanarak, nasıl olsa.

Ödeme günü gelir çatar... Ne ki, ödeyemez ama.

Tefeci mahkemeye başvurur hemen. Yargıçlardan sözleşmenin gereğini yerine getirmelerini ister, tam bir iştihakla.

O dönemin hukuk anlayışı -ki, eleştirel nokta işte tam burasıdır- **“Lâfzî yorum”**a dönük bir anlayıştır. Yâni **“adalet”**, kanunun **“ruhu”**na değil, **“lâf”**ına bakılarak elde edilmektedir.

İşte bu nedenle de, yargıçların yapacak pek bir şeyleri yoktur, bu durumda.

Sözleşmenin gereği olarak, borçlunun kalbinden **“bir parça et”** kopararak, alacaklıya vermekle yükümlüdürler, çaresiz.

Bu ise, çok açıktır ki **“ölüm”** demektir. Yâni, borçlu yargı kararıyla ölüme yollanacaktır, bile bile ve göz göre göre.

Mahkeme salonunda, günün koşulları kadarlık bir **“tıbbi operasyon”** yapılacakken tam... işte o sırada, borçlunun avukatı çıkar ve yeni bir argüman ileri sürerek:

“Müvekkilimin kalbinden ‘bir parça et’ alınıp, alacaklıya verilirken... yanısıra ‘kan’ da çıkarsa, sözleşme hükümlerine aykırılık oluşur ve ‘ölüme sebebiyet’le ‘cinayet işlenmiş’ sayılır” der.

Hava dönmüş, tefecinin etekleri tutuşmuştur.

Peki... yüzlerce yıl öncesinin **“Shakespeare akli”**na bizim de gelebilmemiz için ne yapmalıyız?

“Venedik Taciri”ni hukuk fakültelerine zorunlu ders yapsak, olur mu acaba?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hadi çözün kördüğümü

Rıfat Tahiroğlu 12.08.2010

Şimdi sıkı durun!

En önemli konu tam burası bence.

Siz... borç-harç, yeni bir işyeri kurmuş, krizin gölgesindeki piyasa sorunlarıyla boğuşurken, çek ödemelerinde ve diğer taahhütlerindeki sıkıntılarla da cebelleşen birinin... alıcı kuşlar gibi etrafını sararak, daha yolun başındayken sendelemesini, yıkılmasını sağlarsanız... her birinize düzgün ödemeler yapmasını nasıl bekleyeceksiniz, sonra ondan?

Üç-beş ay önce, borca girerek sizlerden satın aldığı mallarla dükkân açan birini, **“icra”** ile tökezletirseniz, sonucundan ne umarsınız ki, bu yaptığınızı? Üstelik, **“yüz lira”**ya satmışlığınız olan bir ürüne, gerisin geri, kalkıp **“bir lira”**lık değerde tutanak tutturarak hem de.

Yargıcın da umurunda değil!

Diyor ki adam:

“Efendim... ‘beş yüz bin lira’ borçlanıp dükkan açtım. İşler ‘ha deyince’ toparlanmadı, hemen. Aksadı ödemelerim. Ertelemelerini istedim, alacaklılardan. Lütfen bekleyin biraz, dedim.”

“şu ya da bu şekilde, paniğe kapılıp, hergün kapımı aşındırarak, güç-derman bırakmadılar bende.”

“İşime mi yoğunlaşayım, bunlara dert mi anlatayım?”

“Bırakın, bari devredeyim... ‘devir parası’ alıp, hiç değilse öyle ödeyeyim size borçlarımı, dedim. Dinlemediler.”

“Ödeyemediğim ‘dokuz bin liralık’ çek yüzünden, ‘beş yüz bin lira’ borçlanarak kurduğum dükkânımı, gelip ‘kaldırdılar’. Artık ne ‘işletme’, ne ‘devretme’ şansım kaldı, bu durumda. Yetinmediler, evimi de sırtlanıp götürdüler, yanları sıra.”

“Peki, söyler misiniz... öteki alacaklılara ‘dört yüz doksan bir bin lira’ borcumu nasıl ve neyle ödeyeceğim ben şimdi?”

Evet... yaralı bir hayvanın çevresini sarmış her türden **“vahşiler gibi”** yaparsanız, doyamazsınız ki, hiç biriniz.

Hadi onlar, kendi bencil dünylarının tabiatları kadarlık bakıyorlar, meseleye.

Yargıca ne demeli, pek iyi? O niye izin veriyor, bu durumlara?

Böyle yaparak, **“borcun telâfisini imkânsızlaştırmak”** gibi bir **“yüküm”**leri yok mu onların da?

Aslında alacaklıları düşünerek, **“durun! düşmeyin birbirinize. Bozmayın adamın düzenini. Bırakın, ya çalışsın, ya devretsın. Böylesi daha bir çıkarınıza hepinizin”** demesi gerekmez mi? Bunun önlemini alması daha doğru olmaz mı?

Ama ne gezer. Onun bellediği tek bir şey var. O da:

“Borçlanırken düşünseydin...”

Başka bir lâf bilmiyor.

Amaç **“bağcıyı dövmek”**se, bütün bu gidişat usûlüne uygundur, derim.

Fakat ne geçecek elinize? Doğru olan bu değil ki.

Bir yargıç **“bunun için”** olamaz. Bir mahkeme **“bunun için”** kurulamaz.

Mahkeme “olmasa”ydı da, yargıç **“olmasa”**ydı da, kendiliğinden varılacak sonuç bu olacaktı, zaten.

“Yargıç ve mahkeme” daha başka türlü... örneğin, daha akıllı-uslu, daha **“olumlu ve verimli bir neticeyi hâsıl etmeli”** değil miydi?

Hem alacaklılar, alacaklarını tahsil edebileceklerdi, itiş-kakışsız; hem borçlu, şimdiki durumlara düşmeyecekti.

Ne geçti elinize, söyleyin şimdi bakalım.

Paralarınıza kavuşacağınız ortamı, kendi tekmelerinizle yıktınız.

Adamı ortalıkta tığ-teber ve borç içinde bıraktığınız yetmezmiş gibi... **“nasıl becerir, hapse de koydururuz”**un peşindesiniz; bir o kaldı.

İcra avukatları, icra memurları icra görevlileri olarak, **“bravo”** doğrusu... **“iyi yerde”** dükkan açmışsınız.

Yargıç olarak da... **“insan anlaşmazlıklarını nasıl da adaletli çözüyorum, ‘aferin’ bana!”**, diyebiliyorsunuzdur umarım.

Vicdan ve gönül huzuruyla...

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sosyal sermaye: Güven

Rıfat Tahiroğlu 13.08.2010

Ama bütün bunların...

yâni... **“gündelik hayatlar”** bakımından birbirimizi yemelerin...

birbirimizi destekleyecek yerde, eteklerimizden çekeleyerek, birbirimizi aşağılara itelemelerin...

“karşılıklı yararlar” sağlamak yerine, birbirimizde **“karşılıklı yaralar”** açmaların...

bir sürü nedenleri var, elbet de.

Ne ki, bu bir sürü **“nedenin de nedeni”** olan temeldeki yapısal kaynak, **“güven duygusu”**nun yokluğudur, aslında.

Ve bu, öyle bir lâhzada değil, toplumsal köklerimize tarihsel olarak işlene işlene taşımıştır, bizi bu günlere.

Çünkü sermayelerin en değerlisi olan **“toplumsal güven”**, kültürel köklerden **“göbek kordonu”** bir bağla beslenerek yapar, ne yapacaksa o toplumda.

Paylaşma, birleşme, bütünleşme gibi **“yeti”**lerle **“güven”** ortaya çıkar...

ya da çıkmaz... bizdeki gibi.

“Kırk ülke arasında, Brezilya’dan sonra, insanların birbirlerine ‘en az güvendiği’ bir ülke”yiz biz.

“Oysa ‘güven’, sağlıklı bir ekonomi için olduğu kadar, istikrarlı bir demokrasi için de yaşamsal önemdedir.”

Ne diyor **“Durkheim”**:

“Merkezileşerek iyice irileşmiş bir devletin, kapsamakta zorlandığı sayısız dağınık bireylerden oluşan kendi toplumu, gerçek bir ‘sosyolojik canavar’ meydana getirir.”

“Bir ulus, işte bu yüzden, devletle bireyleri arasına bir dizi ‘ikincil gruplar’ sokabilmişse, varlığını sürdürebilir ancak.” diye de ilâve eder.

Oysa biz ne yaptık?

İkiyüz yıllık **“çağdaşlaşma süreci”**mizde, birey ile devlet arasına...

o da son bir kaç senedir yeni yeni emekleyen **“STK”**lar ve yatay hiyerarşilerdeki **“yerel idarî biçimlenmeler”** yerine...

“güven duygusu düşük” ülkeleri en güzel resmeden...

her sokak başındaki **“noter”**leri ihdas ettik...

insanların **“işbirliği yapabilme”** ve **“organizasyonel yetenekler”**ini kısıtlayarak.

“Ekonomik refah, o toplumun ‘rekabet yeteneği’ kadar, ‘toplumsal güven’i emziren kültürel karakteristikleriyle de koşulludur”, halbuki.

Ve devlet, bireyleri **“atomize”** eder de, **“yanyana”** gelmelerini yüreklendirici yapısal önlemler almazsa, onlardan **“korkarak”**...

daha da korkacağı **“bölünmeler”**e ve **“sosyal olaylar”**a toslar, en sonunda şimdiki gibi.

“Bu tarz bir toplum yapısının, ‘aradaki kurumlar’ı yok eden ya da kendisine ‘uydu’ kılan ‘merkeziyetçi devlet politikaları’ndan kaynaklandığı” artık gün gibi ortadadır.

Bu **“deli gömleği”**nden mutlaka kurtulmalıyız.

Eğer... ekonomik zenginliğin ve mutluluğun, **“sosyal sermaye”**ye ve bir toplumun bireyleri arasındaki **“güven duygusu”**nun **“yaygınlığı”**na bağlı olduğunu kavrayabilmişsek, tabii.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Beterin beteri

Rıfat Tahiroğlu 14.08.2010

Üzülmez olur muyum? Kim olsa üzülür. Hele elden gelen bir şey de yoksa ve çaresizlik sarıp sarmalıyorsa her bir yanınızı.

İsmi lâzım değil, yazdıklarımı okudukça dertlenen, dertlendikçe de mutsuzlanan bir **“avukat”** dostumuzdan bahsediyorum.

Üşenmemiş, duygu ve düşüncelerini uzun uzadıya, oturmuş, satır satır döktürmüş bana.

Döktürmüş diyorum, çünkü her biri insanın yüreğini dağlayan, iri birer inci tanesi büyüklüğündeki gözyaşlarını çağırıştırıyorlar.

“Keşke sadece ‘avukat’ olmuş olsa imiş.”

“Ama, aynı zamanda ‘icra avukatı’ymış da.”

“Ve keşke sadece ‘icra avukatı’ olmakla kalmış olsa imiş.”

“Çünkü kendisi de ‘icra’ya maruz kalmış bir ‘icra avukatı’ imiş, aynı zamanda.”

Beterin de beteri var, dedikleri bir durum, yâni.

Genç, ama cılız bedeni -yemeden içmeden kesildiğini söylüyor- daha fazla kaldıramamış olmalı. Rahatsızlık belirtileri baş göstermeye başlamış, bünyesinde ve ruhunda.

“Hadi! bedenimdekiler neyse”, diyor, “biraz daha özenle bakar-ederim kendime. Geçer-gider, gencim çünkü.”

“Ama ruhumdakilere ne olacak, onu bilmiyorum işte.” diye de ekliyor.

“Sanki hem ‘şeytan’ım, hem ‘Cebrail’. Aynı günün içinde ‘matine’de ‘komedi’, ‘suare’de ‘trajedi’ oynayan tiyatrolara benziyorum.”

“İnsanların evlerini, işyerlerini ‘kaldırıyorum’ her gün, dosya dosya.”

“A-aa! sonra bakıyorum ki, o da ne? Benimkileri de başkaları kaldırmış, gelip.”

Bir de, öylesine yavanlaşmış ki dünyası, tam yürek paralayıcı.

“Bilirsiniz” diyor, “biz icra yoluyla kaldırdığımız mallara ‘sudan ucuz’ bedeller takdir eder, haciz tutanağına ‘varla-yok arası’ rakamlar geçiriz.”

“Eşimin çeyizinde getirdiği, iki yüz-küsur parça, iddialı ‘çatal-bıçak takımı’na... hani, 100’lük poşetlerde satılan piknik için ‘plastik’ olanları vardır ya, bu muameleyi yapmışlar ki, beynimden vurulmuşa döndüm, bize tutulan tutanağı görünce.”

“Bundan böyle, sokakta, çarşıda, pazarda, misafirlikte ne gelirse önüme, birden gerçek değerlerini yitiriyorlar ve ‘haciz tutanağı’na kondukları hâllerıyla nakşoluyorlar beynime, tüm emtialar.”

“Yanımdan vızır vızır geçen lüks otomobillerin ‘tutanak değeri’, bir bisiklet parasını bile karşılamaya yetmiyor.”

“Kocaman, ağzına kadar malla dolu devasa mağazaların, ‘simitçi tezgâhı’ kadar bile sermayeleri yok neredeyse.”

“Geçenlerde annemlerdeydik. Ev eşyalarına bir de bu gözlerle bakınca, ne göreyim... yarım yüzyılı geçkin iş hayatında, meğer ‘nal toplamış’ bizim peder.”

“Beş para etmez, ‘kofti’den bir ömürmüş onlarınki.”

Yâni... bu avukat dostumuzun **“ruhsal durumu”** oldukça **“kritik”**, gördüğünüz gibi.

Daha neler var böyle, bir bilseniz!..

Meselâ... icra memuru bir bayan, evimiz kaldırılırken, sözde bizi teskin etmek istercesine, kaşla göz arasında şöyle demişti, o gün:

“Vallahi tek siz değilsiniz, hepimiz zordayız ekonomik olarak.”

“Ödeyemez de, icra yoluyla ya kaldırılırsa korkusuyla, bozuk buzdolabımı yenileyemedim gitti, bir türlü.”

“Allah’tan ‘yeddi emin deposu’ var da, bildik-tanidik. Orada duracağına, getirin bizim mutfakta dursun, dediydim, şöyle eli-yüzü düzgün olanından.”

“İşte ancak öyle yiyebiliyoruz şimdi, karpuzu soğuk soğuk, bu yaz sıcaklarında.”

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ya alacaklılar

Rıfat Tahiroğlu 15.08.2010

Hani ben yazıyorum ya burada hergün, şu şudur, bu budur, diyerek.

Bilesiniz ki, en küçük bir etkisi bile yok, dediklerimden hiç birinin.

Kendin söyle, kendin dinle!, yâni. Mahkemeler, icra daireleri, avukatlar... gene bildiklerini okuyorlar.

Hiçbir şey değişmiyor. Sakat olduğunu söylediğim bu düzen, olduğu gibi yerli yerinde duruyor.

Oysa biz, **“belki değişir”** diye paralamıyor muyuz kendimizi?

Paralıyoruz paralamasına... ama o, bana mısın, demiyor.

O halde boşuna bir gayret, bu bizimkisi. Çünkü **“bir düzen”** bu yolla değişmiyor, anlaşılan.

Pekiye, ne yapmalıyız o vakit? Bizi kale almaları ve sorunlarımıza eğilmeleri için, nasıl bir **“yol”** tutturmalı, nasıl bir **“yöntem”** izlemeliyiz?..

Çok önemli bir şey daha var:

Dikkat ettinizse... sanki haksızlarmış gibi davranıp, hiç değinmediğim, lâfını etmediğim, sorunlarını dile getirmedığım **“öteki kesim”** yok mu, bir de?

Yâni, **“alacaklılar”**.

Onlar kim, pekiyi?

Birilerine **“mal”** ya da **“para”** vererek, onların gereksinimlerini karşıladılar... Gel gelelim, her ne sebeple olursa olsun, sonra da geri alamadılar diye, bir de üstüne üstlük kötü mü oldular şimdi, yâni?

Asıl **“mağdur”** onlar değiller mi, bu durumda?

Oh, ne iyi be! Hem bir şeyler **“kazandıran”** sen olacaksın karşındakine, sonra o ödeyemeyince de **“kötü”** olan yine sen.

Arsızlığın böylesi de görülmemiştir, valla. Pes doğrusu...

Hayır, hayır, hayır!..

Tabii ki hayır. Böyle şey olmaz elbet de. Benim yanıp yakındığım, **“alacaklılar”**ın haksız olduklarına dair şeyler değiller ki.

Ben borçluların... borçlarını ödeyebilecekleri **“akılcı ve sağlıklı”** yol ve yöntemler izlenmesi gerektiğini söylemeye çalışıyorum, günlerdir.

Ve böyle yaparak... aslında **“borçluyu”** değil, **“alacaklı”**yı korumuş olmuyor muyum, sonuç olarak?

Her borçlu borcunu ödemelidir, eğer dürüstse. Her alacaklı da verdiği geri almalıdır, tabii ki.

Ama **“bizde”** uygulanan yol-yordam... yol-yordam değil, bana göre.

Bu kafayla ne borçlu ödeyebilir borcunu, ne alacaklı alabilir alacağını.

Bütün derdim... bunu anlatmak, bunu sokmak kafalara.

Koskocaman bir **“adliye”** teşkilâtı, hiç anlamamış, anlamak istememiş meseleyi. Tam bir **“memur kafası”**yla, sırtlanmışlar yumurtayı, âdeta hep birlikte kırmak için.

Düşüp de kırılarak toza-toprağa belenen yumurtadan **“omlet”** olmaz yalnız, haberiniz olsun.

Bütün demeye çalıştığım bu işte aslında...

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Geldi çattı Ramazan

Rıfat Tahiroğlu 16.08.2010

Şimdi Ramazan ya...

Tüm dükkânlarda **“kıpırdanma”** olmuştur, mutlaka.

Oruçla ilgisi ilgisizi, tüm sektörlerde **“canlanma”** başlamıştır; kiminde az, kiminde çok olacak şekilde.

En başta **“restoranlar”** olmak üzere, 8-10 gün öncesinden, eksik-gedik tamamlanmaya başlanmıştır. **“Menüler”** yenilenmiş, **“fiyat”**lara en azından şöyle ucundan da olsa, dokunulmuştur yukarıya doğru.

Eksik **“personel”** tamamlanmış, kaçacak olanlar da tam bu sıralarda kırmışlardır kirişi.

Bir başka restorandan kandırılıp, alıp başını gidenlere arkalarından **“demedik”** bırakılmayacak ise de, **“konu komşu”**dan yapılan kendi transferleri için bir **“beis”** görülmeyecektir, **“saman altından su yürütülürken”**.

Her ne yapılacaksa, sadece **“iftar”**da yapılabilecektir, Ramazan ayında. O nedenle, koca gün **“oturulurken”**, iş sadece iftar saatine **“sarkacak ve sıkışacak”**tır, iki ayak bir pabuçta.

Müşteriler rezerve yapsalar da, herkes işini bilse...

Ama yok!

Öyle olmaz, yazık ki!..

Türk milleti bu. Son birkaç dakika kala gelirler, ezanın okunmasına ve en iyisini isterler.

“Döner”, ateşin karşısında dönerken... salonda da akıl almaz **“kapis”**leri döner, müşterilerin.

Kırk gün düşünseniz aklınıza gelmeyecek problemler çıkarırlar.

Çoğu dükkâncının burnundan getirirler, bu işi yaptıkları için.

Tüm salon... aynı anda çorba ister, aynı anda döner ister, ne varsa aynı anda gelsin ister, kendilerine.

Aç adama... hele oruçlusuna... herkese bir garson olsa, gene de yaranılamaz.

Yirmi-yirmibeş dakika sonra her şey birden bire değişmiştir. Yemekler, **“kıtlıktan çıkmış”** gibi yenilmiş ve doyulmuştur. Her taraf kirli tabaklar, kirli öteberiyle dopdolu... sakinleşilmiştir. Kapisler azalmış, ancak bitmemiştir. Bitmez de... Çıkarken tabelâda kusur bulur, gene de bulur ne yapıp-edip.

Dükkân ve mutfak karmakarışıktır. Bulaşıklar dağ gibidir.

Personel yorgundur ve iftar yapmak ister bir yandan da, iş yapmak yerine.

Dükkâncı ise, **“ah! ikinci bir parti müşteri düşse bâri”**yi geçirir gönlünden iç çekerek.

Gözleriyse... bir... kapının önünden, içeriye baka baka geçenlerde... bir... kürdanlarını dilleriyle oynatarak ağızlarında gezdiren ve masaları terketmeyi hâlâ akıl edemeyip, mayışıklıkları gözkapaklarından okunan tok müşterilerde... ya da... ortalığı toplamaya niyetsiz, iftarını açma peşindeki garsonlardadır.

Bir kaç gün içinde **“akıllanılmış”** ve aksaklıklara derhâl tedbirler alınmıştır.

Döner olsun, köfte olsun... önceden traşlanacak ve pişirilecek; tencerelerde biriktirilerek, alttan alta **“çaktırmadan”**, bir tezgâhın altından, bir tezgâhın üstünden çalışılarak, **“müşteri memnuniyeti”** sağlanacaktır.

Ne demişler: “**Demokrasilerde çare tükenmez!**” çünkü...

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Alışveriş merkezleri

Rıfat Tahiroğlu 17.08.2010

Türkiye, Avrupa’dan çok Amerika’ya benzeşiyor, kimi bakımlardan. Alışveriş merkezleri konusunda böyle, mesela.

Selçuklu’nun, Osmanlı’nın “kervansaray”larına, “bedesten”lerine, “kapalı arşı”larına kadar götürülebilir ve tarihsel bağıt, ta oralardan itibaren kurulabilir elbet. “akmakılar... Sandalcılar... Urgancılar...” diyerek, “Pazar için iş bölümü” piyasalarının önceki ayak izleri buralarda aranabilir, hiç kuşkusuz.

Ama ben, günümüzdeki “yükseliş”in temel nedeninin, “kent in yapısı”nda yattığını düşünüyorum.

“Avrupa kentleri”, uzun süreçlerdeki evrilmelerle, hem “estetik”, hem de “yaşam pratikleri” bakımlarından... Doğaya da fırsat tanıyan binaları, meydanları, sokak ve caddeleriyle; beğenilen, imrenilen ve keyifle yaşanılan “ok hoş” yerleşim alanları oldular.

Buraların, zel olarak yaratılmış “ilave arşı-pazar üniteleri”ne gereksinimleri olmadı. O yüzden Parislerde, Londralarda, Romalarda, bizdeki ya da Amerika’daki gibi AVM’ler göremezsiniz hiç.

Ama “Amerikan naylon kentleri”nin yerleşim ve yaşama biçimleri, böyle bir gereksinimi kaçınılmaz olarak doğurmuştur, kanaatimce.

AVM’ler olmasa, oralarda kibrit bile alacak bir dükkân bulamazsınız.

Dolaşan, “piyasa yapan” bir kişiye dahi rastlayamazsınız, sokaklarda. Balkonları yoktur ki, balkonlarda çay keyfi yapsınlar. Soluk alıp veren sokakları yoktur ki, bir duvarın üstüne ya da sokak kapısı merdivenlerine tnesinler gençleri, “kakara-kikiri” için.

Asıl yerleşimleri binlerce “ufarak” kentlerden oluşan bu “zengin halkın tüketim çılgınlığı”nı, sokak ve caddelerin “şpontane oluşmuş” irili-ufaklı dükkânları da karşılayamaz ve geliştiremezlerdi zaten.

“Türkiye”de ise... Yazık ki, çok kötü kentler yarattık, şu son yarım yüzyılda. Doğaya dargın binalarıyla, meydanlarıyla, cadde ve sokaklarıyla... Karşısına geçip, “imrenti”yle değil, “iğrenti”yle bakacağımız “yaşam alanlarımız” oldu, sonuçta.

arşı-pazar gereksinimlerimizi karşılamak için, “eli-yüzü düzgün çekirdek üniteler” olarak AVM’ler imdadımıza yetiştiler böylece, Amerika’dakiler gibi.

“Dolar” ya da “Avro” bazındaki, baştan beridir süren, “dudak uurtan kira politikaları” dahi göstermiştir ki...

Cadde ve sokak dükkanlarıyla rekabete tenezzül bile etmeyerek, onları sürekli “piyasa dışına” doğru iteklemişler; hep “tasfiye” etmişlerdir, yerlerini ala ala.

AVM’ler “perakende dünyası”nın tahtına kuruldular Türkiye’de. Piyasayı belirleyen, yönlendiren, yöneten oldular.

Bu konularda daha çok anatacaklarımız var, durun hele...

</div>

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Türkler monarşiye mi yatkınlar

Rıfat Tahiroğlu 18.08.2010

“AVM”lerden önce, “Pasajlar” popülerdi kentlerde. “Pilavcı Pasajı... Kent Pasajı... Site Pasajı... Fitaş Pasajı... yeraltı geçidi çarşıları.” Fakat AVM’ler kadar “bütünlüklü” değillerdi, bunlar.

“AVM”ler... “güvenlik”leriyle... yazın soğutulan, kışın ısıtılan “havalandırma”larıyla... yürüyen merdivenler, asansörler gibi teknolojik modernlikleriyle... atlı karıncalar, buz pateni pistleri, sinemalar gibi “eğlence” alanlarıyla... ‘stand’ ya da ‘kiosk’tan devasa süper marketlere kadar her boydan “mağaza”larıyla... “tuvalet”ler, “emzirme odaları”, hâttâ “revir”ler gibi “gereksinim” ve “kolaylık” noktalarıyla... popüler “şov ve animasyon” etkinlik alanlarıyla... velhasıl, dış dünyadan koparak kendi kendine yetebilen “en gelişkin perakende kompleksleri”dirler, bugün artık.

AVM’lerin, hem bu denli “derli toplu”, hem bu denli “tutulmuş” ve “başarmış” olmalarının altında yatan önemli faktörlerden biri de, bu komplekslerin bir “kişi”ye ya da bilemedin bir “aile şirketi”ne ait olmalarıdır, desem... ne dersiniz?

Gerçekten de, bu çarşılardaki her biri “bağımsız bölüm”ler olan mağazaların mülkiyetleri; bir an için varsayalım ki, başka başka şahıslara ait olsalardı, işler böyle “tutarlılık”la mı yürürdü, sanıyorsunuz?

Her kafadan bir ses çıkar, ne havalandırmalar çalışırdı doğrudürüst, ne çarşının açılma kapanma saatlerinde bile bir mutabakat sağlanırdı, meselâ.

Bu tip yansımaları, yaşamlarımızın tüm alanlarında bulabilir, görebiliriz, biraz kafa yorarsak.

Örneğin, koca koca apartmanlardaki “daire hayatları”mızı düşünelim:

O daireleri satın alırken ya da kiralarken, hangimiz aradık ortak **“yönetim planları”**nı?

Bilinçsiz bir güdüyle, ya penceredeki **“görüntü”**ye tav olduk, ya da boyasına-cilasına.

Fayanslarına, kurnalarına önem verdik de; hiç akıl edemedik, **“bu apartmanda nasıl ortak yaşanır”**ı merak etmeyi.

Bina daha yapılıp **“iskân”**ı alınırken, mülkiyet sahiplerinin bir araya gelerek, nasıl bir **“ortak yaşam”** özlediklerine dair, en ince ayrıntısına kadar tasarlayıp kararlaştırdıkları ve **“tapuya şerh”** ederek dünyaya **“ilan”** ettikleri, o apartmanın hayat öyküsü de olan **“yönetim plânı”**, mülkiyet kadar değerli ve bağlayıcıdır oysa.

Ama **“atomize”** olmuş insanlar ve onların kültürleri, kulak asmazlar böyle şeylere. Herkes kend kafasına göre **“takılır”**... Ve hepimizin bildiği **“laçkalık ve düzensizlikler”**de yaşar gideriz biz de, netice olarak.

Ne ki, AVM’ler böyle değildirler, gerçekten AVM iseler. Bir tane sahipleri vardır ve dayatır kuralları bir **“monark”** gibi kiracılara, o çarşıda nasıl yaşanacak ise.

Bir de bakarsınız ki, her şey yolunda-rayında gitmektedir, tıkr tıkr.

Biz Türkler, eli sopalı monarşilere mi yatkınız, demokrasilerden daha çok, acaba?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AVM deyip geçme

Rıfat Tahiroğlu 19.08.2010

“Ayva sarı, nar kırmızı, sonbahar...”

Yâni, her şeyin doğaya denk düşen bir **“zaman”**ı var. Hâni deniyor ya, **“bir şey değişir, her şey değişir.”**

Bir **“veri”**deki değişim, öteki **“veriler”**i de tetikliyor ve tüm **“sistem”**e sirayet ederek; değişime **“bütünsel”** bir boyut ve zorunluluk yüklüyor.

AVM'ler, zamanlaması itibariyle **“vaktin eriştiği”** bir sırada **“çıkageldiler”** ülkemize ve tüm **“perakende sektörü”**nün yapısını değiştirdiler.

Bu değişim, varolan modelde **“yeniden bir yapılanma”**yı getirerek, **“gelişme”**lere de neden oldu, **“tasfiye”**lere de.

Örneğin, **“konfeksiyon piyasası”** eskiden şöyle çalışırdı:

Üretici ya da ithalâtçı **“iplikçi”**lerden aldıkları mallarla, plânladıkları **“sezon koleksiyonları”**nın bir bölümünü üreterek ya da tamamen ithâl ederek, mağazalarında teşhir eden **“kumaşçı”**lar... **“konfeksiyon toptancısı”** olan yüklenicilere; **“kartelâ”**lar üzerinden siparişler alarak ve aldıkları bu siparişlere göre üretimlerine devam ederek, **“vadeli”** usûllerle satışlar yaparlardı.

Konfeksiyon toptancısı yükleniciler, bu kumaşlarla oluşturacakları o sezonun **“kıyafet koleksiyonları”**nı ya kendilerine ait olan ya da kendilerine çalışan **“dikim atölyeleri”**nde **“tadımılık”** olarak hazırlarlar... müşterileri olan **“perakendeci dükkancı”**lara gösterip, gene kartelâlar üzerinden siparişler alarak, pazarlarlardı.

Bu çarkı döndüren yakıt, yâni **“sermaye”** ise, hiyerarşik zincirdeki son halka olan **“tüketici”**den bir önceki konumda bulunan **“dükkâncı”** idi. O da, üstelik **“nakit”** değil, büyük oranda, geleceğe atfen kesilmiş vadeli ve varsayımsal **“çek”**lerden oluşurdu.

Yâni, ortalıkta **“para”** olmaz... tıpkı, **“Nasreddin Hoca”**nın hikâyesindeki gibi, **“koyun sürüsünün yolu üstüne çit çekilecek... sürtünerek geçerlerken yapağıları dikenlere takılacak... sonra da, toplanıp eğrilecek olan bu yünler, pazarda satılacaklardı...”** Ticaretin mahiyeti buydu.

Ticarî zincirdeki halkaların bolluğu nedeniyle, **“artı değer”**in bölüşülmesi yatay olarak daha **“yaygın”** olmakla birlikte, kartelâlar üzerinden **“risk”**e girmeden yapılan ve **“nakit para”**nın dönmeyip, **“geleceğin satıldığı”** bu piyasalarda **“enflasyon”** da kol gezmekteydi.

Sistem irrasyoneldi. Sektörün büyükleri, **“sermayeyi kediye yüklemişler”**di ve durumu, kendilerine de pay ayırdıkları **“dükkancı”**ların öngörülerini kadarlık bir **“kapitalizm”**le idare ediyorlardı.

“AVM”ler bu yapıyı kırmışlardır. İrrasyonel dükkâncılar tasfiye edilmişlerdir.

“Saadet zinciri”nde de bu kadar çok sayıda halka yoktur, artık. Bir, iplikçi ve kumaşçı vardır... ve bir de, konfeksiyon üreticisi ve mağazacı vardır. Hâtâ hepsini birden bir kişi dahi yapabilmektedir.

Böylece, zincir biçim değiştirmiş; eskiden **“artı değer”**i üleşen, değişik insan katmanlarının yatay yaygınlığı söz konusu iken... şimdi, **“zincir mağazalar”** yoluyla, her aşamadaki artı değerin **“hepsini”** sadece o bir kişi toplamaktadır.

“AVM”ler “kaçağı önlemişler”, kapitalizmi daha bir “rasyonelleştirerek”, “sermaye temerküzü”nün dar ellerde oluşup, “tekelleşme”sinin önünü açmışlardır.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

AVM’lerin getirdikleri

Rıfat Tahiroğlu 20.08.2010

‘AVM’lerin bu ‘devrimci’ yapısı, içine giren tüm sektörlerin perakende anlayışlarını ve işleyişlerini değiştirmiş, akmakta oldukları eski yataklarını kurutarak ‘yeni mamül’ bir kanala yöneltmiştir.

Fakat buradaki devrimciliğin, ‘olması gereken’ değil, ‘olagelen’ sonraki bir aşama olarak algılanması gerektiğini, önermeli ve aklınızın bir köşesinde bu halde tutmanızı, anımsatmalıyım.

‘Süper marketler’ devasa boyutlara ulaşmış, yeni elektronik eğlence noktalarıyla, semtlerin ‘lunapark’ları bir önceki asrın mekanik demir yığınlarına çevrilmişlerdir. Artık ‘buz pistleri’, dev ‘akvaryum’lar ya da şıkır şıkır ışıklarıyla ‘atlı karınca’lar vardır.

Küçücük ‘cep sinemaları’yla sayısız film seçenekleri sunulmakta, akıl almaz çeşitliliklerdeki ‘ham hum şaralop’ yiyecek noktaları marifetiyle de, genç nesillerin ‘gülbüz’lüklerini aşan ‘obezite’leriyle tanışılmaktadır.

Fakat nasıl ki, her ‘yeni’, başlangıçtan itibaren ‘eski’meye de başlarsa; ‘cicim ayları’ geçmeye yüz tuttukça... ilkin büyük kentlerin her yerlerini sararak, sonra orta ve küçük ölçekli Anadolu ve Trakya kentlerine sıçrayıp, oraları da fetheden ‘AVM’ler; giderek kendilerini ‘tekrar etmeye’ başlayan ve sürdüren ‘konsept’lere dönüşmüşlerdir.

Örneğin, bu gün herhangi bir ‘AVM’de ortalama 100 tane ‘bağımsız bölüm’, yani irili-ufaklı ‘mağaza’ var ise... bu 100 adet mağazanın tamamı, ülkenin tüm ‘AVM’lerinde, aşağı yukarı aynı isimlerde ve aynen vardır.

Çeşitlilikler öldürülmüş, tüm ‘AVM’ler birbirlerine benzetilmişlerdir. Her ‘emtia’nın kendi ‘tekeli’ yaratılarak, rekabet şansı kalmayan diğerleri ‘kapıların dışında’ bırakılmışlardır.

‘AVM’lerle birlikte hızlanan ve buralarda da atak yapmaya başlayan bir başka kavram da ‘marka’lardır.

Daha önceleri ‘Merter’lerin, ‘Bağcılar’ın karınca yuvası atölyelerinde bire bir taklit edilerek, sırtlarından paralar kazanıp geçinilmesine, burunlarından soluyarak tepkiler veren öfkeli ‘yabancı markalar’... piyasayı ‘stabil’ hale getirip ‘regüle’ eden ‘AVM’lerin açılmaya başlanması ile birlikte, ya ‘yerli partner’leri yoluyla ya da ‘bizzat’, pazardaki yerlerini alarak, ‘saf tutmaya’ başlamışlardır.

‘Moda’ ürünler... tüketicilerin koşullandırılarak, tasarlanmış-belirlenmiş bir ‘moda’da tutulmaları ve zapturapta alınmaları halidir; işte bu ürünlere duyulan piyasa ihtiyacının kendi mallarıyla karşılanmasını ‘dayatan’ firma bencillikleri demek de olan ‘markalar’... ‘AVM’leri artık ‘işgal ve tahkim’ etmiş bulunmaktadır.

Ve o marka ürünlerin birçoğu; hani ‘Merter’in ve ‘Bağcılar’ın oralardaki ‘uyanık’ atölyelerde kaçak-göçek usullerle taklit ediliyorlardı ya... şimdi bu sefer, asıl markanın kendi siparişi olarak o atölyelerde

dikileceklerdir, gene de.

‘Marka manyaklıkları’, özellikle varoş gençlerinin sosyo-ekonomik ve kültürel sorunlarını **‘sözde’** örten işlevsellikleri nedeniyle; **‘AVM’**leri geliştiren, yücelten ve popülerleştiren **‘katalizatör’**lerden olmuşlardır.

Yeni yaşam biçimlerini değerlendirebilmek ve bir yerlere koyabilmek, hem eskilerini hem de değişimlerin nedenselliklerini bilmeyi gerektirir, evvel emirde.

Eleştirileri **‘yaşlanmanın yadırgayışları’** sanmak, bunların yokluğu olsa gerektir, herhalde.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kimlerdir yaşamı biçimleyen

Rıfat Tahiroğlu 21.08.2010

Gazetelerin **“sekiz sütuna manşet”**lerine ve **“TV”**lerin **“son dakika”** haberlerine bakarak değerlendirerseniz yazdıklarımı; **“sağır sultan”**ın gündemi sanabilirsiniz, ele aldığım, işlediğim konuları.

Fakat unutmayınız ki, **“kavlimiz”** böyleydi, tâ başından beri. Günceldeki baştan çıkarıcı çekiciliğin büyüüne kapılıp, **“ân”**ın **“kor”**una el uzatmayacak... tersine, yüzlerimizi ve yüreklerimizi **“har”**larıyla yalayıp geçen, günün **“yalaz”**larının küllerini eşeleyecektik sadece... temeldeki, saklılıklardaymış gibi belli-belirsiz ve minik minik, ama derin yapısal nedenleri yakalayabilmek için.

“AVM”ler... aslında her yerlerde, fakat özellikle küçük kentlerde çok belirgin olarak, o toplumun günlük yaşamına, **“modernite”**nin hızlandırılması bakımından, şaşılası bir **“ivme”** getirdiler.

O ilçeyi, o kenti; ne devletin oradaki kurumlarının, ne yerel geleneksel ticarî örüntülerinin, ne de sivil sosyal yaşayış biçimlerinin yapabildiklerini o vakte kadar... hiç kâle almayıp, üzerlerinden aşarak **“modern dış dünya”**nın değerlerine bağlayıverdiler, olanca hızla.

Örneğin, **“SSK”** gibi örgütlerin on yıllarcadır yapamadıklarını, bir lâhzada yapabildiler.

Faaliyete geçer geçmez, çarşı çalışanlarının hemen hepsi **“sigortalı”** olmuşlardı, kentte ilk kez.

Herkes, **“modernite atmosferi”**nin gereklerini tıpış tıpış yerine getiriyordu, âdeta bir sihirle.

Kamu yöneticileri; valilikler ya da kaymakamlıklar, belediye başkanlıkları, yerel ticaret odaları ya da ziraat odaları... **“rutin”**de seyreden halkla ilişkilerinin, avuçlarından ve parmakları aralarından, göz göre göre kayıp gitmekte olduğunu hissediyorlardı.

Hissettikleri bir başka şey, halkın nabzını tutmak konusunda ne kadar da **“geri kalmış”** olduklarıydı.

Bir çarşı... ekipmanıyla gelmiş, kentin göbeğine kurulmuş, **“eski köye yeni âdetler”** getirerek, halkın hem alışverişini, hem de gündelik yaşamını **“yedi uyuyanlar”** konumlarından kopartmıştı. **“Fareli köyün kavalcısı”**nın sihirli flütünün peşine düşülmesindeki gibi tıpkı.

Kapılarından içeriye oluk oluk akan halka, **“cazibe merkezi”** olmak uğruna her gün, alışkını olmadıkları **“etkinlikler”** düzenleyerek, kentin **“ileri gelenleri”**nin zaman zaman **“irad ettikleri nutuklar”**dan tutun da,

erken dönem **“cumhuriyet baloları”**nda kalmışlıklarının **“naftalinli”** iklimlerine kadar, tüm **“eskilikler”**ini, tüm **“yerinde saymışlıklar”**ını bir bir ortaya çıkarıyorlardı.

Kent **“protokol”**ünün bu çarşıların izlerini sürerek öğrenecekleri çok şeyler vardı, doğrusu.

Okullar arası **“fotoğraf”** ya da **“resim”** yarışmaları veya yöre hanımlarını örgütleyip **“mutfak kültürü”** yarışmaları, **“el işleri”** ve **“düğün-dernek”** düzenlemeleri, **“kan bağışı”** kampanyaları, **“kitaplık”** ve **“internet”** faaliyetleri, yöreye has daha neler... neler...

Ama bunları **“çağdaş”** teknikler ve anlayışlarla ele alıp öyle yorumlayarak, değiştirmektedirler kentlerin havasını.

Yaşamı biçimleyen **“değişken”**lerin başında gelen **“ticari yapılar”**ın, ekonomik ve sosyal birer **“aktör”** olarak **“kinetik enerjileri”**... medet umulup da örgütlenmiş **“bürokratik yönetim yapıları”** tarafından geçilemeyecek kadar **“yüksek faz”**lıdırlar.

Ve bu olgu, asıl yaratıcı unsurların kimler olduklarının da bir kanıtıdır, aynı zamanda.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sömürülmeden olamayacak mıdır

Rıfat Tahiroğlu 22.08.2010

“AVM”lerin getirdiği tüm güzel şeyler, perakende sektöründe **“sermaye temerküzü”**nün belli ellerde toplulaşmasını sağlamak ve giderek, o alanlardaki **“tekelleşme”**yi gerçekleştirecek hedeflere hizmet etmek uğruna vardılar.

Gerçekten de, piyasada artık ayakta kalabilmiş birkaç **“cafe”** vardır ve **“zincir”**dirler.

Birkaç **“dönerci”** ya da **“köfteci”** vardır ve **“zincir”**dirler.

Birkaç **“tavukçu”**, birkaç **“pizzacı”**, birkaç **“hamburgerci”** vardır ve **“zincir”**dirler.

Birkaç yerli **“konfeksiyon”** dükkânı vardır ve **“zincir”**dirler.

Birkaç **“süper market”** bakkal vardır ve **“zincir”**dirler.

Birkaç **“sinema işletmesi”** vardır ve **“zincir”**dirler.

“Zincir” olmayana ya da zincirde bir **“halka”** olamayana **“ekmek”** yoktur.

Çünkü, bu ilişkilerde korkunç bir **“sömürü”** vardır ve bu sömürünün **“debisi”** karşısında **“tek başına”** durabilmek, artık olası değildir.

Bir kere, **“AVM”**nin **“monark”** sahibi, ya büyük bir **“sanayici”**, ya büyük bir **“turizmcisi”**, ya da büyük bir **“inşaatçı”**dır.

Ve kendi hesabına **“banka kurmuş”** gibi, **“yüksek kira”** politikaları yoluyla piyasadaki **“yüksek volümde”** para toplamakta, diğer işlerine aktarmaktadır. Bu tutumuyla, her mağazanın âdeti **“büyük ortağı”**dır.

Dükkânlar, “**zincir mağazalar**” serisinden oldukları için, “**tek**”kenki kırılmalıklarını, “**kırk kibrit çöpü**”nün yan yana gelmesindeki gibi “**kavi**”leşme yönetmeleriyle aşabilmişlerdir.

Çoğunca da, zincirdeki “**tüm halkalar**” bir “**tek kişi**”nin, ya da birkaç ortaklı bir “**firma**”nın, zaten.

Kâğıt bardakta kahve satan Amerikan kahvehaneleri “**marka sahibi**”nin, Türkiye’ye geldiğinde, tıpkı “**Başkan Bush**” gibi, Ortaköy Camii’nin silüetini arkasına alarak... niçin, “**İlk 100 dükkâna kadar para kazanılamaz**”, demiş olduğu, işte şimdi daha iyi anlaşılmaktadır.

Toplumun... evet, rasyonel çalışan... evet, eski kurumların ne kadar “**komik**” kaldıklarını gösteren... evet, ilkelikleri yok eden, “**yeni bir makine**”si vardır artık, doğru...

Ama bu yeni makine de, insan etiyle beslenen egzotik bitkiler gibi... aynı toplumu, bırakınız “**işçileştirme**”yi, hâttâ “**işsizleştirerek**”; bir avuç zengini daha da zenginleştirip, onların ellerine mahkûm etmektedir.

İkelliği yüzünden, toplumu “**sömüren ve sömürten**” bir yapı “**defolup**” gitmekte... ve fakat, yerini “**artık değer**”i sofistike yöntemlerle “**havuduyla yutan yenilikler**” almaktadır, bu sefer de.

Bunun, dengeleri ortalarda bir yerlerde kurulabilen bir başka yolu yok mudur, yahu! Allah’ınızı severseniz?

Tarihsel boyutta “**nal toplamışlığı**” bir bedeli olarak, “**sömürülmeden adam olma**”nın imkânsızlığı mı söz konusudur, yoksa?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Fesubhanallah!..

Rıfat Tahiroğlu 23.08.2010

AVM’ler için daha çok şeyler var söylenecek. Ama biz bir konuya daha değinip bugün, geçelim bunları bir süreliğine.

İçinde yer alan işletmeler “**zincir**” olmasına zincirler. Fakat “**AVM**”lerin kendisine gelince, onlardan oluşmuş bir zincir yok, dikkat ederseniz, henüz.

Daha ziyade, “**AVM**” piyasasına yeni yeni girmeye başlayan “**yabancılar**”ın satın aldığı ya da işlettiği üçer-beşer çarşı var, ortalıkta.

Yerli yatırımcılar “**iyi fiyatı**” yakaladılar mı, “**çakıyorlar**” AVM’leri yabancılara. Özellikle Avrupalılar, doluşuyorlar Anadolu kentlerine, birer-ikişer.

Çünkü çok kârlı bir piyasa bu, dünyanın hiçbir yerinde olmadığı kadar.

Sekiz... bilemedin on yıl içinde en çok, yatırımın geri dönüyor.

Batı’da ise, yirmi-yirmibeş yılın altında değil, bu süreç.

Özellikle “**sigorta**” ya da “**finans fonları**”nı yöneten Kuzey Batı Avrupa’nın “**kasaları para dolu**” şirketleri, görüyor ve biliyorlar ki, dünyanın nisbeten güvenilir olup da, buralardaki kadar çok kazandıran bir başka ülkesi olamaz.

O nedenle de işte, Almanlardı, Hollandalılardı, Fransızlardı ve nice başkaları daha, derken **“avro”**ları sırtlandıkları gibi çuvalarla, bizim **“rantiye”**lerin kapısını çalıyorlar.

Dışarıya mal satmak iyidir. Hatta **“taşınır”**dan çok, **“taşınmaz”** mal satmak belki daha da iyidir. Çünkü **“taşınmaz”**ı alıp götüremezler, **“taşınır”**daki gibi. O yüzden de, buralarda kalır, **“taşın altında elleri”** olur her zaman ve seninkiyle **“benzeşmeye”** başlar, çıkarları da.

Ancak, yatırımlarının geriye dönüşünü bu kadar hızla realize ederlerse, o zaman **“acımasız bir sömürü”** anlamına gelir bu.

Bir de **“yabancı markalar”**... yiyecekte, içcekte, elektronikte, hazır giyim sektöründe, hemen her şeyde...

Aman Allah'ım... nasıl da kuşatmaktalar, olağan üstü bir hızla bizleri.

Tüm **“alışveriş merkezleri”** ve **“sükseli caddeler”** emirlerine amade, hepsinin de.

Bütün Anadolu, bütün Trakya... **“yeni yaşam anlayışları”**nın bombardımanı altındalar sanki.

Siz bu **“yeni yaşam biçimleri”**ni içselleştirmek ve **“yeniden üretmek”** yerine, her gün **“satın almaya”**kalkarsanız; ne paranız yeter buna, ne pulunuz.

Anladık, **“liberal”**iz diye ne yani... sömürüden yana mı olacağımızı sandınız, yoksa.

Allah, Allah... Fesubhanallah!..

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Al sana yağlı bir kapı daha

Rıfat Tahiroğlu 24.08.2010

Breh... breh... breh!..

Şu **“yemek çekleri”**, diyorum... son üç-beş sene içerisinde nasıl da **“atak”** yaptılar öyle, şaşırır insan.

“Nakit ödeme” yaparak yemenin-içmenin suyu mu çıkmıştı, restoranlarda? Kaldı ki, **“kredi kartları”** da vardı, zaten.

Ne gereği vardı ki, bunların?

Multinet... Sodekso... Ticket... ve daha başkaları da. Örümceklerinki gibi kaçarı olmayan ağlarla sardılar yiyecek-içecek piyasalarını.

Tüm sektörlerdeki irili-ufaklı firmaların, çalışan personellerine verdikleri **“yemek bedelleri”**ne göz koydular, ilkin. Büyük kentlerden başlayarak her yerlerde örgütlendiler.

Dediler ki bu firmalara:

Senin kaç personelin var, doyurmak durumunda olduğun?

“30”.

Aylık **“yemek bedeli”**mi vereceksin, onlara?

“Evet”

Kaç para vereceksin, kişi başı?

“200 lira.”

Güzeel! Ne eder, 30 çarpı 200... 6 bin lira, ayda.

Ben şimdi, personellerin için sana, anlaşmasını yaptığım yiyecek içecek noktalarında geçerli olan, karınlarını doyurabilecekleri 6 bin liralık **“yemek çeki kuponları”** vereyim. Sen de bana, hem de ödemesini bir ay sonra yapacağın 5 bin 700 lira ver, bunun karşılığında. Ne dersin?

“Allah, derim”

Anlaştık, o zaman.

Sonra dönüp, yiyecek içecekçilere:

Müşteri sıkıntısı çekiyor musun?

“Eh!”

Anlařtđđım firmaların çalışanları, görüyorum ki sana gelmiyorlar. Böyle boş boş oturuyorsun. Gelip, sende de yemek yesinler ister misin?

“Eh!”

Çaktır o zaman imzanı, buraya.

Bak şimdi... benden şu kart **“okuma makinesi”**ni 400 lira **“depozit”** ödeyerek alacaksın, **“bu biiir.”**

“Hem kullanılmış ikinci el, hem bedeli bu kadar tutmaz, ama.”

Bu cihazın **“sigorta tutarı”** olan 18 doları, her ay sen ödeyeceksin, etti **“ikiii.”**

“Depozitosunu ödediğim makinenin, ayrıca sigortası da neyin nesi?”

Biriktirdiğin **“yemek çekleri ve kart tutarları”**nın toplam meblağları üzerinden, yüzde şu kadar **“komisyon”** ödeyeceksin, **“bu da üüüüç.”**

“Yahu bu aylık yüzde on'dan daha fazla eder, deli misin sen?”

Paşa keyfin bilir, zorla tutan yok seni. Dilersen çıkabilirsin sistemden.

“Nasıl çıkayım, tüm piyasayı kafaya almışsın kendine göre. Çıkarsam, kimse gelmez sonra bana.”

Kih... kih... kih!..

Paranı da ortalama kırkbeş gün sonra alabileceksin, ona göre. Bak bu da etti mi **“dööört”**.

“İyi ama, bu çok korkunç bir sömürü. Üstelik senin bu aracılığına, hiç gerek bile yok iken.”

Hoh... hoh... hoh!..

Kim denetler... nasıl birer düzen kurduklarının içini açıp kim bakar, bunların?

Telefonlara sarılıp, kendiniz kalkışsanız derdinizi anlatmaya bunlara... karşınızda bulacağınız, asgari ücretle çalıştırdıkları gencecik bir kızcağz ya da oğlancık olacaktır, söyleyecekleri teyp gibi ezberletilmiş.

Yukarıdaki diyalog benim uydurmam.

Çoğu **“Fransız”** zaten. Zengin ve uyanık **“Türk partnerleri”** de vardır, tabii. Ama arayıp bulamazsınız kimsecikleri, konuşacak. Muhtemelen **“Paris”**tedirler.

“Büyük mükellefler vergi dairesi”ne bağlı olduklarına bakılırsa... ü-hüü!.. harcayacak zamana ve mekâna herkesten fazla ihtiyaç duyacakları kadar **“bol para”** var ortada, besbelli.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Mahşerdeki dört atının sürücüsü: İşsizlik

Rıfat Tahiroğlu 25.08.2010

Ben **“resmî”** rakamlara hiç itibar etmem. Kendilerini gövertecek konuların sayılarını **“abartırlar”**.

Fatura çıkartacak olanları da **“azımsarlar”**.

“İşsizlik” konusundaki açıklamalar da, bu yönde şeylerdir, bana göre.

İşsizliğin ne boyutlarda olduğunu **“kavramak”** isteyeniniz varsa eğer; seksen-yüz liraya patlar bu size, en fazla.

Şu meşhur **“amiral gemisi”** gazetenin **“küçük ilanlar”** sayfasına iki satır ilan vereceksiniz, telefonunuzu bırakarak.

İki gün çıkacak.

Meselâ, **“döner”** ustası aranıyor... meselâ, **“köfte”** ustası aranıyor... ya da **“ızgaracı”** aranıyor... **“soğukçu”** aranıyor... yahut **“bulaşıkçı”** aranıyor... **“garson”** aranıyor.

Başka sektörlerden de... **“tezgâhtar”** aranıyor... **“kasiyer”** aranıyor, meselâ.

Çok değil, iki satır.

Göreceksiniz o zaman gününüzü. Diyarbakır’daki **“yardım dağıtan kamyon”** aklınızda mı hâlâ? Çamurlara belenerek birbirlerini yemişlerdi hani, o kapışamadıkları yiyecekler yerine.

İşte tıpkı oradakiler gibi saldıracaklar sizin **“kamyonunuza”** da. Aman şey!.. **“telefonunuza”** da.

Bir an, toplumun **“açlar sürüsü”**nden oluştuğunu görüp, irkileceksiniz.

İçinizi bir **“korku”** kaplayacak, **“ne bu ya!”** diyeceksiniz, kaygı yüklü bir şaşkınlıkla.

Telefonunuz kilitlenecek.

Telefon numaranızı verdiğiniz pişman olacak; **“sizi dinlemeye kalksalar”** bile yapmayacağınız şeyleri, örneğin, **“değiştirsem mi acaba”**’yı geçireceksiniz, aklınızdan.

Açlık kokuları sinmiş ahizenin ağız ağıza konuşmalarındaki kaba-sabalıkların, görgüsüzlüklerin, bilgisizliklerin, yetersizliklerin ürpertisi de işin bir başka yüzü.

Diyalektleri, mantaliteleri, seçtikleri sözcükleri, dertlerini ortaya koyma biçimleri de afallatacak sizi, ayrıca.

“Aman Allah’ım, ben nasıl bir toplumda yaşıyorum, acaba?” diyerek, kurt düşecek içinize, ciddi ciddi.

Korkacaksınız, korkacak!..

Soyuttan somuta geçeceksiniz.

Rüyadan gerçeğe.

İyimserlikten karamsarlığa.

Nutuk çekmekten **“dut yemiş bülbül”**lüğe geçeceksiniz.

Akıl vermekten, artık biraz akıl da almaya.

Çok bildiğinizi sanmaktan, az bilmekte olduğunuzu yeni yeni kavramaya da geçeceksiniz.

Bütün bunları seksen-yüz liralık küçücük bir gazete ilanı başlatacak.

Üyesi olduğunuz bu toplumun derindeki kıvrımlarını ve kendi kendinizin **“gayrı resmî”** gerçeklerini, nihayet öğrenmeye de başlamış olacaksınız, böylece.

“İstihdam sorunu” bakımından, belki **“iş bulmaya”** yaramayacak.

Ama, sizin **“kendinizi bulmanıza”** yarayacak.

Söyleyin, az şey mi bu, şimdi?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir ayrılık... Bir işsizlik... Bir ölüm...

Rıfat Tahiroğlu 26.08.2010

İşsizlerin neden **“işleri”** yoktur, acaba? **“İş”**in kendisi mi yoktur; yoksa iş vardır da, bunlar mı anlamamaktadırlar, var olan bu işlerden?

Hepsinin işleri vardır da, bu işyerleri birer ikişer kapandığı için mi işsiz kalmışlardır, yahut?

Hangisi?..

Belki de **“hepsinin birazı”**dır.

Ve çok çileli süreçlerdir.

Aslına bakarsanız yapısaldır da, aynı zamanda. Yani, gelip geçici değildir. Bildim bileli, böyledir hep.

Bazen, uğultusu arttığı için **“gündeme kapak”** olur, o kadar. Yoksa bir **“mesele”** olmayı daima sürdürmüştür, işsizlik.

Benim tanıdığım, gördüğüm, izlediğim işsizler o işleri yaparlarken de işsiz gibidirler.

Olmasa da olur, çoğu.

Zaten hayat, çok çetrefil, çok aman aman işleri beklememektedir, bu kesimlerden.

Beriki gider... öteki gelir... aşağı yukarı yürür işler gene de.

Kimsede ne bir diploma, ne bir sertifika, ne bir başka belge vardır, çoğunca. Zaten kimse de aramaz, böyle şeyleri.

Yalan-dolan olduğuna, **“referans-meferans”** da hâk getiredir.

Eli yüzü düzgün mü, gözleri **“feldir feş”** mi, sorun çıkaracak bir tip mi... bu yanlarına bakarlar, ilkin.

Baktığı da ne... gözle görülür, elle tutulur bir şey yoktur ki ortada. Sadece **“niyet okunur”**, netice olarak. Karpuz seçer gibi, yâni.

İşverenin en başta gelen kaygısı, **“işe alırsam, bu herif bana bela olur mu”**dur, evvel emirde. Yâni, **“salataları pek de güzel yapıyormuş, pilavı aman da tane tane pişiriyormuş”** da önemlidir, fakat bunun kadar değil.

İşveren o kadar çok çekmiştir ki, bu **“işçi milleti”**nden, mümkünse **“makinesi”** olsun ister, yerlerine.

O yüzden sektör **“fuar”**ları, insanı **“tasfiye”** eden ya da **“asgaride”** gerekli kılan icatlar yarışına dönüşmüştür, neredeyse.

İşsizler genel olarak, yaşamları boyunca işsizdirler, aslında. “Kalbur” gibidir, iş hayatları. İşsizlikle delik deşiktirler.

“İşsizlik delikleri” esas olup, istisnai olarak aralar mı doludur **“iş”**le...

Yoksa **“iş”**leri esastır da, **“işsizlik”**leri mi istisnadır, belli değildir hiç.

Çünkü bunların çoğu, vakterişip her biri **“kazık kadar”** olunca, hiçbir şeyler yapmadan; **“git ekmeğini al eline”** diye tekme-tokat çıkarılmışlardır, hane kapılarında piyasaya.

Yuvadan böyle **“rasgele”** uçurulan kuşların, nasıl beslendikleri, hangi ortamlarda nasıl yaşadıkları konusu, **“TV”**lerin belgesel kanallarında gösteriliyor, boyuna.

Bu yazıyı okumanız bitince, uzaktan kumandanın tuşuna basıverin, bir zahmet.

Oradan devam edelim, kalanına...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Vah başınıza geleceklere sizin

Rıfat Tahiroğlu 27.08.2010

İşsizliğin boyutunu ölçmek için **“personel aranıyor”** diye gazeteye ilân verin, demiştim ya size. Bundan sonra başınıza gelecekleri de anlatayım ki, söylemedi demeyin, sonra bana.

Telefonunuz en az **“bir hafta”** boyunca kitlenecek, bir kere bunu bilin.

Hilâfsız, en az **“bin kişi”** arayacak sizi, her gün.

Abartma! nasıl olsun ki bu, bin kişiyle görüşülebilir mi hiç, demeyin sakın.

Görüşmeyeceksiniz tabii ki. Zaten zaman zaman **“kapalı”**ya alacaksınız telefonunuzu, kurtulmak için.

Birkaç saat sonra açtığınızda da, bir bakacaksınız ki, meselâ 286 tane **“mesaj”** gelmiş, bellek de dolmuş ağzına kadar. **“Cevapsız aramalar”**sa 300’ü geçmiş.

Hadiiii... hepsini silip temizleyeceksiniz bu sefer.

Ve yeniden başlayacak aynı şeyler...

Aynı şeyleri defalarca yaşayarak söylenip duracaksınız bana, **“kalktık lafına uyduk bunun”**, diye. Bakın, önceden söylüyorum bu yüzden, ona göre haa!

Şanslı olup, bir vesileyle telefonunuzu düşürebilenlerle ise, aklınıza-havsalanıza gelmedik konuşmalar yapacaksınız.

Kimileri **“ödemeli”** arayacak ya da **“ben kapatıyorum, sen ara”** diyeceklerdir, meselâ.

Nedenini sorarsanız eğer, **“personele ihtiyacı olan sensin. Külfetlerine de sen katlanmalısın o zaman”** diyeceklerdir, muhtemelen.

Aramazsanız da, tekrar açıp söveceklerdir bir güzel, bilmiş olun yâni.

İki lâfı biraraya getiremeyip **“dangıl-dungul”** konuşanlarını, daha telefodayken **“elemek”** isteyeceksiniz, ama bir türlü anlamayacak karşınızdaki. İllâ, **“adres ver, yüz yüze görüşelim”**de ısrar edecek.

Sakın unutmayın... zinhar! adres vermeyeceksiniz ilânda. Olsa olsa, semtinizi söyleyebilirsiniz en çok, o kadar. Ve aman dikkat!.. kaçırmayınız da ağzınızdan.

Zira, **“Kılıçdaroğlu”**nun **“referandum mitingi”**ne döner, orası sonra.

Adres koparamayıp umudu kesilenler, telefon görüşmesinin sonuna doğru küfrederek dümdüz geçerlerse, sakın afallamayın ve aldırmayın.

Nitekim, birkaç güne kalmaz alışırsınız zaten.

Karşılık da vermeyin ama. Bunu yaparsanız, sizi tekrar arayıp hayatlarında çektikleri ceremenin hesabını sizden bilir, size sorarlar, bilesiniz.

Görüşmeye değer bulup **“randevu”** verdikleriniz, **“yarım yaka, yarım pabuç”** çıkagelirler ve **“seçim yapma beceriniz”** konusundaki **“feraset”**iniz hususunda kuşkuya düşürebilirler sizi. Kendinizi hemen öyle salmamalısınız. Kâvi olmalısınız. Kir içindeki saçlarını başlarını ve uzamış sakallarını görmemeye çalışmalısınız.

“Başvuru formu” doldurmayı sevmezler, genellikle. Her iş başvurusunda karşılarına çıkan bu yöntem; umutlarını söndürerek beklentilerini suya düşüren bir **“şartlı refleks”** metaforuna dönüşmüş olmalı ki, suratlarını ekşiterek **“haydaaa! burada da mı bu, gene”** diyerek, aniden kalkar giderler; öyle palas-pandıras.

Meselâ, **“saçkıran”** geçirmiş saçları pare-pare dökük birine, ya da yüzünde belirgin **“yara izi”** bulunana, yahut **“kekeleyerek”** konuşana; **“ne işin var garsonlukta be kardeşim!”**, nasıl diyeceksiniz. **“Vay! demek sen insanları tefrik ediyor, hor görüyorsun”**, batağına düşmeden üstelik.

150 kilo ağırlığıyla zorunlu olarak “**mehter**” gibi yürüyen ya da iki metre boyuyla “**ulubatlı**” gibi dolaşan birine, gel de anlat bakalım, “**olamayacağını**”.

Yâni, ateşi elle tutarsınız maşa dururken, küçük işletmeyseniz. Büyük firmalarsa bir sürü “**separatör**”ler koyarlar araya, sanki çok ciddi imişler izlenimleri vererek.

Bütün yaptıkları, olan-biteni görmemek ve bu çileyi, bu rezilliği yaşamamak içindir, oysa.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hayatın düzeni böyle kurulursa

Rıfat Tahiroğlu 28.08.2010

Gelelim işverenlere...

Çalıştırdıkları işçilerine olsun, piyasaya olsun; çoğu tutulamayacak, vaad üstüne vaad... vaad üstüne vaad.

Yalandan kim ölmüş ki.

Aslında, “**proje**” deniyor ya!..

Hani, her iş görenin, her işletmenin hedeflerinden ve bu hedeflere ulaşmak için tasarlayacağı projelerinden dem vuruluyor ya, iki de bir...

İşte bu “**vaadler**”, o vaadleri itekleyip duran “**umutlar**” ve ömürleri boyunca ardları sıra koşuşturdukları sonu gelmez “**hayaller**”dir, onlar için “**proje... proje...**” dedikleri.

Hesaba, kitaba mı dayanmıyor... olsun!

Özlemlere dayanıyor ya, bu yeter.

“**Evdeki hesabın çarşıya uymadığı**” ilişkiler yumağıdır, piyasa.

Dükkâncılar, dededen babadan hiçbir şey görmediklerine... hem “**geçmiş**”, hem “**günü**” ve hem de “**bâri bize benzemesinler**” dedikleri çoluk-çocuğun “**yarınlar**”ını telafi etmek uğruna; epeyi katmerli beklentiler ve tutkularla yanıp tutuştukları için, “**zırnık bile koklatmamak**” niyetindedirler, hiç kimselere esasen.

“**Tırnaklarımla geldim ben buralara, yedirir miyim ulen!**” diyerek hırs yapmaktadırlar, kendi kendilerine.

Yaşam melodilerinin “**nakarâtı**” budur.

Bu tekne herkesi taşıyamayacağı için, “**vaad edecek**”, fakat “**vâde vermeyecek**” ve punduna getirirlerse de “**hiçbir şey**” kaptırmayacaklardır.

İşçiler de çalacaklardır, bu durumda. Hadi, “**tırtıklayacaklardır**” diyelim, yumuşak olsun.

Patronları vermiyorlar diye mi tırtıklandılar, tırtıklandıklarına mı patronlar vermez... “**gıllı-gışlı işler**” dendir vesselam, bu da.

Sömürü “**esas**” olunca, her şey “**kısmak**” üzerinedir.

“**Porsiyon**”lardan kısılır, “**gramaj**”lardan kısılır, “**içeriğine daha ucuzları konularak**” kısılır...

“**Ücret**”lerden kısılır; girdi-çıkıtı yapılmak suretiyle, “**SSK aidatları**” bir yatırılıp, bir yatırılmayarak kısılır...

Çifte kontrat yoluyla, daha az “**kira geliri**” gösterip, daha az “**gelir vergisi**” ödeyen mal sahibi rantiyelere yaranmanın karşılığı olarak, “**stopaj**”lardan kısılır.

Geçinmenin yolları, allem edip kalem edip, herkesin birbirlerinden “**kıсарak ve tırtıklayarak**” arttırabilecekleri kadarlık ferahlayacaktır, ancak. Yâni sokaktaki gibi söylersek, “**herkes bir dümen tutturmuş, gidiyor**”dur, açıkçası.

Bu çizgide kurulmuş bir “**hayat düzeni**”, dükkâncıları da, çalışanları da, müşterileri de, toptancıları da... yâni, içine girip çıkan “**kimler var kimler yok**”, hepsini... hem “**elden çıkarmakta**”; aslında mutluluğa doğru dürüst hiçbirini ulaşamayacakları için, hem de “**çileden de çıkarmakta**”dır, aynı zamanda.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sen de mi Atam

Rıfat Tahiroğlu 29.08.2010

Ne demişmiş “**Atatürk**”: “**Şu millete her şeyi öğrettim de, uşaklığı öğretemedim, bir tek.**” İlkokuldayken “**okuma kitabı**” mızın parçalarından biriydi bu, yanlış anımsamıyorsam.

Yabancı bir devlet başkanını ağırlarken, kendilerine kahve getiren garsonun elindeki tepsiyi, üstlerine başlarına boca ederek devirmesi üzerine, beceriksizliğine ettiği bir lâftır, deniyordu “**Atatürk**” ün.

Doğruysa eğer, “**Turgut Özal**”ın sonradan yaptıklarını saymazsak, “**turizm**”in neden bir “**Cumhuriyet projesi**” olarak öngörülmediği, çıkar ortaya.

Hemen her konuda “**veciz bir ifadesi**” bulunan “**Atatürk**”ün, sıra tam “**hizmetler sektörü**”ne gelince, böyle bir tavır takınmış olması, “**Türk Ulusu**”nu onurlandırmayı bu alan üzerinden onu harcayarak örneklemesi, “**turizmin geleceğini**” öngöremediğine verilebilir, bence.

Eh! Tabii ki bu halk da “**Ata’sının izinden**” giden bir millet olduğuna... “**Yüce önder**”inin buyruklarına harfiyen uymuş, başta yiyecek-içecek sektörü olmak üzere, dünyanın bu alandaki gelişmelerinden tümüyle uzak durmayı, epeyi bir süre becerebilmiştir.

Ama bana kalırsa, etkileri hâlâ da sürmektedir, bu yaklaşımın.

Bakın şimdi:

Aynı sosyolojik katmanın bir profili olarak, örneğin birlikte büyüyen ve yaşayan “**iki kardeş**”ten biri, varsayalım ki bir konfeksiyon mağazasında “**tezgâhtar**”, diğeri de onun yanındaki “**cafe**”de “**garson**” olarak çalışıyor olsunlar.

Konfeksiyon mağazasına “**müşteri**” olarak girip, öte-beriye bakınan biri, ilgilenen tezgâhtara muhtemelen nazik davranacak, “**şu trikoyu görebilir miyim, lütfen!**” ya da “**afedersiniz, zahmet veriyorum ama, şu blûzün fiyatı nedir acaba?**” vb. çıtkırıldım sevimlilikler sergileyecektir, kendiliğinden.

Bin “**reverans**”la terk ettiği o mağazadan yandaki “**cafe**”ye geçen aynı kişi, yine kendiliğinden, birdenbire kişilik değişimine uğrayarak, az önceki tezgâhtarın kardeşi olan garsona kök söktürecektir, bu sefer.

Bir kere, “**siz**”in yerini “**sen**”, nezaketin yerini de nisbî bir “**küstahlık**” alacaktır, derhâl.

Karşısındaki, ona tahsis edilmiş bir “**halayık**”tır, sanki.

Ve içinden neler nasıl geçiyorsa, onunla öyle konuşabilecektir, kemiği olmayan diliyle.

“**İfrit**” olmasına rağmen, haftada bir ev temizliğine gelen “**kadına**”, “**aman kaçmasın**”, ya da maazallah “**yemeklerin içine tükürür, ben yokken**” diye “**şirinlik muskalığı**” taslarken; süt dökmüş kedi gibi dikili duran, karşısındaki bu çocuğu yahut kızı, saçma sapan bahanelere yaslanıp, canının çektiği gibi “**haşlayabilecek**”tir, güzel güzel.

Herkesin “topoğrafya”sı paraya göre şekillendiği için, ilkin “katlanarak”, sonra “alışarak”, daha sonra da “içselleştirerek” biçim alacaktır, kişiliği garsonun “bahşış” uğruna.

Mâkul bir zaman sonra da, bir bakacaksınız ki, emtia satan, defoluyu değiştiren, ya da keyfi gelirse iade alan “tezgâhtar kardeş”, yerine göre “şirretleşebilen bir ukâla”, “garson kardeş” de, zılgıtları yiye yiye yerine göre “yalaklaşabilen bir fırdöndü” oluvermişlerdir, kaşla göz arasında.

“Atam!”

Madem uşaklığı öğretemedin. Bâri, “insanlara uşak gibi davranmamayı” öğretebilseydin bize, hiç değilse.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Şu müşteriler yok mu şu müşteriler

Rıfat Tahiroğlu 31.08.2010

“**Müşteri daima haklıdır.**”

Nedir bu... bir pazarlama tekniği mi?

Kim uydurmuşsa uydurmuş, fakat doğruya uyduramamıştır, bana sorsanız.

Hiç insan, sırf müşteridir diye haklı olur mu, yahu?

İnsan “**haklı ise**” haklı olur, öteki türlü niye haklı olsun ki!

İşte kalkar böyle dersiniz, ne olur sonra biliyor musunuz?

Şımarır... şımarır!...

Edepsizleşir, diyesiydim ya, hadi tutayım dilimi.

Bizim memlekette çoğu müşteriler “**emtia piyasası**” neyse ama, “**hizmetler sektörü**”nde akılalmaz ölçülerde şımarıktırlar.

Meselâ biliyor musunuz, birbirlerinden esinlenerek takındıkları ve kişiliklerini yansıttığına pek bir sevindikleri; tuhaf ve standart **“rol model davranışlar”**ı vardır, bazılarının.

Aslında **“dikkat çekmek”** ya da **“naz yapmak”**tır yanındakilere, bütün dertleri.

“Kolay” ve **“dümdüz”** biri olmadıklarını sergilemek falan gibi bir şeyler, yâni.

Bunları da, kafe ve restoranlarda **“sahneye koyarlar”**, en çok.

Örneğin, ister **“salata”** olsun, ister **“ana yemek”** olsun, ne olursa olsun fark etmez...

Özellikle kusur peşinde bir yadırgamayla süzdükten sonra, ne yapıp-edip, mutlaka mutfağa geri gönderirler, önlerine konan tabağı.

Kenarına konmuş bir **“maydanoz”**un ya da **“zeytin tanesi”**nin, alınmasını isterler içinden.

Al çatalınla, kendin koy kenara!..

Yoo, hayır!..

Amaç başka!... illâ geri gidecektir, o tabak.

Hiçbir şey uyduramasa, tabağın şeklini sorun eder, bulur gene de bir şey. **“Bunu kayık tabağa koy”**, der meselâ, yuvarlaksa tabak. Ya da kayıkça, **“yuvarlak tabağa koy”**, der.

Kaynar suda beklettirir **“cola”**sını ağustos sıcaklığında, örneğin.

Diyelim, **“dürüm”** geldi önüne, değil mi... Sarılmış sarmalanmış, yufkanın içine konan **“karışım”**, tost makinesinde bastırılarak iyice birbirine kaynaştırılmıştır, bir güzel.

Ama o, **“domuzlanmaya hazırlık hareketleri”** faslından bir **“yüz ekşitmesi”**yle, **“problem çıkarabileceğim ya da uydurabileceğim bir şeyler bulabilir miyim acaba”**, diye seyreder tabağını ilkin.

Ve gerisin geriye yollar, şunun ya da bunun çıkarılıp alınması için, içinden.

Mutfak görevlisi de, on parmağını daldırırverir söylenerek, **“karın deşen Jack”** gibi, dürümün ta orta yerine.

Değer mi, pekiyi?

Eee!.. naz yapacak ya, sağa sola.

Fakat dükkâncılar, garsonlar, mutfak personeli hiç sevmezler bu tipleri. Bıkılmışlardır ve kinlenmektedirler, böylelerine.

Şimdi burada söyleyemeyeceğim hınç almalara dâhi dönüşebilir sonra, böyle haddi aşan **“müşkölpesent”**likler, ki ruhunuz bile duymaz.

“Alçakgönüllü” olmak sadece **“yüreğinize”** değil, **“midenize”** de daha iyi gelecektir; ona göre.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

İyi ki var şu yoksullar

Rıfat Tahiroğlu 01.09.2010

Şimdi size, **“söyleyin bakalım; en iyi, en verimli, en bonkör müşteriler hangi kesimin insanlarıdır”** diye sorsam, **“kentin en lüks semtlerinde yaşayanlardır”** dersiniz hemen, kalıbımı basarım.

İş, hiç de sandığınız gibi değildir, ama.

“Bağdat Caddesi”nin, **“Etiler”**in, **“Nişantaşı”**nın **“kokoş”**ları mıdır lar sanıyorsunuz, eli en açıklar?

Yanırlrsınız... yanırlrsınız...

Nece'ğizdirler, ah! bir bilseniz.

Ceplerinde, çantalarında **“akrep”** dolanır, onların.

Yüzsüzdürler, yırtıktırlar. Öyle çekinmek, sıkılmak nedir bilmezler, asla ve kat'â.

En lüks yere gider, **“free shop”**tan aldıkları pahalı şişelerini çıkarırlar çantalarından da, boş bardak isteyip, **“ah! lütfen, buzunuz da var mıydı acaba?”** derler bir de, pişkinlikle.

Bulvar kahvelerine oturur, fincanlarına bedava tarafından sıcak su söylerler, zulalarındaki çay poşetleri için.

Lüks evlerinden sabah çıkıp, akşam hava kararana kadar, **“o cafe senin, bu cafe benim”** diyerekten, ısıtılmadık sandalye bırakmayan, **“hampacı”** hanımları vardır, meselâ **“cadde”**nin.

Bir tost, ne bileyim, bir sandviç söylerlerse eğer –bir kurt ölüp de, herhangi bir dağda- tutar, üç kişi paylaşırlar da, canınıza okurlar, bir makine dolusu bulaşık çıkartarak.

Onu getir... bunu getir... şunu getir...

Sonunda ödedikleri, üç otuz paradır, en nihayetinde.

Fakat laf da anlamazlar ve laf da söylenmez zaten.

Sıkıysa söyle. Belâdırlar ve şirrettirler. Burnundan getirirler insanın, o dakika.

Bu yüzden de, çaresiz katlanılır onlara.

Oysa para kazandıranlar, bu berikilerden imişler gibi izlenim vermek suretiyle, **“varoş kompleksleri”**ni örtme gayretlerinde olanlardır, asıl.

Olur olmaz yemezler içmezler sağda solda da, sadece bu mekânlarda harcarlar, ellerinde avuçlarındakini.

İşte bu yüzden, **“vitrinlik-mitrinlik”** falan diye avunularak, kahrıkları çekilir, bu bizimkilerin.

Düşünsenize...

“Salı Pazarı... Etiler Pazarı... Yeşilköy Pazarı...”

En ünlü **“sosyete pazarları”**nın, bu insanlara yakın kurulması da boşuna değildir.

Kimdir sanıyorsunuz, hedef kitleleri bu pazarcı esnafının, hıı?

Çünkü eli sıkı olan bu insanlar, boşuna zengin değildirler. Bizler gibi **“sapaya supaya”** harcayacak, birini bile bulamazsınız aralarından.

Dünyanın geniş yoksul kitlelerini hedef almayıp, her yerin bir avuç zenginine kalsalardı, bu kadar semirebilirler miydi sanıyorsunuz, bu ünlü markalar?

Allah’tan bizler varız, garibanlar var; lüks tüketimleri için bile dünyanın.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Her yiğidin harcı mıdır para kazanmak

Rıfat Tahiroğlu 08.09.2010

Dağ-taş, alt alta üst üste dükkân...

Gerekli gereksiz, adım başı dükkân...

Sayısız, irili ufaklı dükkân...

Uzun-dar, geniş-yüksek, bakımlı-bakımsız, pis-temiz, şirin-kasvetli, modern-geleneksel... ne kadar da çok dükkân... dükkân... dükkân...

Bunların hepsi de, para kazanabiliyorlar mıdır sizce, ne dersiniz?

Dilerseniz söyleyeyim ben, uzatmadan çabucak.

Hayır, kazanamıyorlar...

Ve kazanamazlar da zaten.

“Para kazanma”’yı öyle kolay bir şey mi sanıyorsunuz siz? Dünyanın **“en ama en zor”** işidir para kazanmak, bilirsiniz.

İlkin ortaya çıkıp, sonra da **“habire”** yıkılan bütün bu **“devletler”**, bütün bu siyasal ve sosyal **“çekişmeler”**, bütün bu **“savaşlar”**... ne diye yapılageldiler, tarih boyunca?

Birinin cebindeki bir **“değer”**’i, ötekinin ele geçirmesi gayretlerinin **“dışa vurumu”** değildiler de, ne idiler sonuçta, bunlar?

“Çıkar çatışması” dediğimiz nedir ki?

İşte bu!..

Karşındakinin **“birikimi”**’ni, kendi elindekilerle **“değiş-tokuş”** ederken, **“zor”**’a başvurursan, **“hırsızlık, haydutluk, cengâverlik”** denir, buna. Ama **“barışçıl”** bir yol tutturarak, **“allem edip kallem edip”**, lehine olabilecek en iyi koşulları yaratır da yaparsan, buna da **“dükkâncılık”** denir, o zaman.

Zorbalıktaki gibi değil ki; ikna edeceksin, bir biçimde. Üstelik üzerine , **“kâr”** denen farkı da ekleyerek, **“eder”**’inden de fazlaya satıp para kazanmak, dünyanın en zor işidir, işte bu yüzden.

Bakmayın öyle, bu caddeler dolusu dükkânların varlığına... çoğu **“eşekarısı kovarı”** gibi tatsız tuzsuzdurlar. İki elin parmaklarını geçmez, **“balarısı”** lezzetindekilerin sayısı da.

“Anzer balı” olanlar ise, değmeyin keyiflerine, onlar ya birer tanedirler **“ana kraliçe”** gibi, ya da her caddede aramayın böylelerini, yokturlar çünkü.

İyi ya... ne diye açıyorlar bu dükkânları öyleyse?

“Milli piyango”’nun birkaç kişiye çıkacağını biliyor, ama hepiniz gene de bilet alıyorsunuz ya hani, işte ondan açıyorlar.

Hevenk hevenk heveslerle umut etmek, hülyalarını kurmak, rüyalarını görmek... hangimizin yapmadığı işler değildir, söyleyin.

İşte onlar da bunu yapıyorlar...

Beriki açıyorsa öteki kapatıyor...

Öteki kapatıyorsa beriki açıyor...

Devinimli bir iş de... birbirlerine devrederek yürüyor bu devran, Allah’tan.

Zaten **“yaşam”**, tekere çomak sokup **“sistem”**’i durdurduğunda, biz buna **“kriz”** diyoruz, o vakit.

Bu nedenle, **“hesap-kitap”** hak getire. Çokları **“umudun fizibilitesi”**yle hareket ediyorlar, sadece.

“Kamusal” ya da **“sivil”** birer plâtıformları yok ki doğru dürüst, bilgilendirsinler onları. Ticaret odaları, esnaf odaları, meslek odaları, yerel yönetimler... geçiniz efendim bunları bir kalem. Kimse maval okumasın bana. Bu saydığım kurumlar yüzünden, **“kapitalizmin görünmez eli”** bile çalışmıyor buralarda. Olmasalar daha iyi, yâni anlayacağınız.

“Pastane”’nin ya da **“fırın”**’ın yanında **“evcil hayvan satıcısı”** görürseniz, şaşırmayın sakın bu yüzden. Ya da **“kimyevi maddeler”**’le bitişik bir **“köfteci”**’yi.

Ne yapacaksınız, buralarda işler böyle şimdilik...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hey gidi canlılar âlemi

Rıfat Tahiroğlu 09.09.2010

Eeee... bayram üstü idi ya, kaç günlerdir; piyasa **“her bakımdan”** nasıl hareketlenmiştir, kimbilir?

“Her bakımdan” dememin nedeni, bu hareketlenmelerin sadece **“alışveriş”**ler açısından olmadığıdır, yâni. Başka başka açılardan da devinmiştir, ortalık.

Hep öyle olur çünkü.

“Nerde hareket orda bereket”in kokusunu alan, başta **“maliyeciler”** olmak üzere, **“ilçenin belediye zabıtaları”**, ayrıyeten **“büyükşehirin belediye zabıtaları”**, **“oda”** denetçileri, birer ikişer **“düşmeye”** başlarlar, dükkânlara.

Sadece bunlar mı?

O-hooo!.. bunlarla kurtulunsa, iyi gene.

Sözde **“emekli maliyeciler”**in çıkardığı **“tırışka”**dan gazeteler için abone çağrıcıları...

Makbuzlarını kapıp gelmiş kimi **“yardım dernekleri”**nin **“yüce gönüllü”**leri...

“Sempti güzelleştirme” ya da mahallenin **“futbol takımı”**nı toparlama **“misyoner”**leri...

“Sağır ve dilsiz”leri ya da **“böbrek bekleyen bir mazlumu”** yanlarırsa gezdiren **“marifetli”** hasta yakınları...

“Uğrak alanları”nı tokmaklarındaki seslerin daha ötelerinde bir yerlere doğru taşımalarını, her zaman iyi bilmiş **“Ramazan davulcuları”**...

Ardı arkası kesilmeyen **“dilenciler”**...

Aklıma bir çırpıda gelenler bunlar... ama daha neler var neler, sayılacak.

Hele işyeriniz **“merkezî”** bir yerdeyse, yandınız, ki ne yandınız.

Nasıl, açıkta duran taze yiyeceğe sinekler üşüşürse en çok; kurumsal değilseniz ve işyeri olarak rahatça girilip çıkılabilen bir dükkâncıysanız merkezde; ananızdan doğduğunuza pişman ederler, bilmiş olun.

“AVM”lerden birinde iseniz meselâ; yok davulcuymdu, yok dilenciymdi gibi **“abuk-sabuk”**lar, giremezler öyle kolayından.

Bunlardan **“yırttınız”**, ama maliyecilere ve zabıtalara **“tosladınız”** en çok, bu sefer de.

Çünkü, böyle **“temiz temiz”**, düzgün yerleri **“denetlemek”**, her zaman daha **“hoş”**tur, bu zatlar için.

Şimdi... kargacık-burgacık sokakların en diplerindeki, külüstür binaların bilmem kaçınıcı bodrum katlarında, ne idüğü belirsiz imâlathaneleri mi gezmek kolaydır, yoksa buralardaki **“sükseli”**leri mi?

Başınıza ne gelebileceği de cabası üstelik. İnsan **“New York”**a gider de **“Harlem”**de mi dolaşır, **“4. Cadde”**de mi?

Ama kurumsal bir kimliği varsa mağazanızın, böyle ortamlarda da ötmez boruları, pek bunların.

Koca bir **“marka”** meselâ... bütün evrakları bir **“gökdelen”**deki genel merkezlerinde... büyük patronları her gün **“TV”**lerde boy gösteren bir **“kalantor”** aynı zamanda.

Hadi gel de, **“eller yukarı”** der gibi, **“çıkarın evrakları”** de bakalım şimdi, görevlilerine. Gerek yok ki! Zaten işler usûlüne göre yürüyordur, buralarda. Aman, ne’me lâzım!...

Kaldı ki, çalıp-çırpan, kaçırın... gariban küçük işletmelerdir, asıl.

Gidilecekse, bunların üstüne gidilecektir.

Yâni **“davul dengi dengine çalar”** gene de; içeri davulcu giremese de.

Ve sürüye kurt dalmış gibi, ilk dükkân yakalanır, yakalanırsa baskında.

Sonrakiler ise, hemen haber uçururlar birbirlerine ve başlanır hemen kesilmeye **“kasa fişleri”**. **“Her şey yolunda”**ymışın **“B plânı”**na geçilir.

“Büyük kedi” nasıl sinsi sinsi yaklaşıp atlıyorsa birden avının üstüne... ve onlar da nasıl toparlanıyorlarsa uyuşukluklarından... tıpkı **“Discovery”**deki gibi, yâni.

Aynısı... tıpatıp aynısı...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Ah bir görülebilse tarih başka türlü de

Rıfat Tahiroğlu 11.09.2010

Şimdi bakın...

Atladığımız ya da göz ardı ettiğimiz, belki de doğru dürüst göremediğimiz, çok önemli bir konusu var, bana göre bu ülkenin.

“Bedel ödemek!..”

Çok boyutlu ve karmaşık bir kavram, tabii ki bu. Ama biz bunun, **“gündelik iş yaşamları”**mız, **“hayat gaileleri”**miz, **“ekmek kavgaları”**mız vechelerinden görünen kısmına eğilelim, hiç değilse bu günlük.

Kimler bedel öderler, bu topraklarda?

“Bedel nedir”, aslında buna bakalım olmazsa önce.

“Bedel”... uyguladığın-ettiğin, yaptığın şey **“yaşama ters”**se, **“ödediğin karşılık”**tır, bunun için.

Eğer böyleyse... serbest piyasada olanlar, yapıp-ettiklerindeki yaşama ters düşülenlerin bedellerini, derhâl öderler o an. Hayat kesinkes ödetir çünkü. Hiç affı-maffi da yoktur, bunun.

Yanlış yerde mi dükkân açtın... batarsın.

Yanlış ürün mü seçtin... elinde kalır.

Çekip gölgeye **“taksi”**ni **“dolmuş”**unu, şekerleme yapmak için **“kestirme”**yi mi seçtin meselâ... eline alıp kalemini **“nakıs çekmek”** üzere, felek de **“ossaat”** seni kestirir gözüne; hem de pis pis sırtarak üstelik.

Çok açık!.. hiç kaçarı yoktur, bunun.

Ama bir de... **“bürokrasi”**de olanlar varlar ki cancağızım, onlar **“hiç mi hiiiç”** ödemezler bedel.

Yanlış mı yaptılar... kâr kalır yanlarına.

Oralı mı olmadılar... hiç tesir etmez yaşamlarına. Alt-üst olmazlar, ötekiler gibi.

Kusurlarının **“parasal”** bir karşılığı dahi olsa, **“kamu tasarrufu”** kapsamında sayılıp, berikilerin **“canlarından et koparcasına”** ödedikleri vergilerden karşılır, alay eder gibi sanki.

Hadi diyelim, buraya kadarını anladık!

“Karar verme yetkisi”nin... yâni, bu iş hayatının, bu ekmek kavgalarının **“öfkeli bir boğa gibi”** ortalıkta tepindiği **“piyasa”**yı belirleme ve yönlendirme yetkisinin, akıl alacak gibi değil ama, bedel ödemeyi hiç **“tatmamış”** bir bürokraside olmasını nasıl anlayacağız, pekiyi?

“Bir tabla simit” ya da **“bir sandık limon”** satmanın riski bile gözlerinde büyüyenler, demek ki kalkacaklar **“çarşı-pazar”**ı tayin ve tanzim edecekler, hııı?

Osmanlı'nın, en şa'şaalı dönemlerdeyken üçyüz parça **“savaş gemisi”** vardı, övündüğümüz. Hâni, Prevezeler filan.

17. yy'ın **“küresel hegemonik gücü”** Hollanda'nın ise –ki, Konya ovası kadardır diye küçümseriz, lâfa gelince- yüzde doksan dokuzu **“tacir”**lerinki olan onüçbin küsur parça tekneleri yüzerdi irili ufaklı, dünya denizlerinde.

Hayat bizim buralarda yanlış kurulmuştur, yanlış.

Sevsinler sizi, e'mi...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bu 12 Eylül günü bir darbe de benden

Rıfat Tahiroğlu 12.09.2010

“Hiçbir şey görüldüğü gibi değildir.”

Ne demek şimdi bu?

Görünenin ötesinde bir başka gerçeklik mi var, yâni aslında?

Belli ki var.

Belli ki, bir **“Çapanoğlu”** saklı her işin arkasında.

Nitekim, **“katakulli”**si olan bir olgu var böyle meselâ, benim de bildiğim.

Anlatayım da küçük dilinizi yutun:

Epeyi önce... yâni gençken, büyük bir petrol şirketinde çalışmıştım.

Ben **“İzmit-Yarımca”**daki, anlaşmalısı oldukları diğer şirketlerin **“mutfak tüpü dolum tesisleri”**ne kendi **“temsilci”**leri olarak göndermişlerdi.

Bizim şirketin henüz dolum tesisi olmadığı için, **“Petkim”** ve **“İpraş”**tan bize **“tahsis”** edilen **“bütan-propan gazı”**mızı, bu dolum tesislerine sevk ediyor... hani, karayolu boyunca geçerken, böyle **“silindirik”** ya da **“küre”** şeklinde beyaz beyaz devasa **“tanklar”** görürsünüz ya... işte oralarda depolatiyorduk.

Anadolu’nun çeşitli kentlerinden, boş tüp kamyonlarını yüklenip gelen kendi bayilerimize, bu şirketlerin tesislerinde depolanmış gazlarımızdan dolum yaptırarak, işin ticaretini yürütüyorduk.

Ben de, ilişkileri ve hesapları takip etmeye çalışıyordum. İşim buydu.

O 70’li yıllar, genel ekonominin daha da **“devletçi”** olduğu, **“enflasyonist”** zamanlardı.

Sıklıkla değişen **“fiyatlar”**ın yeniden belirlenmeleri esnasında **“maliyeciler”** gelirler, eldeki **“gaz stokları”**nı saptayarak, aradaki farkları devlete **“sözde”** irad kaydederlerdi.

Sermayelerini eritmeye yarayan bu anlayış, petrol şirketlerine yapılan büyük bir haksızlıktı, doğrusunu isterseniz.

Ama şirketler de bir yolunu (!) bulup, bu **“teknik tesbitler”**den zaten zerrece anlamayan kamu görevlilerini atlatırlar ve başlarına gelebilecek olumsuzlukları böylece **“telâfi”** ederlerdi.

Ancak... kısa bir süre sonra, elli yıldır belki de hâlâ süren **“asıl vurgun”**u fark edecektim.

Piyasada çeşitli markalar altında, genellikle **“12 kilogramlık”**ları daha çok satılan bu **“mutfak tüpleri”**nin kullanıcıları olan biz tüketiciler, ocağımızdaki alev bitince, artık **“tüp bitti”** diyerek, müşterisi olduğumuz bayii ararız ve değiştiririz... öyle değil mi?

Ne ki, bizim **“bitti”** sandığımız tüpün içindeki gaz, tümüyle tükenmemiştir henüz. Dış basınçla iç basınç eşitlendiği için, **“birbuçuk kilogram”** kadarlık gaz, artık dışarıya çıkamayıp içeride kalmaktadır. Ve bu her seferinde böyle tecelli etmekte, her seferinde **“12 kilogramın parası”** ödenip, **“onbuçuk kilogramı”** kullanılmakta... ve tüp dolum tesisine, her seferinde içindeki **“birbuçuk kilogram”** gazla geri gönderilmektedir.

Dolum tesisi de, bu tüpün içine tekrardan **“onbuçuk kilogram”** gaz koyarak, her seferinde **“oniki kilogramlık tüp”** diye satmakta... devran böyle dönmektedir.

Burada kazanç **“briç”**teki gibi ikili bir bağla **“çifte kavrulmuş”**a dönüşmektedir.

Birincisi: tüketicilere **“onbuçuk kilo”** gazı, her seferinde **“oniki kilogramlık”** olarak satmak suretiyle...

İkincisi: dolum tesisinin tanklarında **“birebuçuk kilogram”**lardan oluşarak **“biriken”** devasa stoku, **“spot”** piyasalara ve güvenilir bayilere **“faturasız”** olarak satmak suretiyle...

Yâni, her gün mesela **“100 ton”** işleyen bir tesis, bir günde **“15 ton”** gaz arttırıyor, demektir.

Üfff!.. vurguna bak, vurguna!

Ya da...

“adın ne?”

Mualla

Oh ne alâ, ne alâ...”

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hava gibi, su gibi elzem midir ki noterler

Rıfat Tahiroğlu 14.09.2010

Hadi gel de takma bakalım şimdi bu **“noter”**lere.

Kâğıdın bu kadar boşu boşuna ve o nedenle de bu kadar kötüye kullanıldığı bir başka alan var mıdır, dersiniz acaba?

Bilin de görelim... noter dediğin nerelerde olur sizce? Nerelerde olacak, **“güven”**in olmadığı yerlerde olur.

İşte o yüzden de, bakkaldan kasaptan daha çok, noter vardır piyasada.

Ama bu güvensizliği ilkin **“devlet”** başlatmıştır. Yurttaşlarına asla güvenmemiştir.

Onlardan talep ettiği en küçük, en basit işlemlerinin evraklarını bile, **“koş, noterde hazırlat da öyle getir!”** demiştir.

Hiçbir **“beyan”**ına itibar etmemiştir. Gözünün önünde durup attığı imzasını bile saymamıştır imzadan da, notere göndermiştir yine.

Bir türlü **“adam yerine”** koymamış gitmiştir, vesselâm.

Eh!.. insanlar da buna uygun davranarak, **“tilki”**leşmişler, **“çakal”**laşmışlardır, sonunda.

Ne bekliyordunuz ki!..

Üstelik birbirlerine karşı da uygulamaya başlamışlardır, aynı şeyleri.

En sıradan, en olmadık işler için bile, soluğu noterlerde alır olmuşlardır.

Noter işlemleri yaşamlarının vazgeçilmez bir parçası haline gelmiştir.

Karı kocaya, baba oğluna, anası kızına güvenemez ve notersiz yapamaz, bu nedenle de noterlerden çıkamaz durumlarına düşmüşlerdir, giderek.

Karakollarla mahkeme yolları arasında noterler vardır; ne ki, asla sorun çözmeyen.

Noterlere gidildiğinde ise: “**anayin adı... babayin adı... anayin kızlık soyadı...**” diye diye, herkesleri sigaya çekmişler; herkesleri, çoğu ne işe yarayacağı asla belli olmayan evraklara geçirip... her bir sayfasına mühür ve kaşelerle, sanki adamın kafasına kafasına vurur gibi, ritmik hareketler ve seslerle, rasgele damgalar basmışlardır.

Ezberlenmiş, şekilciliğe dönüşmüş, amaçlarından soyutlanarak yapıla gelmiş ayinler gibidirler artık olup bitenler, hâsılıkelâm.

Hemen herkes için, mezarlıklardan bir önce mutlaka gidilen yerlerden olmuşlardır sonunda, bu noterler.

Ne bu yahu, Allah aşkına!..

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sigaramın dumanı yoktur yârin imanı

Rıfat Tahiroğlu 15.09.2010

Alın işte, sonunda olacağı buydu.

Geçen kış görmüştünüz, başınıza gelenleri.

Havalar şimdiden soğumaya başladı ya, yavaş yavaş... bu kış da olup olacağı aynı şey gene, bakın göreceksiniz.

“**Sigara yasağı**”, diyorum... altüst etmişti yiyecek-içecek piyasasını büsbütün. Belli ki gene edecek.

“**AVM**”lerin kapalı alan “**cafe**”leri, caddelerin sokakların çoğu dükkânları, apışıp kalmışlardı bu uygulamayla.

Bütünöyle şaşkın, sezon boyunca bilememişlerdi ne yapacaklarını geçen sene, valla ben biliyorum.

Hele o geleneksel “**kahvehaneler**”... Onların bir sermayesi de, “**dumanaltı**” oluşlarıdır zaten. O da gitti mi, artık hayır bekleme yâni.

Ama hayat öyledir... birinin ağladığına öteki sevinir, bir bakarsın, rüzgâr döndümü.

Nitekim, “**sigara yasağı**” gelince “**kapalı**” mekânlara, “**açık**” alanların işletmeleri bayram ettiler, bu sefer.

Fakat bir farkla yalnız...

Ağlaşmaların hüngürtüsü, öfkelenmelerin homurtusu ayyuka çıkıp, zaman zaman medyaya kadar yansımış olan “**kapalı mekânlar**”ın çoğu... yüksek kira ödeyen ve “**vergi daireleri**”ne kayıtlı olan “**sistem içi**” işletmelerdi, daha ziyade.

Ama “**yasak**” gelince, bunların yerlerini almaya başlayan “**açık alan işletmeleri**”yse, hem derme-çatmaydılar, hem cürümleri kadarlık yer yakan hafif tertip “**mafya bozuntuları**”ydılar birazcık... ve hem de “**kayıtdışı**” sektörlerin başını çeken “**gariban**”lardandılar.

Tabii, avuçlarını sinsi sinsi ovuşturup, tıs-tıs sırttıkları bu yeni durumla “**bitleri kanlanıncaya**” kadar.

Çoğu, nihayet para yüzü görüp patronlaşmaya başladılar, giderek.

Meselâ, kaçak-göçek de olsa, sıradan bir **“merdiven altı çaycısı”**yken; elli altmış masa, yüz elli iki yüz sandalye atarak kaldırırma... ya da yandaki metruk arsaya... yahut belediyenin yeşil alanına... birdenbire kendi çaplarında, **“ne oldum budalası birer yeni yetme”** oluverdiler, onlar da.

Üç-beş kuruş **“işgaliye”** ödemek, uydur kaydır da olsa, bir **“meşrulaştırma”** yoluydu zaten, eskiden beri. Kendilerine bu kadara patlamış oldu, aşağı yukarı, bu talih kuşu.

Yetmezmiş gibi, elektrikle ya da gazla çalışan **“sokak sobaları”** sektörü de, **“tentecilik”** işleri de mantar gibi bitivermediler mi, birden.

Yâni olan diğerlerine oldu, anlayacağınız. Bir sigara yasağı nelere kâdir, düzen değişikliğinde, görüyor musunuz?

Gece demeden gündüz demeden **“gökyüzünün ısıtılmaya kalkılması”** da cabası, ayrıca...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Can boğazdan mı gelir ve gider ‘duble yol’ gibi

Rıfat Tahiroğlu 16.09.2010

Yine **“kulaklarınıza bir küpe”** daha benden, kış gelmekte diye.

Ukalâlık edip akıl vermek değil inanın; püf noktalarını göstermeyi denemek, şunun şurasında.

“Madem yaşadın, kendine mi saklıyorsun kardeşim... aktarsana!” demezler mi adama?

Hem sonra... diğer canlılardan farklı olarak, bir öncekilerin **“deneyimlediklerinden”** ders çıkarıp yararlanmak değil midir, biz insanlarınki?

İşte bu işlere yarasın, merhem olsun diye... ve bir de, gözden kaçan, **“eften-püften”** sanılan konulara daha doğrusu; dikkat çekmek aslında yaptığım.

Biraz da domuzluğuna... biraz da hinliğine... çünkü herkesler **“büyük büyük meselelere”**e endekslenmişler ya... her gün gözleri önünde tecelli eden **“minik minik olgular”**a **“dandik”** muamelesi yaparak küçümsüyor, **“es geçiyor”**lar, çoğunca. Ben de sırtlanıp taşıyorum bunları, tekrar gözlerinin önüne... birazcık böyle bir yanı da yok değil bu yaptığımın, ayıptır söylemesi.

Yâni, herkes başlı başına birer **“tip”**, görüyorsunuz... idare edin.

Evet... sonbahar ve giderek kış, biliyorsunuz önümüz.

Bunun bir öteki anlamı **“lezzet peşinde koşacağımız günlere gelmek üzereyiz”** de demektir, bir başka deyişle.

Nitekim... bizi **“havadar”**lıklarının gezgini kılan **“uçarı mevsimler”** bitince... **“cemreler”** taşı-tarağı toplayarak, alıp başlarını gidince... gökyüzü de gıdım gıdım soğumaya yüz tutunca... tıpkı tavukların kümeslerde birbirlerine sokularak diziliştikleri tüneklerdeki gibi, hepimiz **“kürkçü dükkânı”** kentlerimize doluşu-doluşuverdik, yeniden.

Kent yaşamı ise, kalınca giysilerle sarınıp sarmalanıp, koca bir kış **“enerji depolayarak”** atlatmak üzerine kuruludur.

Bu da, sosyal ilişkilerin kapalı ve sıkışık alanlara taşındığı, hımbıl hımbıl oturuşulan **“sofralar... sofralar”** demektir, aynı zamanda.

İşte o sofralara oturanlar da, artık **“hain”** lezzetin **“ağlarına düşmüş”** birer **“av”**dırlar, en nihayet.

Çünkü lezzet demek **“kavram yağı”** demektir. Çünkü lezzet demek **“böbrek üstü bezler”** demektir. Çünkü lezzet demek **“kuzunun gömleği”**, löpür löpür **“kuyruk yağı”** demektir. **“Tuz”** demek, **“kolestrol”** demektir. Ne kadar varsa, hayvandaki bütün **“iç yağlar”** demektir. **“Kömürün tozu, odunun isı”** demektir.

Nerede **“lezzet”** varsa, **“sağlıksızlık”** Allah'ın emridir orada, bilmiş olun.

Kim size **“gel şu kebabçıya gidelim, bak parmaklarını yersin”** derse, biliniz ki, gerçekten de parmaklarınız kadarlık bir yanınız, her yudumunuzda **“kimvurduya”** gidecek demektir.

Lezzet böyle bir şeydir. **“Hazzın şeytaniliği”**ndeki izdüşümün tabaklara denk gelen gölgesidir.

Ama **“atın ölümü arpadan olsun”** diyen vurdumduymazlardansanız, bakın ona karışmam.

Ve bir de... doktorun, ipin ucunu bırakarak, **“ sen artık ne yersen ye!”** dediklerindenseniz, meselâ benim gibi; o zaman eğilin de, belli etmeden kulak verin fısıltıma, yavaşça:

“Bakın, şu köşedeki lokantayı görüyor musunuz... bir ‘

saç kavurma’ları var, azizim... yâni, yeme de yanında yat, be ‘bilâder’!..”

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yanık türkülere benzer yanık yağlar da

Rıfat Tahiroğlu 17.09.2010

Şimdi bana kalırsa, büyük işletmelerinkiler de uyduruklar, uyduruk olmasına da...

Fakat asıl, binlerce, on binlerce küçük işletmelerin... hâtta daha da ileri gidersek... artık koca koca apartmanlara tıkdığımız milyonlarcadan oluşan konutlarımızın, ürettikleri **“feci bir sorun”**umuz daha var, hiç orali olmadığımız.

Tutun **“İstanbul”**u düşünün örneğin... ta **“Tekirdağ”**dan başlayıp **“İzmit”**e uzanan devasa bir yaşam alanı... belki de yirmi milyondan fazla insanı barındıran **“tıkış-tıkış”** bir coğrafya...

Uzmanı-muzmanı filân değiliz diye, hadi bırakalım **“diğer atıklar”**daki problemleri bir kenara, pekiyi... fakat söyler misiniz; mutfaklarınızda kullandıktan sonra, lavabolara, tuvaletlere, kanallara döktüğünüz **“yanık yağlar”**a ne olacak, hep böyle mi gidecek?

Tüm yiyecek-içecek noktaları, tüm konutlar... milyonlarca insandan artakalan **“yanık yağları”**, kendi damarlarını kurtarmışlarsa da **“donup tıkanmalar”**dan, kentin damarlarını feda etmişlerdir, ta kılcallarına kadar, bu sefer.

Aslında, **“yönetmelikler”** de var tabii ki, bir sürü şey. Yok efendim **“yağ tutucu”**lar... çeşitli **“yağ süzgeç”**leri... ve bunların, daha **“proje safhaları”**nda zorunlu tutularak **“ruhsat”**lara **“esas”** teşkil etmeleri... yerel yönetimlerin restoranlardan bu hususları istemeleri, yapılmalarını beklemeleri...

Nerdeee?.. geçiniz efendim bunları, bir kalem.

En yeni ve en çağdaş işletmeler olan **“AVM”**lerde bile doğru dürüst çözölememekte, daha bu sorunlar, ne diyorsunuz siz.

Kimi belediyelerin bir hevesle rüzgârlanıp, bu yağ atıklarını toplama girişimleriye, faso-fiso...

Neden?

“Osmanlı’da yasak” üç gün de ondan.

Üç gün sonra tavsiyor, çünkü her şey.

“Alışmadık kışta don durmuyor”, afedersiniz.

Hem sonra **“angarya”** işler bunlar, uğraştırıcı işler...

İşin yoksa didin, dur!.. deli misin nesen... **“müeyyide”**si de yok zaten. O zaman ne diye forutup yoracaksın kendini ki... bir yerlerin mi **“gümüşleyecek”**?

Gecenin meselâ üçünde, birikmiş **“yanık yağları”** almaya gelebilecek **“belediye aracı”** yoksa ortalıklarda... mutfak temizliklerini bitirip, bir an önce yataklarına zıplamak isteyen **“bıkkın”** ve **“savruk”** restoran temizlikçileri, **“şarrr”** diye döküverirler bu yağları musluklardan aşağılara, gözlerinizdeki yaşlara bakmadan valla.

Ya **“evler”**?

Koca koca apartmanların boyuna tıkanan **“50’lik pimaş”**ları... yüzbinlerce, milyonlarca konut... onbinlerce irili ufaklı restoranlar, lokanta bozuntuları, büfeler...

Hadi **“diğer atıklar”** neyse... bir biçimde akıp gidiyorlar. Yağlar öyle değiller ki. Akıp gitmez, donar kalırlar kanallarda.

“Tekirdağ”dan **“İzmit”**e kadar... sadece buraları mı... tüm **“Türkiye”**, koca bir **“sabun kalıbı”** gibi bir **“yağ tabakası”** üzerinde oturuyordur, Allah bilir.

Oysa sanayide **“yeniden kullanmak”** dahi mümkün iken, çeşitli **“kimyasal çözücü”**ler dökerek musluklara, bunlardan sözde kurtulmaya çalışıyoruz, ardından da.

İlave maliyetlere mi yanarsınız, yeniden değerlendiremeyişinize mi, orasını siz düşünün artık.

Yâni, ufak tefek işlerdenmiş gibi görüldüğüne bakmayın. Hiç de değil öyle.

Grup toplantılarında **“nutuk atmaya”** benzemez bu işler... ister **“Ankara”**dakilerde olsun, ister belediye meclislerindekiilerde.

Sıkıysa gelsinler de bu sorunları çözsünler bakalım, üstlerini başlarını yağlamadan.

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Adaletin bu mu dünya

Rıfat Tahiroğlu 18.09.2010

Ne tuhaf!..

Hem, doğanın canlılığını yitirmeye başladığı bir süreç olarak görüyoruz **“sonbahar”**ı; hem de, toplumsal yaşam bakımından canlandığımız bir sürece giriyoruz onunla, sonra da.

Yani, kentlere doluşarak tekrar; **“bir itiş-kakıştır, bir devinimdir”** başlatıyoruz yeniden, **“nerelerde kalmıştık”** diyerek.

“İlkbahar”ı yakaladık mı her yıl, birlikteliklerimizle ilgili ne varsa ortalıkta, öylece bırakıp kaşıveriyoruz çünkü, çil yavruları gibi sağa sola.

Böyle olunca da, **“zoraki dönemler”**imizmiş gibi geliyor bana doğrusu, sanki birbirlerimize **“ayırdığımız”** zamanlar.

İşte, yaz başında terk edip, **“kürkçü dükkânı”**na yeniden döndüğümüz böyle yerlerden biri de **“mahkemeler”**dir...

Ki, daha ziyade **“özel hukuk”**un **“alacaklı-verecekli”** davalarına bakan o mahkemeler, gündelik yaşamlarımızın, nasıl da bildik ve sıradanlaşmış yanlarındandırlar artık.

Sanki, **“metro”**da tren beklemiş gibi olağan munisliklerle... **“tepeleme suçlularla (!) dolu”** daracık ve kirli koridorlarda... **“sayısal loto”** ya da **“altılı ganyan bayileri”**nin önlerine rasgele atılmış yırtık kupon savruklarını çağırıştıran... ve belli ki arşivlere sığmayıp oraya buraya saçılmış **“dava dosyaları”**na ayakla basmamak için... üzerlerinden atlayarak çıkarsınız ancak, **“yargıç önlerine”**.

“Kavga” ya da **“savaş”**lardaki, ya da **“hastane”** köşelerindeki, yahut **“ölü evleri”** ve **“mezarlıklar”**da bürünülen ruh hallerindeki duyumsamalarla özdeşirler... ve **“kardeş”** takımındadırlar onlarla, bu mekânların **“duygu dağarları”** da.

“Mübaşir”ler, basık tavanlarda **“çın-çın”** öten cırtlak sesleriyle, nasırlarına basılmış gibi bağırırlar adlarını, o gün kimlerin dürülecekse defterleri.

“11’inci sulh ceza... 9’uncu asliye ceza... 14’üncü icra... 7’nci sulh hukuk...”

Sadece bu semtte... bu rakamlara ulaşana dek... yâni, **“1 no.”**lardan başlayıp, meselâ **“14’üncü”**süne kadar gelinen **“duruşma salonları”** var her birinin, demek ki.

Ve listelere bakılırsa... her birinde de, ortalama **“altmışar, yetmişer”** dava dosyası yazılıdır, o gün görülecek.

“Karşılıksız çek... karşılıksız çek... karşılıksız çek...”

“İcra taahhüdünü ihlâl... icra taahhüdünü ihlâl... icra taahhüdünü ihlâl...”

Biteviye böyledir hepsi.

Ve her gün... her gün böyle **“full”**dür; kadersizlerin binlercesiyle, milyonlarcasıyla tüm ülkenin **“yargı yerleri”**.

Alacaklı olsunlar, borçlu olsunlar... bahar gelince sağa sola kaçışları, boşuna değil galiba, bu insanların birbirlerinden.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Neden böylesiniz dost bildiğim aynalar

Rıfat Tahiroğlu 19.09.2010

Allah iyiliklerini versin...

Şu **“hamburgerciler”** var ya, zaman zaman hani benim de yanıp yakındığım...

Dün bizim gazete, bunlardan birinin **“ipliğini pazara çıkarınca”**, birden hatıralarım depreşti de... piyasanın küçük, ama özgün **“yiyecek içecekçi”**lerini nasıl batırdıkları, bir kez daha geçti gözlerimin önünden.

Bir kere, Amerika’dan **“isim hakkı”** alan bunlar, öyle uydur-kaydır çapta firmalardan değildirler. En zenginlerindendirler bu ülkenin. Ama, sanki yapacak iş kalmadı da, **“köftecilik”** yaparlar, gelgelelim.

Köftecilik dediğin nedir ki... **“küçük esnaf”** işidir.

Yurdun her tarafı bir taransa şöyle, yüzlercesine rastlanır, kalıbımı basarım; envai çeşitteki farklı farklı köfte lezzetlerinin.

Aynı zamanda kültür de, bu yüzden.

Ne ki, Amerika’nın başı çekmesi sayesinde, dünyayı bir kanserojen gibi saran **“hamburger”**, bizdeki bu **“mutfak kültürü”**nü azmetmiş görünmektedir; yıkmaya.

Köfte, hiçbir ülkenin mutfağında bizimki kadar **“özgün, yaygın ve zengin çeşitlilikte”** değildir. Bu nedenle, hamburgerin mesela **“Hollanda”**ya ya da **“Norveç”**e yahut **“Fransa”**ya **“tebelleş”** olması pek önemli değildir. Belki de ilave bir zenginliktir onlara, hatta.

Oysa bize etkisi tam anlamıyla **“yıkıcı”**dır, bu **“sıradan köfte”**nin.

Hamburger, bütün aleladeliliğine rağmen, bir **“köfte”** değildir aslında. Bir **“lezzet”** hiç değildir. Bir **“yiyecek”** asla değildir.

Ya nedir, öyleyse?

Hamburger “**emperyal bir kültür**”n, zl altındaki dünyalara sunduğu, farkında dahi olmadıkları “**kompleksler**”ini telafi etmeleri için, en “**baldırı çıplak**” insanların bile satın alarak zdeşleşebileceklerini umacakları düzeydeki, bir “**emtia**”sıdır.

Hamburger, ekmeğinin yuvarlaklığından da anlaşılabacağı üzere, “**globalleşme**”ler esnasında açığa çıkan “**kötü huylu**” yan ürün fırsatılıklarının tekerlekleridir.

Hamburger, “**birörnek**”leştirdiği yeryüzü insanlarını, ardı sıra gelmekte olan diğer “**hegemonik ürünler**”in bağımlısı kılmaya kendini adanmış “**nc bir cengaver**”dir.

Anımsar mısınız... “**demir perde**”si eriyip giden 90’lı yılların “**Rusya**”sında, yaşanılan değişimlerin en başta gelen simgelerinden biri de; o günlerde “**alelacele**” açılan ve yirmi bin kişiye aynı anda servis yapabilen “**Moskova**”daki bir “**Amerikan hamburgercisi**” olmuştu.

Bakın dikkat edin, bizde de hamburgercilerin en çok “**fink attığı**” ve tüketildiği yerler, “**referandumda ‘hayır’ çıkan**” yerlerdir.

Daha fazla “**eğitim**” görmüş, “**burjuva değerler**”den daha fazla km almış, “**ulusalı**” ve en çok “**Amerika düşmanı**” olunan bu yerlerin insanları, bu kfteyle yetinmezler sadece... ayrıca teneke kutudaki “**cola**”ları ya da “**kâğıt bardaktaki kahve**”leri de olmadan edemezler. Kılarına “**Amerikan blujean**”i, ayaklarına da “**Amerikan spor ayakkabısı**” geçirip, sonra da “**Amerikan bayrağı**” aranırılar yakmak üzere, öfkelerini yatıştırmak için.

Kızdıklarının gerçekte kimler olduklarını doğru saptayabilmeleri için, aynalara bakmaları yeterli olacaktır, hâlbuki.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Benden selam olsun Bolu Beyleri’ne

Rıfat Tahiroğlu 20.09.2010

Aman, yanlış anlaşılmasın sakın!..

Ben yle “**ulusalılar**” gibi, “**kendi içine kapanmacı**” milliyetçilerden değilim.

“**Küreselleşme**”ye sövüp sayarak, onu akıları sıra bu yollarla “**kış-kış**”layacaklarını sananlardan hiç değilim.

Küreselleşme, insanoğlunun ortak birikimlerle vardığı, şimdilerdeki yaşamının yerküre çapındaki bir “**olgu**”su, bir tezahürü sadece, yahu!

Tıpkı doğal bir olay gibi, yani.

Bu yüzden, ne kızılır ne tapılır buna, sonuç olarak.

Nasıl “**olumlu**”lukları varsa her yeni durumun, doğabilecek “**olumsuz**”luklarını da öngörerek, ancak kafa yorulabilir üzerinde olsa olsa, kendi lehine çevirebilmek için.

Yoksa, kimse karşı değil, Amerika’dan distribtrlkler alınıp “**hamburgercilik**” yapılmasına.

Yeter ki, **“pazar’ın minderi”**nde eşit **“paça bağı”**yla güreş tutsunlar, **“yiyecek-içecekçi”**ler.

Tıpkı Amerika’da olduğu gibi, çıkıp rakipler: **“şu yandaki ‘hamburgerci’ ile şu karşıdaki ‘pizzacı’ var ya... sizlere sundukları ürünlerinde ‘şöyle... şöyle...’ kimyasallar var... benimkilerde ise yok, ‘ey! Cemaat-i Müslimin’”** diye afiş asabilsinler, reklam yapabilsinler mesela, tüketicilere.

Türkiye’nin koskoca holdingleri, tam bir kayırma politikalarıyla, kolları sıvayıp **“Amerikan köfteciliği”**ne soyunacaklar... bunu yaparlarken **“bir tane alana, ikincisi bedava!”** diyerek, akıl almaz fiyatlarla kaş göz yaracaklar... ortalıkta bir teki bile kalmayasıya **“küçük esnaf”** bırakmayacaklar... tüm **“katma değer”**i sadece kendileri yutarak, bir avuç zenginden ve aç-sefil karakalabalıklardan oluşan, **“orta direk”**siz bir toplum inşa edecekler... üstüne üstlük, kalkıp bir de ne idüğü belirsiz, mikroplu ürünleri pazarlarken yakalanacaklar... bizler de burada **“böööle mal gibi”** oturup susacağız, öyle mi?

Yaş mı sizin bir tarafınız, Allahaşkına!...

Bütün **“sabi sübyan”** memeden kesildiklerinden itibaren, sizin **“kapsama alanları”**nızda **“esir”** düşmektedirler. Çünkü onları, eften püften **“oyuncak kampanyaları”**nızla kendinize bağımlı hale getirmektesinizdir.

İşletmelerinizde çalıştırdığınız gencecik kızlar-oğlanlar dahi, bırakınız **“gastronomi kültürü”**nü, henüz **“taharet kültürü”**nü bile yeterince edinememiş toyluklar ve yaşlardadırlar.

Şimdi bunlar sömürü değildirler de nedirler, pekiyi?

Ve hükümet... **“işsizlik bahsi”**ne ilişkin olarak, bu konudaki on binlerce küçük işletmenin, milyonlarca insanın, **“bir avuç büyük sermaye”** tarafından, buna benzer yöntemlerle nasıl yok edildiklerini görmeli, önlemlerini ona göre almalıdır.

Sermayelerinin hacimleriyle orantılı **“küresel yatırımlar”** dururken, iç pazarın garibanları konumundaki **“küçük esnafların ekmekleri”**ne göz diken bu tip işadamlarının, mutlaka pabuçlarını ters giydirmelidir.

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Alma mazlumun âhını olursun ‘mikroplu mikroplu’

Rıfat Tahiroğlu 22.09.2010

Keşke her şey göründükleri kadarda kalsa!..

İç pazarın tüketicilerini kendilerine, iyice körleşmiş birer **“mürid”** hâline getirmiş olan **“hamburgerciler”** olsun, **“pizzacılar”** ya da **“tavukçular”** olsun... ama sadece bunlar değil... konfeksiyon sektöründeki **“ünlü markaların seri mağazaları”** yahut **“büyük marketler”** dahî olsun... bunlar, birbirleriyle rekabet etmeye gerek duymayacakları kadar **“bir avuç”**turlar ve bu nedenle de, pazarın **“büyük lokması”** için, bazen zımnen bazen de açıkça **“işbirliği”** halindedirler.

Bu durumu, en çok **“AVM”**lerde belli ederler.

Neresinden baksanız, her birinde 100’ün 150’nin üzerinde dükkân bulunan bütün bu **“AVM”**lerde; **“hep birlikte”** yer alırlar.

Kendi aralarında **“güç odakları”** oluşturup, **“AVM sahipleri”**ne bir anlamda **“aba altından sopa göstererek”** ayrı ayrı ve fakat **“hep birlikte”** kira sözleşmeleri yaparlar.

Aralarına herkesleri almazlar. Hatır-gönül işi de yürümez. Onlardan biri olabilmek için, rekabet etmek üzere değil, fakat **“rekabet etmemek üzere”**, kendileri kadar güçlü olmak gerekir.

Bu birliktelikler sayesinde bütün **“AVM”**lere **“en düşük kiralara”**la girerler.

“AVM” sahipleri de, aradaki farkları, irili ufaklı **“diğer kiracılar”**dan çıkarırlar.

İşte bu yüzden, **“AVM”**lerdeki güç birliği kapsamına giremeyen bir kiracı... meselâ 100 metrekarelik dükkânına, metrekaresi 150 dolardan, **“KDV”**siyle **“ortak katılım”** ve **“genel gider”** paylarıyla falan, **“aylık kira”** olarak **“yirmi bin dolar”** ödüyorsa... hemen yanındaki ünlü **“hamburgerci”**, üstelik 500 metrekare kullanım alanı olan dükkânı için, **“ayda”** ancak **“üç-beş bin dolar”** ödüyordur.

“AVM”lerin kiralama işlerini pazarlayan birkaç yerli ve yabancı şirket, ki onlar da ünlenmiş ve **“tekelleşmiş”**lerdir, bu düzenin böyle kurulmasındaki en önemli **“araç”**lar olmuşlardır.

Hamburgercilerin ve diğerlerinin bu **“cüret”**i, ürünlerindeki olumlu vasıflar yüzünden değil, piyasayı **“ruhen ele geçirmiş”** olmalarından dolayıdır.

Burada en büyük zararı görecekteler olanlar, başta **“tüketiciler”** olmak üzere... nitelikli ürünler hazırlamak isteseler bile, sırtlandıkları **“yüksek girdiler”** yüzünden, bunu asla yapamayacak ve asla da kazanamayacak olan **“diğer küçük işletmeler”**dir.

“Özgünlük... bireysel maharet... otantik lezzet... optimistlik...” gibi hazlar ve değerler, bu koşullarda artık çöp sepetindedirler.

Umudun kamçısıyla sanki herkes, sadece büyük sermayenin bu bir avuç ünlü marka mağazalarına çalışıyor gibidirler.

Örneğin devasa **“marketler”** bütün kazançlarını, **“tedarik safhası”**na giydirecek ve üzerlerine yıkararak, tüm üreticilerin canlarına okumak suretiyle elde ederler. Onların yönetim merkezleri ve muhasebe servisleri, kendilerine mal satan köleleştirilmiş üreticilerin sıra sıra dizilerek bekletirildikleri **“tahsilat”** kuyruklarıyla maruftur.

Efendim, onlar da mal vermesinler, bu durumlara düşmesinler!

Olmaz! sadece bir lâftır bu.

Çünkü bir yerde **“tekeli”** varsa, orada başka türlü **“seçenekler”** yok, demektir.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Eğreti kültürlerdir kolay vazgeçen kendininkilerden

Rıfat Tahiroğlu 23.09.2010

Kâğıt bardakta kahve satan ünlü **“Amerikan Cafe”**leri, piyasanın her bir yanına **“patır patır patlayan mısırlar gibi”** aniden saçılınca, elimden kaptıkları ekmeğimi başka yerlerden **“belki yeniden çıkarırım”** umutları ve **“denize düşen yılanı sarılır”** çaresizlikleriyle **“köfteciliğe”** soyunmuştum.

Bilirdim ama, köfteciliğin bile önündeki **“en büyük belâ”**nın, yine Amerikan kökenli **“hamburgercilik”** olduğunu, bu kadara bilmezdim.

Gerçeğin boyutunu ve gücünü, yaşayınca görecektim.

Düşünüp taşınınca ilk işim, sağda solda sıkça rastlayacağınız o popüler seri dükkânları bulunana değil de, hani bilenler bilir; **“Sultanahmet”**in gerçekte asıl ünlü olan **“köftecisi”**ne başvurmak olmuştum.

Telefonun diğer ucundaki sahibine... kendilerinden **“bayilik”** ya da hiç değilse **“köfte almak”** istediğimi söylediğimde... **“biri Sultanahmet’te, diğeri Anadolu yakasında, iki dükkânları”** olduğunu... **“bayilik sistemi kurdukları takdirde ise; doğrudan ilişkileri ve kontrolü kaybetmek suretiyle, o çok beğenilen ‘ünlü ve tarihi köfteci’ olmaktan çıkarak, ‘marketing’ kurbanı olabileceklerini, o yüzden de bu yola sapmadıklarını”** ifade ettiğini... gün gibi hatırlıyorum.

Söylediği ve benim de hiç unutmadığım, bunlardan da önemli, başka bir şey daha vardı yalnız:

“Fakat” demişti, **“ünlü ve becerikli bir usta ile işbirliği yapar; kendin mi üretirsin, satın mı alırsın, ne yaparsın bilemem... ama sen sen ol! dükkânına sakın ola ki, asla ve asla ‘dondurulmuş köfte’ sokma”** diyerek uyarmış, **“bunu uygula, her şeyden iyidir”** diye de eklemişti.

Şimdi ben diyorum ki... İşte bu **“Amerikan hamburgerciliği”** kültürü, gelip bizim ahlakımızı bir güzel bozdu, demek ki.

Zaten ekonomik nedenlerle açılığını çektiğimiz paragöz bir toplumuz... kabak çiçeği gibi açılıp saçılmamız için, tam bir vesile oluverdi, bu örnek bize.

Kırk-elli sene önce ölüp, kemikleri bile kalmamış **“dede meslekleri”**ni, o ustalıkların taraklarında bezleri dahi olmayan **“uyanık torunlar”**ın, **“malı götürmek”** için **“falanca ustanın yeri”**ymiş gibi yaparak, ihya etmeye kalkmaları ve toplumu kandırarak 60-70 dükkân açma becerisi göstermeleri, gastronomik bakımdan inanınız ki takdire şayan bir başarı değildir, hiç.

Buralarda herhangi bir şey, rast gelip de **“rüzgârlanmaya görsün”**; ortalık dinip de gerçek anlaşılan kadar, **“atı alanın Üsküdar’ı geçtiğine”** ne de çok tanık olunmuştur; ah! bir bilseniz.

“Paris”te iki yüz - iki yüz elli senelik **“cafe-restoran”**lar var, hem nasıl da ünlü. Onlar aptallar mı ki, bunu fırsat bilip, kırkar-ellişer tane açma yoluna gitmiyorlar, her birinden?

Çünkü **“özgün restoran”**cılık, tıpkı ressamlık tıpkı heykeltıraşlık gibi, kendisinden çoğaltılarak **“tekelci bir arsızlığa”** hiç gelemeyecek bir **“gastronomi sanatı”**dır, yazık ki(!)

İşi bu olanı yorar-eder ve tabii ki kazandırır. Ne ki, **“büyük köşe dönmelere”** asla elvermez.

Elvermemelidirler de nitekim. Köşeleri büyük büyük dönmek isteyenler, müsait olan diğer işleri yapmalıdırlar; bunu değil.

Ne oldu... Ne geçti elinize, pekiyi? Yüzlerce çeşitlilikte **“köfte”**si olan bu ülkenin, meselâ dünya metropolü olan yirmi milyonluk **“İstanbul”**unda, adı-sanı öne çıkan bir ya da iki **“donuk köfteci”**den başkasının esamisi okunmaz olunca nihayet...

İyi mi geldi size, şimdi bu yani?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yuvarlanıp gidiyoruz işte

Rıfat Tahiroğlu 24.09.2010

Çocukken hangimiz dalıp gitmezdik, **“karınca yuvaları”**nın seyrine...

Hayatın ne denli **“ilginç”**, ne denli **“ironik”** olduğunun ilk **“soru işaretleri”**, seyrine doyum olmayan karınca sürülerinin, sanırım gidiş-gelişlerindeki tuhaf hamaratlıklarından yansımaktaydı, ufakık beyinlerimize.

Yarısı kadarı şu tarafa mı gidiyorlar meselâ, diğer yarısı da o taraftan dönüyorlardır.

“Umur aramak” uğruna, buralardan kalkıp oralara gidenlerin yerlerine, diğerlerinin oralardan kalkıp aynı amaçlarla buralara gelmeleri, hayatı sorgulamak için bire bir ders gibidir sanki.

Bir adamın, örneğin, niye **“masura, çıtçı ve fermuar”** sattığı bir dükkânı vardır ki?

Ne itelemiştir onu, bu işi yapmaya?

Şu adamı **“kırtasiyeci”** kılan **“saik”** nedir? Çocukluğundaki **“el işi”** ya da renk renk **“grafon kâğıtları”**nın bilinçaltı dürtüleri midir, onu bugün bu yola sevk eden?

Birinin **“şu işi katiyen yapmam”** dediğini, neden yapar bir sürü başka insan?

Neden kimileri **“bakırcı”**dır da, kimileri **“hasırcı”**dır, **“urgancı”**dır, **“saraç”**tır, **“bakkal”**dır yahut... **“marangoz, terzi, börekçi, züccaciyeci”**dir veya... veya **“manav”**, veya **“fırıncı”**, veya **“balıkçı”**dır?

Girip içine, çıkamadıklarından mıdır bir türlü? Kurtulamadıklarından mı **“berber”**dirler, **“nalbur”**durlar ya da?

Hepsi de şikâyetçidirler çünkü. **“Bir vur, bin ah işit kâse-i fağfurdan”**dırlar. Kendilerinininki hep bozuk, **“komşularının tavuğu kaz gibidir”** hep, işleri bakımından.

“Hem ağlarım, hem giderim” hesabı, neden sürdürmektedirler yaptıklarını öyleyse?

Bîçare olduklarından mıdır... yoksa birer beyaz yalancı mıdırlar, alışageldikleri?

Nedir insanları bir o tarafa, bir bu tarafa savurup duran... hem **“iradeli”** imişler gibi bazen... bazen de bir başka **“tür”**üymüşler gibi karıncaların?

Ne vakit kalabalıklar görsem o yana bu yana kaçışaduran... gönlümden hep, **“Mısır Çarşısı”**nın kapısı önüne bir sandalye atarak, kaykıla kaykıla oturup da, seyirlerine dalabilmek geçer, şöyle doya doya.

Öteye beriye seğırtirlerken yüzlerindeki “öfkeleri”ni, kendi kendine söylenerek geçip giderlerken “hırs” ve “heves”lerini, birlikte yürürlerken sohbetlerindeki “neşe”lerini yakalayıp oylanmak isterdim, kendi “keder”lerimden uzak.

Yâni, karıncalara “çok yukarılardan” bakarak ve onların yaşam davranışlarına hem “şaşarak”, ama hem de “hafife alarak”; anlamsız telaşlarına dudak büken bir çocuk gibi tıpkı... kalabalıklar karşısında, işte ben de kendimi biraz böyle “telâfi” etmek isterdim.

“Tanrı” da bizi yukarıdan seyrederken... kimbilir, O’nun bu tip sorunlarına da biz merhem oluyoruzdur, belki.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Durup düşünmeliyiz yaptıklarımızı arada bir

Rıfat Tahiroğlu 25.09.2010

Lâf çocukluktan açılınca, hülyâlanan aklım nerelere gitmedi ki, dünden beri.

Ceviz oynardık meselâ, yaşı tutup anımsayanınız varsa... “kafa karış” oynardık. Ve galiba “babûş, babûş altı” diye bi’şeyler daha vardı sanırım, şimdi hayâl-meyâl gibi gelen.

İçine kurşun akıtıp ağırlaştırdığımız; sürte sürte pürüzlerini giderip, iyice yuvarlattığımız, hele bir tanesi olurdu ki cevizlerin... ona ne ad verirdik, unuttum gitti, şimdi.

Gelgelelim... şu sıralardaki “ceviz fiyatları”ndan haberiniz var mı sizin?

Hadi gelsinler de kalkıp oynayabilsinler şimdinin çocukları... bakalım oynayabiliyorlar mı?

Hemen karşı sokağımızda kurulup, ahtapot gibi yayılan “perşembe pazarı”nda da gezindim, önceki gün bir ara; neler var neler yok, diye.

Aman Allah’ım... “çavuş üzümü” diye çıkarıp gösterdiklerine mi şaşayım... yoksa, dediğim gibi, daha şimdiden “koflaşmış” cevizlerin, parmak ısırtan uçukluktaki fiyatlarına mı?

Koca yaz, “toprak toprak” kokan adamakıllı bir domates dahi yiyememiştik zaten.

Babaannem, neredeyse “topatan kavunu” iriliğindeki domatesleri, elleriyle “şöööle nar gibi” bölmeyi yeğlerdi bazen, hiç bıçak değdirmeden. Buğulu buğulu ayırırdı ikiye, katiyen ezmeden katiyen akıtmadan, özenle. Mis gibi bir rahiya nasıl da yayılırdı ortalıklara, sanki burnumun şimdi bile duyumsadığı... ki, anlatamam.

Evlerde yapıлып, “çarşı fırınları”na bir koşuda pişmeye giden “köy çörekleri” henüz sıcak sıcakken, yanına bir de “taze ceviz” kırardı da, öyle yedirirdi bana, rahmetli.

Ne oldu, bizim o güzelim ağız tatlarımıza?

Bu kadar “teknolojik gelişme”nin neticesi bu ise, bırakın kusur kalsın, olmaz olsun böylesi, yahu!

Hadi geçtik Trakya ve Anadolu’yu... İstanbul’un “bağ ve bahçeler”inin kendisi bile yeterdi neredeyse, çarşı-pazar gereksinimlerine bu kentte.

“Çengelköy”ün, “Kanlıca”nın, “Küçüksu”nun “sebze bahçeleri”ni, “bostanları”nı bilir misiniz siz? Taa “Âşıklar Tepesi” eteklerinden başlarlar ve uzanır giderlerdi, uçsuz bucaksız ötelere.

Şimdi hepsinin yerlerinde “yeller esiyor”. Ne yeli? Hattâ artık yel de esmiyor. Dağ-taş, “bina... bina... bina...” çünkü. Yazık be!

Kurtaracak bir şeyler kalmış mıdır, artık geride, bilmiyorum. Ama çocuklarımızın “doğa”ya daha dönük hayat alanları olmayacaksa... buralarda gezinmeyecek... gezinirken kanıksayacakları, içselleştirecekleri ve tat alacakları, bu küçük küçük bitkilerle birlikte serpilirlerken, komşuluk yapamayacaklarsa onlarla... kimin umurunda Allah’ınızı severseniz, yiyip içtiklerimizin “hormonlu”luklarına hayıflanmak.

Meğerki, “ceviz oynama”nın hazzına bile varamamış çocuklarımız dahi, böyle hormonlu hormonlu büyüyor olduktan sonra.

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sılada bir evin bacası olsam

Rıfat Tahiroğlu 26.09.2010

“Boğaz”ı mesken edinmiş bir “martı” olsaydınız, en çok siz bilirdiniz, bu koca kentin “bina çatıları” üzerindeki sorunlarının neler olduklarını.

Ekmeklerini denizden çıkaran bu “kapkaççı taifesi”, suların yüzeyinden azalınca “izmarit”ler, “istavrit”ler... “gündelikçilik”lere uçarlar karın tokluğuna, “İstanbul çöplükleri”ne doğru.

Bazen, “kısmet” bıraksalar da denk getirip “şıppadak”, tam da kafalarımıza ve omuz başlarımıza... kısmetsizin “feriştah”ıdırlar zavalcılıklar, kendilerine geldi mi.

İşte dönenip dururlarken havalarda, böyle “alıcı kuşlar gibi”... kurum tutmuş, yangınlara ramak “bacalar”dır, devasa kentte ilk önce gördükleri.

O bacalar ki, tüm “yiyecek-içecek” mekânlarının “harlı ateşleri”yle cazır-cuzur pişen “yağlı etler”in , “is” olup “duman” olup, kaçacak delik buldukları tek yerlerdir, telâşlı mutfaklardan.

Ve siz... ne denli “bakımsız” olduklarını, ne denli “teknoloji yoksunu” olduklarını anladınız onların, bir “AVM standardı” görmüş olsaydınız, eğer.

Yangın çıkmadıkça... bilemedin, kurum bağlayıp duman basmadıkça dükkânları... kimseler kulak asmazlar, ne durumda olduklarına. Yâni, her “Türk gibi”, oralı olunmaz hiç, bir “problem”le yüz yüze kalınmadan.

Oysa, hemen hemen her binanın altı, ya “fırın”dır, ya “pastane”dir, yahut “restoran”dır, neredeyse.

Olmadık konularla “haşır neşir”liğe gelince, burunlarından kıl aldırmayan bu kent sakinleri, nasıl olur da, o apartmanlarda mışıl mışıl uyuyabilirler geceleri, hayrettir yâni.

“Koroner yetmezlikleri” son raddeye gelmiş bu “baca kanalları”nın, “yağ” bağlamış cidarları, bir

“kıvılcım” a bakar, en nihayet.

Ve bilir misiniz ki, tüm “ızgaracı” lar ser-sefil yorgunluklarıyla dükkân kapatırlarken gecenin bir yarısı, ertesi güne “tutuşturmalık kor” bırakırlar ocak içlerinde, sıcak kül altlarında bekleterek.

Fakat, belki de ben telâş ediyordumdur, boş yere. Belki de benimkisidir, anlamsız kaygılara yol açabilecek olan tutum.

Çünkü baksanıza, yerkürenin “mağma” sı üzerinde de rahat rahat oturan , onlar değiller mi zaten.

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sen benim kim olduğumu...

Rıfat Tahiroğlu 28.09.2010

Politika “kazan”, ben “kepçe” değilim ki, tabaklarınıza üleştireyim, doldurup doldurup oralarda pişenleri.

Siyaset adamlarının dile getirdikleri, hiç mi hiç ırgalamaz beni. Kimileri “her şey yolunda”, derler onların, eğer hükümettelerse... kimileri de “A’dan Z’ye her şey bozuk” derler, muhalifseler eğer.

Ben onların sübjektif “keserlerine yonga” olacak biri değilim, doğrusu.

Piyasaya bakarım ben, piyasaya. “Sokaklara”, “caddelere” bakarım. Çıkar dolaşır, “dükkân” içlerine, “tezgâh” önlerine bakarım.

Sadece bunlarla da yetinmem. Yüzlerinde, mimiklerinde, yürüme biçimlerinde gezdiririm gözlerimi.

“Ha ağladı ha ağlayacak” gibiler mi, “ha güldü ha gülecek” gibiler mi yoksa, diye bakarım suratlarına.

Benizleri soluk mu “limon” gibi, ya da “elma elma” mı yanakları her birinin, buralara kadar bakarım.

“Hastane” koridorlarında dolaşır, inleştirmelerini dinlerim. “Mahkeme” lere gider, duvarlara sorarım, ne diye itiştirip-kakıştıklarını.

“Okul”lara göz atarım, çocukları öğrenebiliyorlar mı bakalım, adam-kılık bir şeyler.

“Yoksul barınakları”na, “yaşlı evleri”ne uğrarım, kapılarını çalan var mı acaba.

“İşsiz kahveleri”ne dalar, kahırlarına ortak olurum, “ajda” bardağında çay içerken.

Var mı bari biriktirdikleri umut, diye “bekâr odaları”na bakarım, kir-pas içindeki.

“Çay bahçeleri”ni kolaçan ederim, gözbebeklerinden deliyorlar mı birbirlerini, el ele tutuşurlarken, yürecikleri

hevenk hevenk körpecik kızlar ve delikanlılar.

Açlar mı, toklar mı... mutlular mı, mutsuzlar mı... kinle mi dolu göğüs kafesleri, sevgiyle mi... fesatlık mı kol geziyor, hoşgörü mü yoksa, ortalıkta...

Bunları... hep bunları arar dururum, bütün gün.

Vızır vızır geçen otomobiller, ne pahada iseler, o oranda mı küçümserler yayaları...

Kılık kıyafeti düzgün olanlar, tam hangi noktada kaldırım değiştirirler, **"diğeri"**ni görünce...

Kim kimi süzer çaktırmadan ve kim **"inadına inadına"** göz hapsine alır, karşısındakini.

"Polis"i görünce, kim korkar da tedirginleşir birden. Kim **"hepinizden farklıyım"** demeye getirir, **"insan içine"** girdiğindeki davranışlarıyla.

Kim **"çokbilmiş"**tir, kim **"alçakgönüllü"**; daha ağızlarını bile açmadıkları halde.

Kim çirkeftir yahut, **"düşman başına"** da, kim munistir, **"vur sırtına al lokmayı ağzından"**.

Bütün bunları nereden bilecekler politikacılar?

"İstatistiksel verileri"ne bakarak: **"şu kadar işsiz var... şu kadar da para düşüyor, adam başına... şu kadarı aç, şu kadarı tok..."**

Yaa! Demek öyle haa?

Yutar mıyım ben bu **"dolma"**ları, kendi gördüklerim, kendi yaşadıklarım dururken...

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

'Ben var ya ben...'

Rıfat Tahiroğlu 29.09.2010

Hiç duramam yerimde, **"çat orada, çat burada, çat kapı arkasında"**.

"Çalı süpürgesi" misali yani... bir aşağı, bir yukarı **"volta"**lar dururum sokakları-caddeleri.

"Sosyetik barlar"a da giderim, **"türkü evleri"**ne de. **"Chivas"** da içerim **"blues"** dinlerken, bira da, **"Sivaslı bir saz"** la beraber, yeri geldiğinde.

"Dom Pérignon" da içmişliğim vardır, **"Balat"**ın **"maşrapa"**daki açık şarabını da.

Ne ki, yaşadıklarımın hepsi, altmışımı devirdiğim yıllarımın içinde eriyip gittiler, sonunda onlarla.

Sadece, belli-belirsiz, hayal-meyal anılarım oldu, geriye kalan.

Ve... ve bir de, **“korkunç sıkıntılar... sıkıntılar”**, söylemesi ayıptır.

Ne polis bilirdim, ne mahkeme, ne hastane, oysa eskiden.

Ne sofralar kurardım dost bildiklerime, mutfaklar dolusu.

Çalıştım mı da tam çalışırdım, dur-durak bilmeden, taa... gece yarısına kadar.

Bütün düzgün işlerim, bırakıp gittiler, şimdi beni yüzüstü.

İlkin dost bildiklerim seyreldiler, çevremden birer ikişer. Ve sonra da **“ne açar oldu kimse kapım, bâd- ı sabadan gayrı”**.

Önce mahkemelere girer-çıkardım, ardından da hastanelere, koşa koşa.

Yüzlerce çalışanımın **“SSK”**sını ödemiş biri olmama karşın, kendi söküğünü dikemeyen terzi gibi, bu hususta da kalınca **“yalın-yapıldak”**, üç kuruşlarını ödeyemeyip, kaçtığım da oldu hastanelerden, inanır mısınız...

Ne **“Emekli Sandığı”**, ne **“SSK”**, ne de **“Bağ-Kur”**... hiçbir kurum emekli edemiyor beni, ne hikmetse..

Eğer ederlerse, **“47 yıl”** üzerinden edeceklermiş. Yahu, beni de **“25 sene”** üzerinden emekli edin, diyorum, herkes gibi.

Yoo! diyorlar, ille de 47 yıl...

Boş verin... uzun sürer anlatması, ben dahî sıkıldım, **“ne nedir, ne değildir”**, demekten.

Yani anlayacağınız:

“Ne doğan güne hükmüm geçer,

Ne halden anlayan bulunur;

Ah aklımdan...”

Hâsılı, böyle işte...

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir damladır bardağı taşıran

Rıfat Tahiroğlu 01.10.2010

Peşin peşin söylemeliyim ki, buralarda devlet adeta **“tefessüh”** etmiş; galiba şimdi yeniden kuruluyor.

Bu kötü bir şey değil elbet.

Fakat iyi bir şey de değil, senin-benim gibi **“geniş kitleler”** açısından.

Kendi tefessüh etmiş işlerine bakmaktan ve onları yeniden düzenlemekten, başlarını kaşıyacak vakitleri yok, dönüp bizim milyonlarca gündelik sorunlarımıza eğilmeye ve çözmeye.

Kendi itiş kakışlarını, kendi hukuk oyunlarını, gel-gitlerini ve kendi aralarındaki güç savaşlarını yeniden yapılandırmalarını, kendilerini ilgilendiren yargılama problemlerini, sadece **“Roma’nın vatandaşları”**na işleyen özenliliklerle, masalara yatırıp irdelenmelerini... yani, bu **“asilzade”**lerin bir sürü şeylerini her gün... her gün izliyoruz, bir filmi izler gibi **“TV”**lerde ve gazetelerde.

Ama bizim gibi **“karakalabalıklar”**ın(!) benzer sorunlarına gelindi mi, bir **“beis”** görünmüyor onlar için. Bir **“savcı”**nın, bir **“general”**in, bir **“siyasi”**nin, üst rütbedeki bir **“polis”**in, meselâ **“yargılanma”**, ya da **“alıp götürülme”** meseleleri en ince ayrıntılarına kadar oturup tartışılırken... onların **“nazenîn hayatları”** uğruna, açikoturularda nice diller dökülürken... biz aşağıdaki **“Roma’nın köleleri”** için hiçbir kaygıya yer yoktur, **“ilk derece mahkemeleri”**ndeki çilelerimiz bakımından.

Biz aşağıda, **“silme adaletsiz”** bir düzeni dolu dolu yaşarken, istatistikî birer rakam gibiyizdir onların indinde, sadece.

O yüzden, artık durulmaz buralarda.

Bizim de **“insan”** olduğumuz, bizim de sorunlarımızın görülmesi ve çözülmesi gerektiği koşullar, **“dumur”**a uğramış buralarda.

Onlar kendi **“seçkinci”** problemlerini çözüp, bize dönene kadar, biz **“biz olmaktan”** çıkacağız, ki ne fayda!

Artık durulmaz buralarda.

Öteberiyi denk edip, yola koyulmalı kervan.

Bu toplumun **“umur”** peşindeki göçebeliği ve **“cumhurbaşkanı çalışma masası”**nın arka fonundaki **“bir kurulmuş, bir yıkılmış”** on altı devletin bayrakları da gösteriyor ki... böylesine **“tarihsel tecelliler”** boşuna değiller, anlaşılan.

Aşağıdaki **“ahali”** dağıldıkça mutsuzlanıp, bir sonraki devlet yapılarını kurgulamak **“eski ve bildik bir alışkanlık”**, belli ki bu topraklarda.

Bugün de **“tabiat”**larına uygun davranıyorlar, huyları kurusun!

Kendi sorunlarına bakmaktan, bakamıyorlar sorunlarına halkın, dağılıp gitme bıkkınlıklarındaki.

“1500 liralık bir borç”la, üç çocuk anası bir kadını hapse tıkarlarken, ortalıkta kala kalmış küçümencik **“sabi sübyan”**ın gözyaşı seline kapılarak, ramaktır esasında boğulup gitmeleri.

“Vesayetçi statüko”, bağırsaklarını temizlerken... çıkmalı bu bok kokulu atmosferin içinden ve en ince kılcallara kadar, tertemiz bir havayı çekmeli içine geniz dolusu, göğüs kafesini şişirip de olanca gücüyle.

Gitmeli buralardan; tası tarağı toplayıp, öte-beriyi denk edip.

Artık durulmaz buralarda.

'Hukuk... hukuk...' diye öterler guguk kuşları

Rıfat Tahiroğlu 04.10.2010

Allah'ını seven çıksın söylesin lütfen, **"hukuk"** dedikleri bu mudur, şimdi...

Anlatayım da dinleyin:

"A" iş yaptırdığı **"B"**ye yüz bin lira borçlanır ve bu borcuna istinaden beş tane vadeli **"çek"** düzenler.

"Ekonomik kriz " nedeniyle işleri bozulur, işyerine ve evine **"icra"**lar gelir, her şeyleri altüst olur. Sonunda batar ve **"ne mal ne mülk"** kaldığı için, diğer borçlarında olduğu gibi, günü gelen bu çekleri de ödeyemez.

Alacaklı **"B"**, bu beş adet çeki ödemeyen **"A"**ya karşı, o ilçenin **"Cumhuriyet Savcılığı"**na, haklı olarak **"şikâyetçi dilekçesi"** verir.

Savcılık da **"iddianame"**ler düzenler ve beş adet çek yaprağından bir tanesi için, o ilçenin adliyesindeki **"1 no.lu Asliye Ceza Mahkemesi"**nde, diğer dört çek yaprağı için de **"2 no.lu Asliye Ceza Mahkemesi"**nde olmak üzere davalar açar.

Davacı aynı... Davalı aynı... İşin mahiyeti aynı... Ve fakat sorun, ne hikmetse iki ayrı mahkemeye üleştirilmiştir. Hukukçuların dediklerine bakılırsa, **"olur mu olur"**, bizde işler bu tarzda yürümektedir.

"Adliye"lerdeki işlerin neden tıka-basa oldukları; davaların karmakarışık yöntemlerle düzenlenerek, zamanın, mekânın, insan ilişkilerinin ve enerjilerinin nasıl boşa tüketildikleri, böylelikle daha iyi anlaşılmaktadır, şimdi.

Gerek **"B"**nin **"şikâyet dilekçesi"**nde, gerekse **"savcı"**nın **"iddianame"**sinde, **"A'nın güncel ve geçerli olan adresi"** aynen yazılı olmasına rağmen , **"2. Asliye Ceza Mahkemesi"** 1. Asliye'ninki gibi yapmayıp, çekleri veren bankanın kayıtlarına başvurarak, **"A"**ya yapacağı **"tebligat"**lar için, artık **"geçerliliği kalmamış"**, 11 yıl öncesine ait bir adresi tercih etmiştir.

Böylece **"A"**, yandaki **"2 no.lu duruşma salonu"**nda görülen davasından habersiz **"1 no.lu Asliye Ceza"**daki davasına gidip gelerek, **"B"** ile olan ihtilâfını yürüttüğünü ve takip ettiğini sanmaktadır.

Oysa **"2 no.lu Asliye Ceza"**, hem şikâyet dilekçesindeki, hem de savcının iddianamesindeki adresi inatla öngörmeyerek... Davaları izleyemeyen, kendisini savunma olanağı bulamayan **"A"**yı, gıyabında **"para cezasına mahkûm"** eder.

"Temyiz süresi" de geçtiğinden , **"kesinleşen kararı infaz etmesi"** için, savcılığa gönderir.

Savcılık, tıpkı iddianamesinde olduğu gibi, **"doğru adres"**e tebligat yaparak... **"A"**nın bir ay içerisinde, **"B"**nin alacaklı olduğu seksen bin liradan ayrı olarak, bir seksen bin lira da ceza mahiyetinde olmak üzere **"devlet"**e ödemesi gerektiğini, aksi takdirde para cezasının **"sekiz yüz günlük hapse"** çevrileceğini bildirir.

Hukukçular... tüm sürecin doğru işlediğini, aynı ihtilâfın parça parça davaların konusu olabileceğini... falanca hâkimle filanca hâkimin **"yoğurtlarını farklı yiyen yiğitler"** olabileceklerini... duyuruların şu adrese değil de,

“35’e göre”, o metruk adresteki **“çöp kutularına bile yapıştırılrsa”**, tebligatın yapılmış sayılacağını... sanığı arayıp bulmakla yükümlü olmadıklarını... **“Yargıtay”** süreci de tüketildiği için, artık **“temyiz”** yoluna da gidilemeyeceğini, yapacak bir şey kalmadığını, **“A”**nın **“kader”**ine rıza göstermesi lâzım geldiğini... **“hukukta adaletin değil, usulün kazandığını”**... tam bir ağız birliğiyle tek tek sıralarlar.

Yahu! hiç böyle bir **“hukuk anlayışı”** olabilir mi, sorarım size. **“A”** bir borçludur ve borcunu ödemelidir, tabii ki. O, batmış bir tüccardır ve zamana ihtiyacı vardır, yalnızca.

Şimdi ne olacak pekiyi... Nasıl ödeyecek bu durumda borcunu?

Devlete kesilen **“para cezası”** da neyin nesi? Adam zaten parası olmadığı için ödeyememiş değil midir, çeklerini? Derdini **“ikiye katlayarak”**, içinden hiç mi çıkamasın, bu mudur yani şimdi, ondan istenen?

“İnsan odaklı” değil, burada hiçbir şey. **“İnsan”**ı ölçü almazsan, varacağın nokta da bu olur, eninde sonunda.

Bir tek çıkış yolu kalmış sadece, herkesin önerdiği: Kaybolsun ve görünmesinmiş ortalıklarda.

Olur olur, iletirim **“A”** ya bu tavsiyelerinizi... Şaşkın bir serseri gibi dolaşıp durduğu, تنها parkların köşe bucağında, **“tebligat kâğıdı”** yapıştıracak bir çöp bidonu bulurum elbet, nasıl olsa.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Küçük şeyler, kuvvözüdür büyük şeylerin

Rıfat Tahiroğlu 06.10.2010

Hiç tasalanmayın, biliyorum... Yazdıklarımı beğenenler de var, beğenmeyenler de...

Ortalık birbirine girmiş, kan gövdeyi götürüyorken, toplumu temelinden sarsan... yok **“anayasa değişiklikleri”**ydi, yok **“darbe planları”**ydı, ya da **“askerler”**in yahut **“yüksek yargı”**nın siyasal ve toplumsal **“vesayet”**leriydi, **“Ergenekon”**du derken... adam tutmuş, **“kentlin bacaları”**nı, **“kahveler”**in kağıt bardaklarda veya fincanlarda sunulup sunulmadıklarını, mutfaklardaki **“yanık yağlar”**ın atık su borularını nasıl tıkadıklarını... filan gibi böyle **“ıvır – zıvır”** şeyleri anlatıp duruyor habire bize. Deli midir, nedir?

Böyle düşünenlerin olabileceklerini tabii ki biliyorum, benimle ilgili.

Fakat durun, acele etmeyin hemen öyle. Kızıp da bana, hemencecik yargıya varmayın, lütfen.

Tüyler aşağı... tüyler aşağı...

O saydıklarınızı ben de görüyorum , ben de izliyorum elbet. Bütün hepsini de önemsiyorum ayrıca, tıpkı sizler gibi. Öğrendikçe olup biteni; ben de hop oturup, hop kalkıyorum yerimden.

Bir düşünsenize ama şimdi, herkes bunları işler, herkes sadece bu konulara odaklanırsa, **“bacalardaki sorunları”** kim yazacak, pekiyi o zaman?

Tüm **“TV”**ler, tüm **“gazete”**ler... görmüyor musunuz, bu meselelere yoğunlaşmışlar yalnızca. Hep bir ağızdan, sadece ve sadece, varsa yoksa... aynı konular aşağı, aynı konular yukarı.

Dedim ya, hiç önemsiz değiller bunlar. Lâkin, “**yaşamın başka boyutları**” da var; onlara da eğilmek gerekmez mi?

Ben çok mu hevesliyim sanıyorsunuz, daha “**popüler**”leri dururken, kenarda köşede “**uyuyakalmış**” bu meseleleri değmeye?

Aynı şeyleri başka sözcüklerle bir de ben söylersem, ne yararı olacak ki bunun size, şimdi yazmakta olduklarıma nispetle?

Ayrıca, huyum kurusun ,gündelik yaşamımda da böyle biriyim, zaten ben.

Yolda giderken, arka kapısı tam kapanmamış bir taksi mi gördüm meselâ; onca insanın içinde, gelir bana dert olur bu. Ya da minibüsteyken, cep telefonuyla vır-vır konuşmaktan neredeyse aracını bile süremeyecek olan şoföre, uzattığı parasının üstünü alamadığını, becerip de bir türlü duyuramayan “**sinameki**” bir genç kızın problemi dahi, benim meselem hâline gelir, yol boyunca. Kalkıp, “**versene şu paranın üstünü be adam!**” diyesim gelir sürücüyü, içimden.

Yâni, kendiliğinden biçimlenen bir iş bölümünde, bir bakarım ki, “**tencere yuvarlanıp kapağını bulmuş**”; kala kala bana da bu tip konular kalmıştır, sonuçta geriye.

Ama önerim odur ki size; hiç küçümsemeyin sakın, gündelik yaşamın bu “**sıradanmış gibi**” görünen “**yapı taşları**”nı. Her şeyler gelir ve giderler; “**maddi hayat**”ı biçimlendiren o küçücük “**done**”lerin tortuları kalır yalnızca, artlarında.

O yüzden, “**baca**” deyip es geçmeyin. O bacalar ki, bu kenti “**kir-pas içinde**” tutan... sistematik olarak sağlıklı değillerse, “**yiyecek-içecek sektörü**”nü geliştirmeyen, “**etken**”lere dönüşürler sonra. Bacalar iyi değilse, yiyecekler de iyi değildir. Yiyecekler iyi değilse, “**dışarıda yeme-içme**” kültürü gelişmez. Yeme-içme kültürü gelişmezse, “**turizm**” de gelişmez. Turizm gelişmezse istihdam çoğalmaz, zenginleşme olmaz, “**artı değer**”in üleşiminde kavgı ve patırtı çıkar.

Olup bitenlerdeki bir sürü sebeplerden biri de, gördünüz mü bakın, işte önemsemediğiniz bu bacalardır, örneğin.

Bugün peşinde koştuğumuz çoğu meseleler, acaba “**sebepe**” midirler, yoksa “**sonuç**” mudurlar, dersiniz, sizce?

Bütün “**organizmalar**”, unutmayınız ki, gözle görülmez “**hücre**”lerden milyarlarcasının biraraya gelmeleriyle oluşmuşlardır.

O halde bu durumda... yarından itibaren yeni bir “**mevzu**”a, meselâ “**kiremitlik**”ler bahsini ele almaya başlayabiliriz sanırım, ne dersiniz.

Şaka... şaka...

Şaka dedim ama, niye olmasın ki? Durun bir düşüneyim bunu ben yahu!

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yağma Hasan'ın böreği mi

Rıfat Tahiroğlu 07.10.2010

“BDDK başkanı Tefvik Bilgin: bize gelmeyecekler de nerelere gidecekler”, diyor. Dünyanın finans devleri **“bankacılık lisansı”** alabilmek için kuyruğa girmişler. Cebine 300 milyon dolar koyup gelene **“kapımız açık”**, diye de ekliyor, randevu isteyenler için.

Sektör, **“yıldızlar takımı”** gibi parlıyormuş, Türkiye’de. **“2001”**de çökme noktasındaki **“bankacılık”**, küresel krize rağmen, **“2009”**da **“rekor kârlar”**a ulaşmışmış.

Vay be! Nereden nereye, değil mi...

Neden pekiyi, bu rağbet?

Bankalar ne yaparlar?... Ucuza para toplayıp, daha pahalıya satarlar, benim bildiğim.

Millette toplanacak para var mı bilmiyorum ve sanmıyorum, ama zaten bu işleri artık **“küresel ölçekler”**de değerlendirmek daha doğru olacağından, meseleye yerel gözlüklerle bakmamak gerekecektir.

Nitekim **“Cemil Ertem”**in de: **“Türkiye’nin, 21. yüzyıl kapitalizminin şantiyelerinden biri olacağını”** hatırlatması, boşuna değildir bu yüzden.

Fakat, senin-benim gibi **“züğürtler”** bakımından, pek öyle **“heeyt be yaşadık!”** falan durumları yok, yalnız.

Ancak ben, oldukça gençken, o hızlı ve **“mekanik tarzda solculuk”** yıllarımda, iktisattaki **“üretim faktörü”**ne takmıştım kafayı, doğal olarak. Üretim diyor, başka bir şey demiyordum. Üretimi gerçekleştirenin de yalnızca **“emek”** olduğunu düşündüğümünden, bunun hemen ardından **“üleşim”**in geldiğini söylüyordum.

“Özal”ı yıllarda ise, bunları kanırtanın, körükleyenin **“tüketim”** olduğuna kanaat getirmişt看.

Şimdiki olgunluk ve yaşlılık çağımda, nihayet bu vakte kadar hep gözardı etmiş olduğum **“dolaşım faktörü”**nün **“başat”** olduğuna karar vermiş bulunuyorum.

Dolaşım, **“pazar”** demektir. **“Dolaşım trafikleri”**nin içinde yer alamayan coğrafyalar ve insanlar, **“ticarileşme”** süreçlerinde evrilemeyerek, **“kapitalistik dünyalar”**a ayak uyduramazlar. Bu yüzden de, ne doğru-dürüst üretim yapabilirler, ne de doğru-dürüst üleşip, tüketebilirler. **“Dünya ekonomi sistemi”**nde **“dış alan”** karakalabalıkları olarak kalakalırlar.

Bu nedenle ben **“mal, para ve hizmet trafikleri”**nde yer alınıyor olmasını yerinde bulurum, doğrusu.

Ne ki, **“tehlike”**nin ve **“risk”**in başlayacağı yer de, işte tam burasıdır. **“Kapitalistik dünya sistemi”**nin **“merkez”**indeki toplumların arasına mı girilecektir, yoksa onların **“çevre”**leştirdiği bir **“sömürge”**nin mi olunacaktır?

Toplanacak paralar dışarılardan gelerek, **“sıcak para”** olarak **“faiz”**lerini kapıp kaçıyorlarsa... içlerinin para satın alanları da yatırım yapmayıp delik kapatıyorlar veya **“rant”**a koşuyorlarsa... ekonominin **“dört çeker”**i, **“kârlar ve ücretler”** değil de, **“faizler ve rantlar”** ise... sonuç olarak soyuluyorsak yâni, vah başımıza geleceklere, o zaman.

“Du bakali”

ne yana devrileceğiz, bu bıçağın sırtından.

Boşuna heveslenmeyin para dünyalarından değilsiniz

Rıfat Tahiroğlu 08.10.2010

Dün **“bankacılık sektörü”**nde, keçi sakallı, hafif kambur o tefeci kılığını tamamlayan itici sırtışlarla, **“küresel ölçekte”**ki keyifler için ellerin ovuşturulacağı süreçlere gelindiğini söylüyordum ki tam... **“uluslararası kredi derecelendirme”** kuruluşlarının en azmanlarından olan **“Moody’s”** de, çıktı ve Türkiye’nin ekonomik göstergelerini **“durağan”**dan **“pozitif”**e yükseltiverdi şıppadanak, aynı gün içerisinde.

Bu değişiklik, **“Ba 1”** notunun da yolda olduğunun bir işaretiymiş, yorumculara bakılırsa. Türkiye, **“yatırım yapılabilirlik”** hususunda, daha da çok **“güven veren bir ülke”** statüsü kazanacakmış, 2011’in ikinci yarısından itibaren.

Bu **“reyting”** kuruluşları, TV programlarını izleyip değerlendirerek, gerek kamuoyunu gerekse reklam verenleri yönlendiren emsalleri gibi tıpkı... yeryüzünün para babalarına, fon yönetimlerine... yani, sizin anlayacağınız, cepleri ve kasaları tıka basa paralarla dolu olan bir avuç dünya zenginine **“erketelik”** yaparak, işlev görürler.

Nasıl ki, **“avcı hayvan”**ların avlarını izleyebilmek ve yakalamak için, koku almada olsun görmede olsun, gelişmiş birer **“duyarga”**lara gereksinimleri varsa... işte para babalarının da, önceleysin senin-benim gibi bu özelliklerden yoksun olarak doğmuş olmalarına rağmen, sonradan dönüşmüş oldukları avcı bir hayvandaki gibi, bulunması elzem olan bu eksikliklerini gidermeye gereksinimleri vardır.

Onların bu eksikliklerini telafi edenler, işte bu uluslararası reyting kuruluşlarıdır.

Günümüzdeki dünya, artık gerçekten **“küçük bir köy”**e dönüşmüştür. İnsanlığın yaşadığı **“eski rejim”**in sürüp giden kalıntıları ise, bizi yanıltmaktadır. Devletlerin, hâlâ eski statülerdeki görüntüleri, bölünmüş gibi duran coğrafyalar, haritalardaki sınırlar... bütün bunlar, **“yeni gerçek”**in tam bir netlikle algılanmasını engellemekte ve kafalarımızı karıştırmaktadır.

Oysa, dünyadaki **“yeni rejim”**in **“turnusol kağıdı”**; küresel **“artı değer”**in, hangi **“dolaşım trafikleri”**ni kat ederek, nasıl **“üretildiği”**ni, sonra da kimler arasında nasıl **“üleşilip”** **“tüketildiği”**ni belirleyen ve biçimleyen **“küresel paralar”**dır.

“Eski rejimler”in her bir coğrafyalardaki insan kitleleri ise... bu mahiyette olmak üzere, mesela biz Türkiye’dekiler... bizim için olmayan ve bizim dışımızda tecelli eden bu **“finans hareketleri”**ni şaşkın ördek bakışlarıyla izlerken; ceplerimizdeki deliklere parmaklarımızı sokarak, kavrayamadığımız saflıklarla **“lan! piyango mu vuruyor yoksa, zengin mi oluyoruz, nedir”**, diye gelin-güvey olabiliriz, kendi kendimize.

Hayal iyidir, ruha hoş gelir. **“Hap”** belâsından ve masrafından uzak filan tutar. Fakat aman çok kaptırmayasınız kendinizi, derim ben, gene de.

Buraları **“kapitalizmin üssü”** olaksa, sizler hiç mi faydalanamayacaksınız, pekiyi?

Olur mu... tabii ki faydalanacaksınız.

Çin, dünyanın “**üretim üssü**” olmadan önce, Çin halkı kadınıyla erkeğiyle, çoluğuyla çocuğuyla, lacivert pantolon, lacivert ceket ve lacivert “**şemsiperli serpuş**” giyerlerdi, sadece.

Bakın bakalım, var mı şimdi bir tane öylesi?

Yok, tabii.

Ama başka bir şeyleri de yok.

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Bir bu eksikti

Rıfat Tahiroğlu 10.10.2010

Siz ne düşünürsünüz bilmem, ama bana sorarsanız resmen bir “**hastalık**” bu, doğrusunu isterseniz.

Nedir bu “**cep telefonu**” düşkünlüğü, Allah aşkına? Artık “**ifrad**”ı da geçmiş, “**manyak**”lığa dönüşmüş neredeyse.

Çoluğu-çocuğu, kadını-erkeği, genci-yaşlısı... “**herkesin elinde**”, daha doğrusu “**herkesin kulağında**” bir telefon, yerli yersiz “**cık-cık-cık**” çeviriyorlar. Etraflarında insanlar mı var, onları rahatsız mı ediyorlar... umurlarında değil. Hiç kulak asmadan, hiç orali olmadan, tam bir pervasızlıkla, tam bir fütursuzlukla... bağıra çağıra konuşuyorlar telefonun diğer ucundakilerle, olur olmaz şeyleri.

Giderek böylesi bir kültür oluşmuş, herkesler de bu durumu benimsemişler gibi görünüyor sanki.

Vapurda, trende, dolmuşta, otobüste, sokakta, caddede, içerde, dışarıda... hilafsız hemen her yerde, “**konuş Allah konuş!.. konuş Allah konuş!..**”

Bu hiç de doğal değil, arkadaşlar... lütfen kendimize gelelim!

Ne bu ya!.. Her birimiz birbirlerimizin kulakları dibinde, “**vır vır vır...**” Ne “**özel hayatlar**”ımızın “**gizemli**”liğine, ne kendi “**ipliklerimizi pazara çıkarma**”mıza aldırarak... yeri midir, değil midir, ölçüp biçmeden; her türlü lafa “**pata-küte... pata-küte**” girişir olduk, yahu!

Birbirlerimize “**zerre kadar**” saygılı olmadıklarımızın en başında gelen “**gösterge**”lerden biri de, bence bu “**yeni kültür**”dür. “**Nasıl olsa bir daha**” karşılaşmayacaklarımızın önünde sergilediğimiz “**edepsizlikler**” ise, henüz “**kentli**” olmadığımızın da “**karine**”leridir aslında, kent gibi bir yerlerde yaşıyor görünsek de.

Hem sonra, bu alana dökülen “**paralar**”a da yazık değil mi, ayrıca? Yapılan “**ipe-sapa gelmez**” konuşmalara bakılırsa, “**incir çekirdeği**”ni bile dolduramayacak “**lakırdı**”lardan öteye gitmeyen bu saçmalıkların “**faturası**”, her evin belası olsa gerektir, bana kalırsa.

Henüz “**yeni bir icat**” olduğundan, “**insan sağlıkları**”nı nasıl “**iğdiş**” ettiğini, sanırım ilerilerde daha iyi anlıyor olacağız.

Ama bunu “**fiştekleyen**”, insanları böylesi hastalıklı hallere getiren... görmüyor musunuz “**reklamlarındaki bombardımanlar**”ını... işte o “**işletmeciler**”dir, göz göre göre.

“Hampadan” kazanmakta oldukları paralar uğruna, “uyuşturucu müptelası”na çevirmekteler hepimizi.

Bir şeyler yapmalıyız mutlaka. Hiç değilse “çocuklar için”, en azından.

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Topla kuzum kendini

Rıfat Tahiroğlu 12.10.2010

Bazen, “**hoyrat**”lar imiş, “**başına buyruk**”lar imiş gibi göründüklerine bakmayın, siz onların. Çoğu zaman “**mazlum**” durlar, aslında. Kendileri de farkında olmalı ki, kapatma gayretleri gibidir bu zayıflıklarını, sanki o davranışları da.

Esnaflardan, dükkancılardan bahsediyorum. “**Bakkallardan, çakallardan... manavlar, kırtasiyeciler, lokantacılarından... taksicilerden, konfeksiyon dükkancıları, berberler, soluk terzilerden... pazarcı esnafları, tornacılar, kaportacılarından...** neler geliyorsa aklınıza daha, işte onlardan dem vuruyorum.

Taa... gençlik yıllarından beri ezik eziktirler, bunlar hep. Meselâ “**askere gider**”ler, değil mi... yapıp ettikten ve döndükten sonra, anlata anlata bitiremezler, başlarına gelenleri. Ömürleri boyunca sürer, nasıl da “**gurbet hasreti**” çekmiş oldukları, nasıl “**piştikleri**”. Hayatları “**roman**” gibidir, her birinin adetâ.

Güzel, de... bu kadar düşen çenelerini bıçak açmaz ama, “**ülke savunması**” konusunda nasıl bir “**formasyon**” aldıklarını anlatmaya gelince, tam. O çerçevedeki rollerinin neler olduklarını sıralayıp dökemezler. Çünkü bilmezler. Çünkü onlara, “**büyük resim**” in içindeki “**askeri işlevleri**” nden hiç bahsedilmemiştir, o kışlalarda.

Öylece gider... sağa döner- sola döner, yatar- kalkar, tüfek-çatar, nöbet tutar... sonra da döner gelirler, gerisin geriye.

“**Ne anladın askerlikten**” diye sorsanız, “**söyleneni yap!**” ve “**kaçma- karışma- çalışma**”, diyebileceklerdir en fazla.

Oysa başlarına gelen, tıpkı okullarda olduğu gibi “**sınıf sınıf**”, aynen bir “**eğitim ve öğretim süreci**” dir, “**muavazafık**” olarak.

Önce, mesela ilk dört ay “**bireysel bir askeri formasyon kazanma**” süreci yaşamışlardır. Ardından ise, içinde yer aldıkları ordunun, her defasındaki resminin giderek daha da büyütüldüğü ve “**tıpkı yap-boz**” daki gibi, hangi parçanın kendileri olduklarını öğrenecekleri ve algılayacakları safhalara ulaşacaklardır, aşama aşama.

Gelin görün ki, hiç biri ayırdına varmadan bütün bunların, “**yat-kalk**” la, “**çök-kalk**” la iştilal edip, dönmüşlerdir evlerine.

Ama sadece “askerde” değil ki, örneğin “hastaneler” e de gitseler, oralarda da “adam yerine” konmazlar ki, bunlar zaten. Doktorlar, gelir muayene ederler, “öksür” derler, “tıksır” derler, bir şeyler yaparlar bir sürü... sonra da, reçete kağıtlarına yazarlarken ilaçları, “bak! bu mavi haplardan tok karnına günde üç defa... bu tozu da bir bardak suda eriterek sabahları... şu şurubu da sabah- akşam birer çorba kaşığı...” diyerek, savarlar başlarından genellikle.

Neyi vardır, hastalıkları nedir?... Hak getire! Bunlar hakkında bilgi vermekle uğraşmazlar hiç. Çünkü “adamdan” saymazlar, “cahilin teki” diyerek, “tamama tutmaz” lar, bu “esnafat taifesini” ni. İtilip kakıldıkları alanlar saymakla bitmez bunların, hasılı kelâm.

Ne ki, bir bakıma bazen, hak ediyor gibidirler onlar da, başlarına gelen bu gibi şeyleri sanki.

Zira, hiçbir “halt” tan anlamazlar. Ne sinema, ne tiyatro... dişe dokunur bir roman bile okumamışlardır, ömürlerinde doğru dürüst. Varsa yoksa “futbol” dur en çok, peşi sıra koşturdukları, o kadar.

İş mi bu şimdi yani? Bu kadar da “tırışka”lık olmaz ki, canım. Sen de biraz çeki- düzen ver kendine, be “bilâder!”

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hatıralar mıdır yaşlılığın sermayesi yoksa

Rıfat Tahiroğlu 13.10.2010

İlk kez on bir yaşlarındayken çıkmıştım “Beyoğlu”na. Yatalı okulun ilk izin gününde sinemaya gitmiştim, yeni yeni edindiğim arkadaşlarımla birlik.

Bir “Şerlok Holmes” filmiydi oynayan. Şimdiki “Rüya Sineması” var ya, o zamanlardaki adı “Küçük Emek” idi, onun. İşte o senelerdi.

Daha ne sinemalar vardı, bir bilseniz. Mesela, üç bin beş yüz kişilik “Yeni Melek Sineması”. “Balkon” ya da “koltuk” denmezdi, orada. Buradaki adları “kulüp ve parter” idi, onların.

“Atlas Sineması”... şimdiki “Atlas”, “balkon”u olurdu, onun. “Atlas Çarşısı” da “koltuk” idi, o vakitler.

“Lüks” ve “Saray” yan yana idiler. Lüks’te Türk filmleri oynardı, Saray’da ise yabancı filmler. Saray’ın cadde girişi, giriş kolonları ve bilet gişeleri silme ahşap kaplama “lambri” idi.

Hemen yandaki sokağa girince “Emek Sineması” ve çaprazındaki “Yeni Ar”la karşılaşırdınız.

“Yeni Ar”, şimdiki “Sine-Pop”tu. Ve hep tarihî filmler getirirlerdi; *Herkül*, *Masis* gibi filan.

“**Emek Sineması**” her daim güzel filmler oynatmıştır. O zamanlar da öyleydi, nitekim.

“**Fitaş ve Dünya sinemaları**” henüz açılmamışlardı daha. Açıldıklarında ise, o dönemin “**modernite**”sini yansıtacaklardır. En beğenilen yeniliklerinden biri de tuvaletleri olmuştur. Adeta “**Hilton**”daki kaliteyi ilk defa sokağa taşımışlardır; yepyeni, pırıl pırıl ve tertemiz.

Karşı sırada ise “**Lale Sineması**” vardı. On üç - on dört yıl sonra 70'lerin başında, “**Yılmaz Güney**”in “**Arkadaş**” filmi ilk kez burada oynayacaktır.

Beyoğlu’nun “**büfe**”lerinde atıştırabildiğimi pek öyle anımsamıyorum. Paramız sinemalara ve tramvaylarla vapurlara anca yetiyordu, çünkü.

Cumartesinin izni yarım gün olunca, o gün “**iki film**”... pazar da “**üç film**” yapıp, hafta sonlarını böyle geçirirdik, soluk soluğa delişmenliklerle yani.

Sinema büfelerinde, “**Bostay meyve suyu**” pek popülerdi. Parfüm şişesi gibi estetikti görüntüsü. “**Koko, Eskimo ve Frigo**” da öyleydiler, onlar da çok tutulurlardı. “**Coca Cola, Pepsi Cola, patlamış mısır**” yoklardı, henüz. Sanırım, “**Sinalko Cola**” diye bir içecek vardı galiba, bunların yerine.

Kötü bir şeyi var idiyse o günlerin, sinema biletlerinin “**karaborsa**”ya düşmeleri olurdu, o da. Biz tabii, upuzun kuyruklarda titreşerek kışın, bu yolla almayı seçerdik biletlerimizi, “**ha bitti, ha bitecek**” korkularıyla ve çaresiz.

Yine de güzel yıllardı, ne olursa olsun. Yelkenleri umutlu bir geleceğin rüzgârlarıyla tıka basa dolu olan ruhlarımız, hevenk hevenk sevinçlerle ve heyecanlarla büyüyen bedenlerimizle barışık dengelerdeydi de, çünkü ondan.

Geçenlerde “**Beyoğlu**”na çıkınca şöyle bir, bu anlattıklarımın hiçbirine rastlayamadım.

Belli ki onlar, çekip gitmişlerdi alıp başlarını benden önce, yaydıkları duyguları da yanlarında götürerek.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Yaylalar yaylalar diloy diloy yaylalar

Rıfat Tahiroğlu 14.10.2010

Hadi karışmayayım... hadi karışmayayım... diyorum, zor tutuyorum kendimi.

Tartışmalarına bulaşmak değil, ama bu konudaki kanaatlerimi söylemeden de geçemeyeceğim doğrusu, şu askerliğin.

Askerdeyken ben... anımsıyorum da, ne kadar çok adam kirişi kırardı şuraya-buraya, sabah “**içtima**”larından sonra. Koca bölükte, bir bakardın ki, bir avuç adam kalmış olurdu, eğitim alanına gidecek.

Allah seni inandırсын, neredeyse bölüğün yarısı; şu ya da bu sebeplerle, “**yok falanca iş içindi, yok fişmekanca iş içindi**” bahaneleriyle, kılıfına uydurup “**arazi olurlardı**”, hemen her gün. “**Arazi olmak**” deyimi de buradan gelir zaten. Becerip de, kendini belli etmeden, ortama uyum sağlayarak ve gizlenerek, “**işini bilmek**” demektir, yani.

Senin benim gibi **“uyanık”** olmayanlar da, doooooğru eğitim alanının yolunu tutarlardı, karda-kışta kıyamette ya da güneş beynini eritecekken. Doğru dürüst birlik kalmayınca elde, doğru dürüst eğitim de yapılamazdı, zahir.

Kıytırık bir asteğmenle, birkaç yeni yetme astsubaya **“yıkılıp”**; **“yat-kalk!”**, **“çök-kalk!”** ha bire... sonra yeniden **“yat kalk!”**, yeniden **“çök-kalk!..”** olmadı baştan! **“Yat-kalk, çök-kalk!..”** Monotonluk olmasın diye, **“sağa dön!”**, **“sola dön!”** arada bir de... Sıkça da, **“istikamet kuzey... dağılın marş, marş!”**, mayışmamamız için.

Bizim bölük piyade olmasına piyadeydi de; gelin görün ki, **“pazarıcı esnafı”** gibiydi, hilâfsız en az yarısı.

“Çaycı”sı, **“berber”**i, **“ayakkabı boyacısı”**, poğaça-börek ve simit de satan **“lâhmacuncu”**su, **“kerhane tatlıcısı”**, ki genellikle kentlerin kerhane önlerinde satıldıkları için, **“burma tatlısı”**nın kışlalardaki adı buydu o yıllarda... ve mevsim yaz ise jip römorkunda meşrubat satan **“gazozcu”**su...

Eğitimden **“kıranlar”** bunlarla kalsa, iyi gene... Ama ne mümkün!

“Yazıcı”sı, **“desinatör”**ü... ki bu da **“kayıt ve kuyudat”** ile **“teftiş dosyaları”**na, renkli mürekkepler ve **“rapido”** kalemlerle, fiyâkalı görünsünler diye **“süsleme işleri”** yapan adamıydı bölüğün, tıpkı Osmanlı’daki **“nakkaş”**lar gibi yâni... Tabur’a **“badanacı”**, alay’a **“marangoz”** ya da **“duvarcı ustası”** veya **“bahçıvan”**... Mayın depolarına veya tümen’e **“geçici görev”**le giden **“torpilli”**sini mi istersiniz... Orduevi’ne ya da subay ve astsubayların kışla gazinoları’na **“garson”**, yahut **“kantinci”** mi yoksa?..

Bölüklerden alay mutfağına daimi olarak alınan birer ya da ikişer tane **“aşçı”**... Ve yine her bölükten, ama bu sefer işin yoğunluğuna bağlı olarak, **“beşer-beşer”** ya da **“onar-onar”** alınan **“patates-soğan soyucuları”**...

Bitmedi... **“garaj çavuşu”**, **“yemekhane görevlisi”**, **“tabakçılar”**, ki en az iki kişiden oluşan bulaşıkçılarıdır bunlar da...

İkiz görev, üçüz görev adı altındaki kılıfına uydurmaları aslında, bütün bunlar. Kaydı bizim bölükte olup, yüzünü hiç görmediğimiz arkadaşlarımız bile olurdu, İstanbul’larda sözde askerlik yapan.

İnanın abartmıyorum, eksiktir bile saydıklarım, unutup gittiğim için.

Ama gene de bitmedi daha, bilirsiniz...

Merkez komutanlığı için **“inzibat”**a ayrılanlar, **“revir görevlisi”**, sonra **“hastalar”** o günkü... **“yatakhane sorumlusu”**, **“depocu”**, **“tüfekçi”**, **“tuvaletçi”**... ve şurada-burada, meselâ bölük deposunun önünde, garajda, yemekhanede, koğuştta, tel örgü boyunda, nizam karakolda, cephanelikte... o esnada **“nöbet”**i olanlar, ki bu nöbetlerin çoğunu **“düşman”**a karşı değil de, birbirlerine karşı tutarlar bölükler. Zimmet açıklarını kapatmak üzere, **“kalk gidelim”** yapmasınlar, çalmasınlar diye yâni, birbirlerinin malzemelerini.

Subay ve astsubaylar için de geçerlidir, onları da öteye beriye savuran, bu aynı çılgın saçılış.

“Ot yolmak” için ayrılanları da eklersek, işte bunlardan arta kalanlarla da eğitim yapıp, düşmana karşı müteyakkız olunacaktır kısmetse, kelin perçemi misâli. Değildir, iki milyon da olsa, yetmez asker bu orduya; insan böyle beleş olunca tabii.

Ve eleştiriyi de, sivil siyasal denetime de **“kapatırsan kendini”** Cumhuriyet boyunca... tohumuna para mı saydım ki, Allah’ın bu **“kıro”**larına ve **“balta”**larına, diye düşünürsen bir de... başına gelecek olan da bu olur sonunda, tıpkı **“Yeniçeri ocağı”**nın bozulmasındaki gibi.

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

‘1949 Sivas, emret komutanım!’

Rıfat Tahiroğlu 16.10.2010

Evveli gün, bizim bölüğün kaytarıcılarını, eğitimden hemen her gün **“yırtanlar”**ını sıralamıştım ya sizlere, bir bir. Ertesi gün bir de baktım ki, haydaaa!.. sen kalk, en önemlilerden birini unut!..

Kimbilir, daha **“neler neler”** unutmuşumdur ya, neyse artık.

Bu unuttuğum, bölük komutanının **“haberci”**sidir. **“Kitap”**taki adı haberci, ama ona **“komutan postası”** denmektedir, daha ziyade.

İşte bu posta, sabah yatağından kalkar, akşam taaa yatana kadar bölük komutanına **“hizmetkâalık”** yapar, her türlü **“ayak işleri”**ni görerek.

Komutanının huyunu-suyunu iyice öğrenerek, **“bir”** dediğini **“iki”**letmez hâle gelmek suretiyle, adeta **“onun kuyruğu gibi”**, peşi sıra bir askerlik yapacaktır.

Hani, yalılarında köşklerinde uşakları ve hizmetçileri vardır ya, **“kalantorlar”**ın... **“efendi-köle”** ilişkisi bakımından, işte onların hizmetkârları bile su dahi dökemezler, bu postaların ellerine.

Zenginlerin ilişkilerinde, nispeten bir burjuva görgüsü, bir gusto, yahut bilemeden parasal bir ödül vardır, hiç değilse. Buradaysa, sadece **“haşlanmak ve odunlanmak”** vardır, bir güzel.

Antik çağ senyörlerinin yaşam tarzlarını yansıtan tarihî filmlerde, uzanıp da boylu boyunca sedirlere, şaraplarını gümüş maşrapalardan yudumlayarak tıkınırlarken, hani arkalarında köleler dizilidirler ya, tavus kuşu yelpazelerle efendilerini yelleyerek serinleten; sanki onlar gibidirler, bu postalar da.

Neymiş efendim... haberciymiş... Pöh!.. Nereden, neyi haber verecek, bırakın Allah’ınızı severseniz...

Sözde savaş esnasında, mesela siperlerde çakılıp kalınmışken, komutanın şifahi ya da yazılı emir ve önerilerini, ast ve üst birliklere iletecek olan biri konumlarında imişler meğer, mevziler arasında gidip gelerek.

Ne yüz- yüzeli yıl önceki savaşlar kaldı artık, ne de böyle bir haberleşme aracı halbuki, bu akıl almaz iletişim çağında.

Birliklerin kuruluşlarındaki **“karargâh”** kısımlarında adları geçiyor ya, bu habercilerin... hattı zatında, gerek **“insan hakları”**na, gerekse **“demokrasi”**lere yakışmadığı için çağdışı görülüp kaldırılmış bulunan, Cumhuriyet’in tek parti dönemindeki **“emir eri”** müessesesinin, kılıfına uydurulup fiilen yaşatılmasından başka bir şey değildir; aslı astarı bunun, eğer biraz deşeler de görürseniz.

Onun için, geçin bu lafları bir kalem.

Pekiyi... sadece bölük komutanlarının mı postaları vardır?

Olur mu... **“manga”** hariç, her birimin karargâhı olduğuna ve her karargâhın da haberci kadrosu bulunduğuna göre... her kademedeki subayların ve hatta astsubayların postaları; yani ayak işlerine bakacak erleri vardır, mutlaka birer tane.

Ancak, bölük-tabur-alay komutanlarınınkiler bayağı bayağı **“alenileşmişler”** iken, küçük rütbeli takım ve kısım komutanlarınınkiler, biraz **“utangaç”**, biraz ortalıkta ayan-beyan olunmazlar ise, göz yumulan statüdedirler.

Yani sözün özü, **“rütbeli profesyonel eşhas”**, üstelik **“şoförü”** ayrı, **“muhafız”**ı ayrı, kendi konforları için, gariban **“mehmetçikler”**den kurulu koskocaman bir **“hizmetkârlar ordusu”** ihdas etmişlerdi kışlalarda, bizim zamanımızda.

Umalım ki, şimdilerde inşallah böyle değildir artık, bu işler.

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Zincir mağazalar değil, siz birleşecektiniz ey zincirliler, unuttunuz mu

Rıfat Tahiroğlu 19.10.2010

Nerede olurlarsa olsunlar, hangi kültürlerden gelirlerse gelsinler, değişmiyorlar insanlar; korkarlarken, sevinirlerken, üzülürlerken, şamata yaparlarken ya da.

Aynı tepkileri veriyorlar, üşümüş ve acıkmış bir kedi yavrusunu aldıklarında da avuçları arasına.

İşveli, gönülçelen, hoppa bir kızı süzerlerken de, kaybolana kadar arkasından, hınzır gülümsemelerle.

Yahut, tam bir ayrılık hüznü yaşarlarken de, yağmurlarla tıyırdayan camlardan bakarlarken, kıvrılıp giden umarsız yollara.

Hep bir **“aynılık”** yâni biteviye, dünyanın neresinde olunursa olunsun.

Genç bir yakınım, annesini de alıp yanına, taa **“Amerika”**lara gitmişti kısa bir süre önce, umudunu kesince buralardan. Allem edip- kallem edip, yollara düşmüşlerdi beş parasız.

Geçen gün arayınca nihayet, anca öğrenebildim, görüp görmediklerini Hanya'yı mı - Konya'yı mı.

Oralarda da zormuş işler. **“Amerikan rüyası”**nın yerini, her yerlerde olduğu gibi, artık **“Amerikan kâbusu”** almış imiş, anlaşılan.

“Toplum, ilk bakışta farklıymış gibi duruyor, ama sezinledin mi biraz biraz, anlıyorsun ki hiç bir farkı yok”, diyor “bizimkinden ve başka yerlerden.”

İşsizlik orada da imiş, diz boyu. Ne ki, tüketim konusunda aşık atamazmışız gene de onlarla, ne olursa olsun. **“Abur-cubur yemeyi, poşetler dolusu ‘çaput’ peşinde koşmayı, onca sorunlara rağmen sürdürüyor görünüyorlar”, diyor, “çarşı-pazara bakıldığında.”**

Birkaç alışveriş merkezinde stant kiralarak, hediyelek eşya işine kalkışmaya yeltenmiş, bizim oğlan, **“Christmas”**a kadar elinin şöyle üç-beş kuruş para görebilmesi için. İşte oradan giderek anlatıyor gözlemlerini bana da, sizin anlayacağınız.

“Bu ünlü markaların mağaza kiralari daha düşük olmalı herhalde sizde de”, diyesi olmuş, bir keresinde AVM yetkililerine de, şaşırtmış karşısındakileri.

“Kira standardı herkes için aynıdır. Neden daha ucuz olsun ki onlara?” demişler merakla.

“Bizde”, demiş bizimki, **“ünlü markalar birlik olup, daha ucuza girerler AVM’lere. Çarşı sahiplerinin üzerlerinde baskı kurarlar, zincir mağazalar oldukları için. Bu yüzden de ‘çifte standart’lı usûlleri vardır, gariban işletmelerin sırtlarına küfe yükleyen.”**

“Olmaz öyle şey” demişler, **“bizde.” “Onlar markaysa, biz de markayız. Onlar zincirse, biz de zinciriz. Kim baskı kurabilir ki... bu AVM’lerden 400 tane var, bizim patronda.”**

Haydaaa... rakkamlara bakın, yahu!..

Fakat, en dikkat çekici olan nedir, biliyor musunuz?

Orada da, burada da olsalar, başka yerlerde de olsalar... tüm dünyanın **“zenginlik”**leri, **“bir avuç uyanık varsıl”**ın mülkiyetlerinde toplanmıştır ki, bütün insanlık ortak bir kaderi paylaşmaktadır bomboş ellerle, yeni bir **“Karl Marx”**ı beklemekte imişler gibi sanki.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Sadede bir-iki... Sadede bir-iki...

Rıfat Tahiroğlu 20.10.2010

Bitirin gözünüzü seveyim, bitirin bu işleri de, sadede gelelim, diyorum bir an önce. Yaşamı belirleyen ve biçimleyen sorunların asıl kaynaklarına gelinemiyor, temellerine inilemiyor, çünkü bir türlü.

Cumhuriyet tarihi boyunca biriktirilmiş yığınla sorunun üstesinden gelmeden de yapılabileceği yok yalnız, hiçbir şeylerin, bunu da bilin bakın, ona göre.

Yok **“başörtüsü”**ydi... yok **“cemevleri”**ydi... yok **“Kürt meselesi”**ydi... yok **“Kemalist seçkinlerin bürokratik vesayeti”**ydi... ve daha neler neler bir sürü... işte bunların hepsi de, hepsi de... bir tek kalemde, bir tek parantezde, bir tek paydada halledilebilecek meselelerdir, hattı zatında.

Onun da adı, **“demokrasi”**dir, bilirsiniz ki. Gerçek anlamda, çağdaş ölçülerde bir halk demokrasisidir, bize **“ilâç”** olabilecek sihirli bir değnek misâli.

Bakın görün o zaman, nasıl çözülmüş tüm sorunlar bir bir, çorap söküşü gibi.

Öyle ekmeğe, katığa, işsizliğe değil yalnız; kökten üretim ilişkilerine, mülkiyete, **“artık değer”**in dengesiz üleşimine, ülke coğrafyasının neden çölleştiğine, adam gibi tarıma, adam gibi sanayie, insanca yaşayabilmek

için ona ulaşmaya sonuç olarak... **“ama”** siz, **“fakat”** siz **“lâkin”** siz bir demokrasiyle varabileceğiz, ki başkaca da yok bir çaresi.

Boşuna diğer tartışmalar, boşuna itişip kakışmalar.

Bırakın, istediği gibi açsın ya da kapatsın başını dileyen. Bırakın, öğrensin anadilini herkes. Bırakın, semâ yapsın, yapmak isteyen.

Ne zorunuz var sizin, öyle köpürecek? Niye siz ölçü olarsınız ki herkeslere? Sadece siz değil; o da, beriki de, bir başkası da, daha başkaları da... kimsecikler egemenlik taslayamamalıdır, kendi dışındakilere, böbürlene böbürlene öyle.

Korkuyorlarmış. Ne korkması?.. Siz gidin de **“deprem”**lerden korkun, hâlâ önlem almadığınızı... sulardan **“sel”**lerden korkun, değiştirdiğiniz doğanın dengesine bakıp da... Çocuklarınızın geleceklerinden korkun asıl, onlara iyi topraklar, iyi miraslar bırakmayacak olduklarınızı kavrayarak... **“ülke zenginliklerinin yüzde sekseni, neden bir avuçluk yüzde yirminin ellerindedir”**, diye sorarak korkun, korkacaksanız eğer.

Yarım metrelik bezden mi korkulurmuş? Kendi türküsünü kendi dilinde söyleyenden mi korkulurmuş?

Ne yapacaksınız, ezik ve kişiliksiz bir Kürt'ü ki, kendi değerlerinden vazgeçmiş o hâliyle? O da size benzese, daha iyi olmaz mı, meselâ? Hani, yüce ruhlusunuz ya, size gelince... bırakın o da öyle olsun, yoldaşınız ve komşunuz olarak. Fena mı bu şimdi?

Halledin ve geçin bu konuları bir an önce, ki sadede gelebilelim... öff, artık yâni!

Var ya... sizi bu yolda dolduruşa getiren çıkarıcıların hiçbirini göremeyeceğiz o düzende; ne o politikacıları, ne o gazetecileri, ne o bürokratları, ne o generalleri, ne o hukuk adamlarını, ne o profesörleri, ne o faiz ve rant aristokrasisini... asla bir daha.

Çünkü onlar, halkın dışında yazılmış bir senaryonun oyuncularındırlar. Yenisini biz yazarken, artık öyle replikler olmayacak, kalkıp da bize **“rol kesebilmeleri”** için.

rifattahiroglu@hotmail.com

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hoş bulduk, hoş bulduk

Rıfat Tahiroğlu 08.11.2010

Şükür kavuşturunana!..

Ne kadar da uzun sürmüş imiş yazmadığım meğerse. Elime kalemi alınca anladım.

Sizce nereleri gezmişimdir kimbilir... nerelerde söndürmüşümdür feneri... nerde akşam, orda sabah... nasıl da **“gel keyfim gel”**dir, yaşadıklarım.

Mesela, **“ışıklar şehri”**ne gitmişimdir. **“Seine”** üzerindeki köprülerin bir ötesine bir berisine geçerek, **“Champs-Élysées”**de , **“Quartier Opéra”**da, **“Marais”**de, **“Ile de la Cité”**de, **“St. Germain”**de, yahut **“Montparnasse”**da gezinmişimdir.

“Notre-Dame, Musée Picasso, Hôtel de Ville”, yahut **“Louvre”**da dolaşmışımdır. **“Café de Flore”**da **“Jean Paul Sartre”** ve **“Simon de Beauvoir”**ın **“yeni dostları”**ndan biri olarak, birkaç kadeh yuvarlamışım onlarla.

Yahut **“Musée d’Orsay”**a geçmeden önce, **“La Closerie des Lilas”**da, avuç içi kadar bir masayı **“Lenin, Hemingway”** ve **“Yahya Kemal”**le dörtleyerek, kadehlerimizdeki **“Château Margaux”** eşliğinde, ateşe şöyle bir gösterilip servis edilmiş lokum gibi bonfileleri akıl almaz hazlarla yemişizdir, hep birlikte gülüşerek.

Ya da, birer dilim **“Pont-l’Évêque”** ve ağır kokulu **“Camembert Peyniri”**ni, dumanı üstünde **“Croissant”**ların aralarına sıvayarak, ördek ciğerinden mamul bir miktar **“Foie Gras”**la kotarılmış bir nevale çıkını, bir şişe **“Côtes du Rhône”** ile tamamlayıp, dosdoğru **“Montmartre”**daki **“Sacré-Cœur”**a çıkarak, **“Émile Zola”** ve **“Salvador Dali”**yle birlikte piknik yapmışımdır, belki de.

Belki de rüyadır gördüklerim ve anlattıklarım, ne dersiniz?

Küçükken babaannem, böyle ulaşılması zor hayaller sıralandığında kendisine, **“akşam uyurken kışın açık kalmış belli ki senin”**, der, kendine getiriverirdi adamı.

Kimbilir... bize rastlayan şu sıralardaki çöküntüler bakımından, bundan sonraki hayatlarımızın özlemleri de, tıpkı uyurken kışı açıkta kalmışlığa tekabül eden hayaller kapsamındadırlar artık, belki de.

Demek ki kazın ayağı böyle olmayıp, bildim bileli yazgılısı olduğum **“taşınmak”** içindi, bir yerden bir başka yere sırtlanıp da öte-beriyi, yani sizin anlayacağınız.

Hem üç-otuz kuruş daha ucuz olsun, hem **“yeri değil”** nedenlerle, pılı-pırtıyı toplayıp, döküldük yollara gene, palas-pandiras. İcra avukatları ve icra memurlarının **“kaldırmaya”** değer bulmadıkları **“ahı gitmiş vahi kalmış”** eşyalarla ve kırk elli yılda biriken cânım kitaplarımla, başımızı sokacak birkaç gözlük bir ev bulduk, bir kez daha nihayet, şükürler olsun.

“Paris”in **“La Couple”**i ya da **“La Fermette Marbeuf 1900”**ü, yahut **“Vagenende”**sini tutmaz ama, tam köşe başının, 24 saat açık olan, 160 kuruşa sosisli sandviç veya karışık tost satan bir büfesi var ki, beş liraya patlayıncaya ve de tıksırıncaya kadar doyurursun karnını. Sosisler biraz fazla kırmızı, ama olsun, ne gam!

Sonra gündüzleyin çok yoğun buraları. Hıncahınç, insan seli bir kalabalık. Mısır Çarşısı’nın önü adeta. Gün ışığı çekilince de, bıçak gibi keskin bir tenhalık, ardından da. Koskocaman bir hastane var da, çünkü ondan.

Yan yana, yan yana, ucuz ucuz dükkânlar... börekçiler, dönerciler, çayhaneler, büfeler, marketler, eczaneler, tekerlekli sandalyeler ile hastane karyolaları satan mağazalar... Hemen hepsi de kılıksız, yarım yaka, yarım pabuç yoksul insanlar... avurtları çökük, benizleri soluk, endişe iriliğindeki gözleriyle birbirleri üzerinde kayıtsızca gezinerek boş boş bakınan bakımsız insanlar... varsa eğer, **“Paris”**le tek ortak yanları, 221 sene önce 1789’daki **“Bastille”**in **“baldırı çıplakları”**nı pek de aratmayan ve pek de çağrıştıran o umarsız insanlar, sanki bunlar...

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Deryada bir ‘sal’ım yok

Bilirsiniz, **“iki taşınma bir afettir”**, denmiştir. Benimse, hem vallahi hem billâhi, hilâfsız en az kırkı geçmiştir, ömrüm boyunca süren ve beni oradan oraya savuran bu taşınmalarım. Yâni cehennemi de gördük, göreceğimiz kadar, daha yaşarken.

Ve daha ne denli sürecektir bu çilemiz... yahut **“ha gayret, çavuş! sonuna geldik”** mi diyecek hayat, meseleyi kökten hallederek bir gün, artık bilmem orasını.

Yazgım buysa eğer, korkarım, benim mezarım da gezinip duracağa benzer, böyle ikide-bir, sağda solda boyuna.

Yazgı-mazgı bir yana... ne zaman bu ülkede ekonomik bir rahatlama, bir refah dönemi, şöyle tomurcuklanıp da baş verecek olsa, **“inşaat sektörü”** hemencecik palazlanmakta ve her daim aportta bekleyen ve baskın gelen **“territorial”** heveslenmelerle, bütün enerjiler bütün kazanımlar, hemencecik taşla toprağa, kuma çakıla, harca betona yatırılı-yatırılıverilmektedirler.

“Menderes”te de, **“Turgut Özal”**da da, keza şimdi **“Erdoğan”**da da, bakın hep böyle yol almış o **“atak”**ların, sürdürümlerle gidemeyip, yarı yollarda tökezleyerek sönüp kalmalarının nedenleri, belki de kendi bünyelerinin ürettiği bu çelişikliklerden gelmekte olduklarıdır.

Dağlara taşlara kondurulmuş, bitmek tükenmek bilmeyen bu uçsuz bucaksız **“bina tarlaları”**nın, tomografisi çekilip içeriğine bakıldığında görülecek olan da odur ki; **“atak, atak”** diye, elde avuçta kala kala, taa İstanbul’lardan İskenderun’lara kadar sür-git uzanan, çoğunca oturulmayan, çoğunca metruk, evler... evler... ve sadece yine evlerdir.

Hani, başını sokacak **“nohut oda, bakla sofa”**sı olmayanlara bir çare olsalardı bu tutumlar; gam yemeyecekti gene de yüreğim. Garibanların işine yaradılar hiç değilse, bu üç-beş kuruşluk **“parlaklık dönemleri”**, diyecektim hadi.

Ne ki, böyle de değiller ki be birader!

Gene **“tuzu kurular”**ın, gene **“evi olanlar”**ın oldu, bu evler de.

Bu arsızlara, bu görmediklere yöneltilebilecek **“ne yapacaksınız ki biriktirip bunca evi, Allah aşkına”** sorusu bir yana... Aslolan hükümettir yakasına yapışılıp da, fakat si’gaya çekmek için.

Tanrı’m! sanki onlar bilmiyorlarmış bunları gibi, neler söylüyorum ben de saf saf sizlere, baksanıza! Yahu, **“cep delik, cepken delik”**in baldırı çıplaklarına yaranmak uğruna, ne diye yüklesinler ki sermayelerini **“kedi”**ye? **“Lâf söyledin bal kabağı”**, şimdi bu benimkisi de, yâni.

Söğüt gölgesi mi bu memleket? Elllerinde avuçlarında ve de yastık altlarındaki çil-çil paracıklarını ortaya çıkarabileceklerin devinip yekinecekleri tek alan **“gayrimenkûl”** olursa bu ülkede, **“sermaye temerküzü”**nü gerçekleştirebilecek kapasitedeki **“fareli köyün kavalcılar”** da **“büyük-büyük müteahhitler”** olacaklardır, kaçınılmaz olarak.

Gelgelelim, inşaattan başkaca da bir şeyden çıkmıyorlar, bunlar da yalnız. Ha bire beton döküyorlar, **“dön baba dönelim”** hesabı. Dedim ya, n’aparsan yap, kırsıdır döngüsü, el-Hâk, bu toprakların.

Hâsılı, evsizler gene evsizdirler, gene evsizdirler, bu düzende. Taşınıp durmak da kaderleri değil, asıl yaşama biçimleridir, düpedüz.

Sûlblerine, çoğunun onların, **“yörük”** diye boşuna denmemiştir, bu yüzden de.

'... ve kütûbihi...'

Rıfat Tahiroğlu 11.11.2010

Yani öyle zart-zurtçu tavırlarla, **"kesin hüküm"** vermeyi sevmem ama, bakın bir konuda sapacağım bu tutumumdan azıcık. Eğer herkeslerden seçilip de tertiplenecek bir organizasyonla düzenlenecekse günü geldiğinde şu **"kıyamet"**, **"Türk"**leri kesin olarak pas geçeceklerdir bu görevlendirmede, a-ha bakın yazıyorum işte şuraya.

O nasıl bir karmaşa, o nasıl bir düzensizlik öyle ey Rabb'im! Bin defa pişman eder, gidip gideceğine insanı valla.

Hadi, dedim, kaçırmayayım bu sene de **"kitap fuarı"**nı. Tuttum, son gününe de olsa yetişeyim bâri, dedim. Bir de taa cehennemin dibini ki, sormayın hiç. Bir trafik... bir trafik... giderken de, dönerken de canımız çıktı o yollarda, inan olsun.

Neyse... gitmeseydim, için için duyumsayacağım bir eksiklikle, asıl o zaman daha mutsuz olacaktım, gene de.

Param yok... çok bir şey alamadım o yüzden. Hanidir aklımın köşesine yazılı bir-iki kitap, işte hepi-topu o kadar.

Ama neler gördüm, neler.

Bir kere, dikkatimi çeken ilkin şu oldu ki; bir zamanların o ünlü ve en popüler yayınevleri, biraz utangaç, biraz gözleri yerlerde, biraz parlaklıklarını yitirmiş olarak, fuarın kenarına köşesine sığılmışlar da sanki; artık onların yerlerini, göğüs kafeslerini şişire şişire, daha özenli daha görkemli koleksiyonlar hazırlayan, ama bir yandan da sanki mutlaka mütedeyyin de olan, daha paralı ve daha atak, bu **"yeniler"** almışlar, gibi geldi bana.

Toplumsal değişim, bakın yaşamın her yanına nasıl yansıyor, görüyorsunuz. Yağmur yağarsa, her yere yağıyor. Gün, onların günü. Trend, her yerde her alanda, belli ki bunlarda şimdi.

Bir sürü sebebin yanı sıra, haksızlıklara uğramışlıklarının dinamizmleri ve **"mağdurluk hisleri"**nin galebe çalmasının payları da yok mudur dersiniz, bütün bu gelişmelerde?

Bir bakıyorsunuz ki; **"iskolastik"**ler de var bir yığın, yayımladıkları kitaplarda, akıl almaz **"materyalistlik"**ler de. Öyleyse **"sıkıntı"**, terbiye ediyor, objektif kılıyor demek ki, insanları da kurumları da.

Kitapların ciltleri, kapak düzenleri nasıl da güzeller Tanrı'm; nasıl da albenililer, alımlılar. Hattâ önceden bilmesem, meselâ kimi kitapların ne menem şeyler olduklarını, tav olup gidiverir o lâhzâ insan, ki şaşıtm kaldım doğrusu, yâni.

Dolanan, gezinen ve kitapları karıştırıp satın alanlarına gelince... **"Türk"**ün bir tane bile **"beyaz"**ına rastlamadım, dersem, bilirsiniz ki, mübalağa etmiş olmam bu durumda.

Genciyle yaşlısıyla, her kesimden insanlardı belli ki bunlar, ama asla **"beyaz Türkler"**den değillerdi hiçbirisi.

Yiyip-içip, barınmalar kadarlık temel gereksinimlerden başkaca bir hayat bilmeyen kaba-saba yoksullar da yoklardı, tıpkı kendilerini kentsoylu sanan ve sayanlar gibi.

Ama gene de bence, onca kitap içinde kala-kalıp, ne denli az şey bildiğini bütün duygularıyla algılayıp, omuzlarına binen bir ağırlıkla, hayatın aynasına bakınırken **"süngüsünün düşmesi"**nin lâzım geldiğini

kavrayabilecek bir “**yetisi**”nin olabilmesi idi insanın, en önemlisi galiba

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Alçaklara karlar yağdı üşümedin mi...

Rıfat Tahiroğlu 13.11.2010

Geçtik kamuyu, özel sektörde de işe almıyorlarmış “**başı örtülü**”leri. Böyle, diyor gazeteler, televizyonlar. “**TESEV**”in araştırmalarıyla varılmışmış bu kaniya.

Benim gözlemlerim ve deneyimlerimce de doğru bu. Ne ki, “**varoşlar**”daki ilişkiler bakımından geçerli değil yalnız bu yaklaşım, bana göre. Çünkü oralardaki ortak yaşamlarını, birbirlerini yadırgamayacakları değerlerle kurarak ve sergileyerek sürdürdüler, bu kitleler tâ başından beri.

Ümraniye’lerin, Küçükbakkalköy’lerin, Mahmutbey ya da Yayla’ların konfeksiyon mağazalarında, marketlerinde, çeyizci dükkânlarında, kuyumcularında, ucuz lokantalarında, yahut muhasebe bürolarında, hemen her yerlerinde yâni, bir sorun yok çalışabilmelerinde başı örtülü kadınların, kızların.

Sorun, “**CHP**”nin ve “**sivil-asker bürokrasisi**”nin başını çektikleri, geleneksel cumhuriyetçi ve ulusalcı “**beyaz Türkler**” ile, giderek “**artık çok olmaya başlayan**” bu varoş insanlarının, birbirlerine temas ettikleri, kesiştikleri yerlerde gösteriyor kendisini, asıl.

Bağdat Caddeleri’nde, Nişantaşı sokaklarında, AVM’lerde; yâni kentlerin o bildik ana arterlerini, dağdan gelip de, neredeyse bağdakileri kovacakları kertede pervasızlaşmışlarcasına dolanan kesimlerin, hiç değilse “**değer yargıları**”na ekmek yok, demeye getiriyorlar, bu berikiler, açıkçası şimdilik.

“**Başörtüsü**”, her iki kesim için de, iki ayrı değerler sistemini simgelediği için, bunun üzerinden koparılıp, anlatılmaya çalışılıyor, bir bardak sudaki fırtına.

Yoksa, bütün kafelerindeki garsonların, bütün dükkânlarındaki tezgâhtarların, kalkıp da aka aka, o sinekli ve çamurlu mahallelerdeki evlerden koparak geldiklerini biliyorlar, hepsi de bal gibi.

“**Resmî ideoloji**”ci kentsoyluların yaşam alanlarında hizmet gören bu “**karakalabalıklar**”ın (!), bir gün gelip tıpkı kendilerinin gibi “**haklar**” isteyecekleri, –dilim varmıyor söylemeye– “**eşitlik**” taleplerinde bulunacakları; Almanya’lara dahi gidip bunların, Almanlara bile kök söktürmelerinden belli değil midir ki zaten, kanlanı-kanlanıverince bitleri.

Ee işte, n’aparsınız, kader! Tatlı tatlı yemelerin, böyle acı acı çıkarmaları da vardır, yaşayıp göreceğiniz gibi.

Ve böylece “**son kaleler**”, “**simge savaşları**”yla tutulmaya çalışılıyor ellerde, bu sıralar.

“**Simge**”ler, iyi bilinen, yarar umulan metaforlardır, doğu toplumlarında. “**Mazruf**”un değil, “**zarf**”ın vardır önemi, içinden çıkılamayınca sorunların.

Nitekim, solcuların “**parka**”sı ne idiyse yakın geçmişte, dindarların “**başörtüsü**” de odur şimdi, bana sorarsanız, her iki taraf için de. 1300 yıllık İslâmiyet’te, asıl meseleymiş gibi hiç olmadı bu kadar, bir kadının saçlarını kalkıp da kapatacak olması. Parka, nihayet kalınca bir rüzgârlıktı, giyilen. Ama hayır... hiç olur mu?..

Askersel mahiyetteki bir **“gerillâ”** imgesini içeriyordu, tarafların indinde de, ondandı bütün itiş-kakış. Var mı kuzum ortalıkta, bir tanecik olsun, şimdi parka giyinen?

Çarşı-pazardan aldığı öte-berisiyle **“file”**li ya da **“şemsiye”**li bir subayı, yahut üniformalıyken böyle dolaşan yüksek rütbeli bir polisi, gördünüz mü siz hiç sokaklarda? Ucuzuna bir şoven kültüredür, sadece **“simgeler”**le sindirilmek istenen iliklerimize.

Bakın, generaller dahi, ağustos sıcaklarında bile hâlâ, meşin eldivenler taşırlar sol ellerinde, **“majestelerinin şövalyesi”** imajını ayaklarda tutabilmek için.

Bitti bu işler, görmüyor musunuz?

Biz askerlik yaparken, bölüklerin **“haşlak”**larını, **“yamuk-yumuk”**larını (!) bir tepe gerisinde toplarlardı denetlemelerde, gözlerden uzak olsunlar diye.

Şimdi bu varoşların karakalabalıkları bir uyandılar, bir uyandılar ve sayıları da öylesine bir arttı ki... artık saklı tutulabilirler gibi görünmüyorlar, gözlerden ve sinir uçlarından Irak, Bağdat Caddeleri’nin, Teşvikiye’lerin sırtlarında.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hazine hempacılarının cenneti midir ki burası

Rıfat Tahiroğlu 14.11.2010

HSYK’nın üye sayısını yediden 22’ye yükselten referandumda, **“evet”** oyları öne geçmeye yüz tutunca yavaş yavaş televizyon haberlerinde; **“eyvah!”**, dedim, ilkin içimden. **“Cızz”** ediverdi yüreğim, o lâhza.

Ben de biliyorum elbet, **“vesâyet”** mührünü ellerinde tutan bu beş adamdan, böylelikle kurtulunacağını. Ama gelin görün ki, üye sayısının artmasıyla; bir yandan 15 tane daha ilâve yeni lüks otomobil ve onların sürücülere ve ayrıca sekreterleri, akla gelmedik başka türlü masrafları da filan, demek değil mi bu, aynı zamanda?

Cumhurbaşkanı’na bile bir otomobil daha alacak olsalar, artık batıyor bana, doğrusu.

Dün 37’nci evlilik yıldönümümüzdü, karımla benim. Flörttü, nişanlılıktı derken, neresinden baksanız **“aşk”**la beslenen 40 yıllık bir süreçtir hâlâ, bu bizimkisi. Trakya’daki o şirin kentin, masallara yaraşır güzellikteki kızını kapmışım, çakı gibi olduğum o günlerde. Atımın-matımın olmadığını saymazsak, **“prens”**tim ben de, bana sorarsanız.

Ne ki, meselâ karım, onca yıl öğretmenlik yaptı da, bir taşıt parası kadarlık bile ikramiye alamadı emekli olurken, ayağımız bu yolla kesilir bakarsın yerden, belki diye.

Yığınların yaşam boyu sağılan emekleri, sömürük tutarlarla oldu-bittiye getirilen bu ülkenin, **“devasa bürokrasisi”**ndeki **“kaymak tabakası”**, irili ufaklı yüzbinlerce makam ve görev otomobilleri ile motorize kılınıp şımartılırken hovardaca, hiç mi kalmadı kimselerde yahu, akıl ve basiret?

Temerküz kamplarındaki gibi koca koca insan kitleleri, her sabah ve her akşam, belediye otobüslerinin, metrobüslerin, minibüslerin duraklarında ve kuyruklarında inim inim inleyerek, kar çamur demeden çile çekerlerken hınca hınç; gecekondularının yollarını tutacak olan bu mazlumların yarattıkları **“artı değer”**lerin kallâvî bir kısmına **“vergi”** diye el koyan devletin, kendi seçkin memurlarına otomobiller, lojmanlar, lokaller ve

daha bir sürü lüks ayrıcalıklar tahsis etmesi bu paralarla, hangi türdeki vicdansız “**despotik monarşi**”lere denk gelen bir akıl ve havsala işidir ki?

Hangi çağda yaşıyoruz... zorunuz ne sizin? Bize ne bu adamların şefliklerinden, müdürlüklerinden... falanca yerin başı olmalarından, kumandanlıklarından, âmirliklerinden, başkanlıklarından.

Var ise paraları, gidip alsınlar kendilerine birer otomobil. Yoksa da, binsinler bizler gibi otobüslere minibüslere, onlar da. Onlar da otursunlar bizler gibi, cepleri kadarlık evlerde. Cepleri kadarlık lokantalarda yesinler yemeklerini, dürümcülerden çıkaramazken kafalarımızı bizler.

Aslında, hemen hepsinin özel arabaları da var evleri de, kiralarda. Yazlıkları da deniz kıyılarında, birçoğunun.

Kendin söyle, kendin dinle ne ki, bizimki. Takan da, aldırış eden de yok. Sadece kendi bildiklerini okuyorlar, bu adamlar.

İkide bir “**halk**”a yaslandığını söyleyen, ey hükümet!

Değişimleri yapısal değilse, düşünsel dönüşümleri olabilir mi bu devletin?

Organik ve işlevsel bilfiil değişiklikler yapılmadan, bu kurumların ve bu insanların mantalitelerinde nasıl olacak ki, çağdaş farklılaşmalar?

Biz bakmak istemiyoruz artık, bu kadar çok sayıdaki memura, kendi çocuklarımız melûl melûl bakınıp durularken aç, bî-ilaç.

Ya alın bunları sırtımızdan, ya biz edelim sizleri al-aşağı.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Kurbanınız kutlu olsun ey kurban olduğum kurbanlar

Rıfat Tahiroğlu 16.11.2010

Siz hiç “**soru**” sorar mısınız kendinize... sadece kendinize değil; herkese, her şeye?

Ben hep sorarım. Soru fabrikası gibiyimdir; boyuna soru üretim kafamın içinde, gün boyu.

Dağlara, taşlara sorarım. Denizlere sorarım; dalgalarına karışsın da, ulaşınsın bilmediğim kıylara da, diye. Göklere, bulutlara sorarım; götürsünler göçmen kuşlar, hiç yaşamadığım iklimlere de, diye. Yağmurlara sorarım; onlarla yağıp karışsınlar topraklara da, diye. Rüzgârlara da. Yıldızlara da. Kör kuyulara da.

Her şeyleri, ama mutlaka her şeyleri sormalısınız, yutkunmadan.

Her şeyleri dönüştürmelisiniz, sorulara daima. Yürürken, bakınırken, yemek yerken... sevişirken ve uyurken bile neredeyse.

Aklınız fikriniz sorulara çalışmalı hep.

Başkaları keyif çatarken, ben neden bedbinim böyle, demelisiniz kendinize meselâ. Şu adamın ya da şu kadının ağız kenarlarında, yaşama sevincinden artakalan gülücük izleri var da, niçin yok benimkinde, diye düşünmelisiniz imrenerek, rastladığınızda öylelerine.

Neden benim çocuklarım okuyamıyorlar, binaları, bahçeleri, ağaçları böyle güzel okullarda, demelisiniz; gördüğünüzde neş'eyle koşuşturduklarını onlarınkilerin.

Birilerinin, kendilerini varsıl kılan bir şeyleri var da, sizin mi yok? Hemen aramalısınız bunun nedenlerini. Bakın bakalım, sebebi siz misiniz, yoksa sizin dışınızdaki bir şeyler mi?

Birileri, tahakküm mü ediyor, size olsun başkalarına olsun? Hemen aramalısınız bunun nedenlerini. Bakın bakalım, sebebi siz misiniz, yoksa sizin dışınızdaki bir şeyler mi?

Birileri, diledikleri kapıları açacak özgüvendelerken, siz ezik-ezik misiniz, yaşamın kısıcığında? Hemen aramalısınız bunun nedenlerini. Bakın bakalım, sebebi siz misiniz, yoksa sizin dışınızdaki bir şeyler mi?

İster sizin yüzünüzden, ister sizin dışınızdaki bir şeylerden olsun; düşürmeyin yelkenlerinizi hemen suya, durun! Pes edip, suçlamayın kendinizi öyle kolayından. Mutlaka bunlar için de vardır sorular, arayıp bulabilirsenez eğer.

Ye'se kapılacaksanız, sorulacak sorularınız olmadığına kapılın asıl, yılgınlıklara düşerek.

Sorularınız yoksa, cevaplarınız da yok demektir.

Bütün çözümler, bütün yanıtlar soruların bağırılarından damıtılarak, soruların bağırılarından süzülerek; soruların bağırılarından çözülerek gelirler, çünkü.

Aç kalın, susuz kalın, ama sorusuz kalmayın sakın. Açlığınızın da susuzluğunuzun da ipuçlarının, biliyorsanız o sorulara özgü büküm tezgâhlarında eğrildiklerini, yakalamışsınız demektir, siz hayatı, tam da atar damarından.

Yâni soruyu, eğer öğrenmişseniz hayatın tam da yüzüne karşı sormayı, bakın göreceksiniz yanıtını da, o vakit bizzat vereceğinizi.

Korkmayın, çekinmeyin, kaçınmayın. Sorular sorun boyuna. Kendinize de, başkalarına da. Dost bildiklerinize de, düşman sandıklarınıza da. Aka da, karaya da. Tanrı'ya da, şeytana da.

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Devlet yüzündendir halk fakirse

Rıfat Tahiroğlu 17.11.2010

Hükümet çok geniş kapsamlı bir “**mali af**” çıkarmış. Başta esnaflar olmak üzere, herkesler bir seviniyorlar bir seviniyorlar ki, sormayın gitsin...

Yahu, ne seviniyorsunuz muhteremler... Sevinecekse “**devlet**” sevinsin, size ne oluyor. Paraları toplayacak olan o, ödeyecek olanlar da sizlersiniz.

İnsan hiç, “**eli kıran başı kesen**” belalısı, alacak olduğu haracından “**indirim**” yaptı, diye sevinir mi bel!

Devletler, çevredeki emsallerinin gelip ellerinden alacakları korku travmalarıyla; etrafını çitle çevirdikleri, toplatüfikle korudukları ve bu yüzden de üzerlerine titreyerek kutsallaştırdıkları kendi coğrafyalarında, zapturapt altına alarak şarta-şurta bağladıkları insan kitlelerini, hangi meşruiyetlerle söğüşler-dururlar ve nicedir sürer bu iş, bilir misiniz siz?

Ne zaman ki, tüketilenden arta kalan, biriktirilebilir, depolanabilir ve yeniden değerlendirilebilir bir **“fazla”** çıktı ortaya... İşte bu fazlaya **“hop dedik!”** deyip el koyan, o grubun en güçlüsü de olan bir **“zorba”** peydahlandı, birden bire tepelerinde.

Bu zorba, allem etti kâllem etti ve sonunda, bir **“güç tekeli”** oluşturdu, tüm toplumun üzerinde. Başta dinsel olmak üzere, birtakım kutsal değerler ve kurallar yoluyla, kendisini meşrulaştıran bir hukuk yarattı. Zenginliğini ve bu **“nalıncı keseri”** hukukunu güvenceye almak için silahlı adamlar besledi; ordu kurdu. Kendisine rakip olabilecek durumdaki benzerlerini, gücü yetmişse, tasfiye etti. Ya da uzlaşarak, kendi kontrolündeki bir koalisyonla, onlara da pay ve görevler verdi.

Bütün bunlar, toplumun geniş yığınlarını toprağa bağlayarak, onlara zorla **“üretim”** yaptırıp, devam edebilsinler diye de, açıktan ölmeyecekleri kadar kısmın ötesindeki **“ürün fazlası”**na el koymak içindi.

El koydukça zenginleşen, zenginleştikçe güçlenen, güçlendikçe despotlaşan... adına da **“devlet”** dedirten bu yapı; siyasal, yargısal, askerî ve dinsel iş bölümler çerçevesinde **“seçkinler ve hizmetliler”** yaratarak, devasa ve hiyerarşik bir **“bürokrasi”** oluşturdu.

Tabii bu durumda, masrafları arttıkça arttı ve bu masraflarını karşılamak için de, koyun gibi güttüğü insan kitlelerine yüklendi de yüklendi.

Ne denli süslenirse süslensin, ne denli saptırılsa saptırılsın, **“tarih”** dedikleri eninde-sonunda budur işte.

Son yüzyıllık süreçte, durum biraz farklılaşmış olmakla birlikte, genel yapı ve alışkanlıklar aşağı-yukarı hâlâ aynıdırlar.

Sevinenlere derim ki, o yüzden... dönünüz ve deyin ki devlete: **“yahu arkadaş, köprünün altından ne sular geçti... bırak bizlerden artık bu kadar çok paralar tırtıklamayı da, rejime gir biraz. Kurtul şu obezlikten. Bellerimiz kırıldı, sırtlarımızda taşımaktan seni.”**

“Bizlerden kopardığın her kara kuruş, seni hovarda yapıyorsa, bizi de fakir yapıyor, fakir...”

“Düş yakamızdan. Senin sayende zaten yoksuluz yüzyıllardır, görmez misin be!..”

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Zenginlikteki ifrat aykırısıdır insan doğasına

Rıfat Tahiroğlu 19.11.2010

Birisi **“çok”** zenginse, bilirsiniz ki başkalarına rağmendir, bu zenginliği.

Birisi **“çok”** zenginse, çok fakir olmaları gerekir, birçoklarının.

Birisi **“çok”** zenginse, lüzumu yoktur, bu denli varsılığın... ve ayıptır, bir kere bu, her şeyden önce.

İnsan, sınırları alçakgönüllü olan bir canlı türüdür, çünkü. En fazla on saniyede koşabilir yüz metreyi. Birkaç metre zıplayabilir yukarıya. Üç-beş metre atlayabilir ileriye. Sık sık da tualete gider, mükemmel bir tasarımı olmadığı için.

Bitiremez bir kalıp peyniri, bir oturuşta. İki tabak yiyemez, aynı yemekten. Bedelini ağır öder yoksa bedeniyle, obur olmayagörsün biraz.

Bir evde oturur, bir yatakta yatar, iki farklı yerde bulunamaz aynı anda. Bir acı yeter onu ağlatmaya, bir sevinç de mutlu etmeye. Bir tane ağzı vardır; bir tane sesi, bir tane nefesi.

Kendi sınırlarıyla örtüşebiliyorsa maddî ve manevî değerleri, tutarlı ve dingin olur ancak, insan. Arsızdır, şımarıktır, budaladır, öteki türlü. Acımasızdır, narsisttir ve korkular içinde yaşar, aksi hâlde.

Ya çok zenginse, ya da çok fakirse dostu olmaz, birinin. Ya yalakaları olurlar, ya hor görenleri, etrafındakiler.

Peki, nasıl olacaktır toplumsal **“gelişmeler”**, o zaman? Bireysel **“kazanma tutkusu”**nun kamçısı olmasa nasıl ilerleyecektir ki insanlık? **“Kolektivist”** yaşam biçimlerinde, görmedik mi ki, sosyal yapıların nasıl çöktüklerini, yakın tarihlerde? Ve nasıl atak yaptıklarını, örneğin Amerikalıların; **“hırsız baronlar çağı”**ndayken.

Ölçü, hep ifrat mıdır be kuzum... yok mudur bunun, şöyle adam kılık bir ortalaması? **“Bir lokma, bir hırka”** mıdır mutlaka, tek seçenek?

Aklı başında olup da, kim verir kırk küsur milyon dolar, bir **“coca-cola şisesi resmi”**ne? Ya da serçe parmağın tırnağı kadarlık bir pırlantaya, aynı parayı?

Kimin lunaparkı olur, evinin bahçesinde, yalnızca kendisine ait... kimin onbeş-yirmi tane yalısı... kimin yüz küsur otomobili?

Görmedik olununca, derdi babaannem, tutar kışına da sürermiş, arsız olan.

İkinci, bilemedin üçüncü basamaktan sonraki **“füruğ”**u, futbol kulüplerine yönetici olmaktan öteye gidemiyorlar, baktığınızda, bu zenginlerin. Toplumsal ilişkilerdeki **“tatmin”**den de anlayabildikleri bu oluyor işte, çok çok.

Devlet de farklı bakmıyor, bu hayata. Tarihsel çizginin bu hakkaniyetsiz doğrultusunu da o belirliyor zaten. Neden sürdü sanıyorsunuz altı asır, böyle kesintisiz ve uzun, Osmanlı hanedanı? Hiç **“iflâs”** etmediler de ondan. Hep halkı iflâs ettirdiler, hep halkı yoksul tuttular, hep halka fatura çıkardılar, her türlü yenilgilerinde.

Bir avuç arsızla paylaşıyorlar kendi aralarında, toplumsal maddî zenginlikleri, şimdi de.

Bankalarındaki toplam mevduatın yarısı, otuz bin kişisine aitmiş, yetmiş üç milyon nüfuslu bu ülkenin.

Tûh, Allah cezanızı vermesin, e mi sizin!

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)

Hadi gelin dürüst olalım

Rıfat Tahiroğlu 20.11.2010

Ne kadar da yerleşik bir huyudur be kardeşim, yalan söylemesi halka, şu devletin. Katakulli çevirmelere her daim hazır sanki; kafanı çevirmeye gör sağa sola, şöyle bir dalgınlığa gelip de.

Ne ki şaşmamak lazım, tabiatından neş’et ediyor, ne de olsa. Amacı sömürmek olan egemen zorba, bu uğurda kurunca devlet cihazını, halka yalan söylemek de, en mubah bir meşruiyet kaynağı oluvermiş, tabii ki.

O yüzden, devlet güç ve yetkisinin, zorbadan kurtarılıp halkın eline geçmesine, biz de demez miyiz zaten, demokrasi diye de.

Kitleler, devlet organlarının nihai yönetimlerini ellerine bizzat almışlar ki, boza pişirmesinler bu kurumlar artık enselerinde, bundan böyle.

Gelin görün ki, tereyağından kıl çeker gibi yürümüyor bu işler, fakat. Ne zorluklar, ne geriye dönüşler, ne **“olmadı, baştan”**lıklar yaşanıyor, ömür törpüsü süreçlerde.

Kimi konularda onca mesafeler alınmasına karşın, örneğin **“yalancı”**lığından bir türlü kurtulunamıyor, şu devletin.

Alışmış kudurmuştan beterdir. Genlerine işlemiş ve alışmış ya bir kere, sürdürüyor habire yalan söylemeyi, bıkmadan usanmadan halka.

Deprem oluyor, bir bakıyorsun, ölenlerin sayısını gizliyor mesela. Daha az miktarlarda olduklarını söylerlerse yitip gidenlerin, sanki madalya verecekler o valilere, o kaymakamlara, böyle yaparlarsa.

Ama hayır... hani bir zorba vardı ya daha önceleri; işte ona yaranma alışkanlıklarının bu sürdürümü devam ediyor, halkın kendi seçtiklerine de, esasen.

Ne elde edecekler bundan, pekiyi?

Halka iyi hizmet ettikleri ortaya konmuş olacak sözde; daha az evi yıkık gösterirlerse, daha az mağdur bulunduğu izlenimini verirlerse.

“Vukuat”ı hiç sevmezler, bu yüzden. **“Vukuat yoktur!”** desin ve densin isterler; kendileri de, kendilerine de.

Yen içinde kalmalıdır, kol kırılırsa eğer. İyi, güzel de, **“kangren”** olasılığı vardır, onun devamında da ama.

Gene de **“olsun”**... kimseye belli edilmemeli ve bilmemelidirler hiç kimseler, gerçeğin ne olduklarını.

Her şey tıkırında görülmeli, devlet görevlilerine kalırsa. Her şeyin yolunda yürüdüğü sanılmalı. Herkesin mutlu olduğu, her hanenin tok ve güvenle örttükleri kapılarını akşamleyin.

İyi öğrenimler gördükleri çocukların, bütün okullarda. Bellekleri doğru bilgilerle tika basa dolu oldukları, öğretmenlerin.

Adil oldukları savcılarının, yargıçlarının.

Kendi döşediğimiz mayınlarla ölmedikleri, gencecik askerlerimizin.

Piyananın namuslu tüccarlarla dükkâncılarla tepeleme oldukları, silme. Güvenle tüketilebileceği, yediklerimizin ve içtiklerimizin.

Anaç, hizmetkâr, fedakar bir devlet örgütümüzün olduğu, kısacası yani...

Doğru mu pekiyi şimdi bu?

Yalanları kessek de artık, gerçekleri görsek ve önlem alsak buna göre... daha iyi olmaz mı be ahretlikler... ne dersiniz?

Kaynak: taraf.com.tr, web.archive.org (arşiv bağlantısı)